

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra geografie

Bakalářská práce

Analýza vlivu lokace kláštera na současnou míru
religiozity na Moravě

Vypracoval: Petr Švepeš

Vedoucí práce: RNDr. et PhDr. Aleš Nováček, Ph.D.

České Budějovice 2017

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce, i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne .....

.....
Petr Švepeš

Poděkování:

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu své bakalářské práce, RNDr. et PhDr. Aleši Nováčkovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky, vstřícnost a ochotu, které mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

ANOTACE

ŠVEPEŠ, P. (2017): Analýza vlivu lokace kláštera na současnou míru religiozity na Moravě. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra geografie, 61 s. + přílohy.

Tato bakalářská práce se zabývá vlivem kláštera na religiozitu obce. Jejím hlavním cílem je zjistit, zda se umístění kláštera projeví na zvýšeném podílu věřících v dané obci. Hlavními kritérii hodnocení vlivu bude stav kláštera a velikost obce. V první kapitole jsou popsány cíle a nastolené hypotézy. Ve druhé kapitole je uvedena základní literatura a teoretické přístupy ke studiu náboženské tematiky. Třetí kapitola se věnuje metodice práce a použitým metodám. Dále jsou zde vysvětlena měřítka, podle kterých byl vzorek klášterů vybrán. Vývoj religiozity na Moravě a důležité milníky Římskokatolické církve popisuje čtvrtá kapitola. Jádrem práce tvoří pátá kapitola, ve které je analyzován vliv jednotlivých klášterů. Nejdůležitější poznatky analýzy jsou shrnuty v syntéze. Závěrečná kapitola se zaměřuje na reflexi stanovených hypotéz.

Klíčová slova: klášter, religiozita, Morava, Římskokatolická církev, náboženství

ABSTRACT

ŠVEPEŠ. P. (2017) The analysis of the influence of monastery location on the current religiosity rate in Moravia. Bachelor thesis. University of South Bohemia, České Budějovice, Faculty of Education, Department of Geography, 61 p. + appendices.

This bachelor thesis deals with the influence of the monastery on the religiosity of the town. Its main goal is to find out, whether the monastery location shows on the increased rate of believers in given town. The main criteria of the influence evaluation are the condition of the monastery and the size of the town. In the first chapter, the main goals and stated hypotheses are described. In the second chapter, the basic literature and theoretical approaches to religious studies are stated. The third chapter deals with the work methodology and used methods. Moreover, the criteria are explained, on which was chosen the set of monasteries. The development of the religiosity in Moravia and the important milestones of the Roman-catholic church are described in the fourth chapter. The core of the thesis creates the fifth chapter, where the influence of particular monasteries is analysed. The most important findings of the analysis are summarized in the synthesis. The concluding chapter focuses on the reflexion on the stated hypotheses.

Keywords: monastery, religiosity, Moravia, Catholic Church, religion

Obsah

1. Úvod	7
2. Teoretická východiska práce	10
2.1 Diskuse s literaturou	10
2.2 Teoretické přístupy	13
3. Metodika.....	17
4. Historickogeografický kontext problematiky	22
5. Analýza vlivu lokace kláštera na míru religiozity na Moravě.....	29
5. 1 Religiozita vybraných obcí s kláštery	29
5. 2 Religiozita dle velikosti obcí	33
5.2.1 Kraj Vysočina.....	35
5.2.2 Jihomoravský kraj	39
5.2.3 Zlínský kraj	42
5.2.4 Olomoucký kraj.....	46
5.2.5 Moravskoslezský kraj.....	49
5.3 Analýza vlivu klášterů na vývoj religiozity 1991-2011.....	52
6. Syntéza poznatků.....	56
7. Závěr	60
8. Seznam zdrojů	62
9. Seznam příloh	71

1. Úvod

Málokterý fenomén se v lidské historii může svým významem a zároveň svojí neurčitostí a nadpřirozenem rovnat náboženství. Přestože jeho nejstarší formy byly doloženy již před desítkami tisíc let, stále neexistuje mezi odborníky jednotná definice tohoto jevu. Stejně tak jako existuje řada definic pojmu náboženství napříč různými vědeckými disciplínami, existuje i celá škála domněnek, jakým způsobem vůbec náboženství vznikla. O tom, že tato oblast je stále aktuální mezi odborníky na náboženství, svědčí řada vědeckých studií z posledních desetiletí. Náboženství lidem pomáhá obohacovat vnitřní život, lépe porozumět jiným lidem a také může poskytnout jistou naději, protože lidé, kteří věří v nadpřirozeno, mívají často právě naději jako poslední záchranný bod, díky kterému doufají v lepší budoucnost (Hamplová 2001, s. 310).

Pro Česko a celý evropský kontinent je dominantním náboženstvím křesťanství. Aby se ovšem stalo hegemonelem v oblasti víry tak, jak tomu je v současné době, muselo projít těžkým obdobím vývoje, jakým bylo například pronásledování křesťanů římskými císaři v prvních stoletích našeho letopočtu, velký rozkol v 11. století, kdy se křesťanství rozdělilo na Římskokatolickou a Pravoslavnou církev. Důležitou událostí byl také vznik reformních církví v 16. století. Náboženství zkrátka prostupuje každým historickým obdobím a často ovlivňuje směr, jakým se společnost ubírá (Beránek 2010).

Významnou součástí křesťanství je řeholní život. Právě díky pronásledování křesťanů se řada z nich ukryvala v pouštích, kde slibovali věrnost evangeliu a pomoc potřebným. Tito křesťané poté zakládali osady, kde se oddávali Bohu – *kláštery*. Z oblasti Blízkého východu se zakládání klášterů začalo šířit do Evropy a dalších koutů světa. Jakožto významnému prvku křesťanství se i mnichům v kláštorech nevyhnuly chvíle, kdy byla řada jejich domů zničena či zabavena a samotná řeholní činnost znemožněna. Na našem území byly takovými momenty zejména doba husitská, třicetiletá válka, vláda císaře Josefa II., období druhé světové války a období komunismu. I přes tyto události však mají řehole i nadále výjimečné postavení v Římskokatolické církvi (Balík, Hanuš 2013, Demjančuková 1995).

Bakalářská práce se zabývá vztahem mezi klášterem a jeho vlivem na religiozitu obyvatel v příslušné obci. Jedná se o třetí práci na toto téma a doplňuje tak analýzy Šindelářové (2016) a Fridrichovské (2016) pro Čechy, resp. pro Slovensko. Práce se opírá zejména o statistická data pořízená ze Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011. Hlavním cílem bakalářské práce je odpovědět na otázku, zda se umístění kláštera obcí skutečně projeví na

zvýšené míře religiozity obyvatel v obci. V rámci zpracování statistických dat se práce zaměřuje výhradně na příslušnost k Římskokatolické církvi. Při následné analýze je zohledněno to, zda klášter slouží svému účelu (nachází se v něm řeholníci, jejichž duchovní činnost by mohla stimulovat náboženskost obyvatel) nebo má již jiné využití, a také velikost obce, ve které klášter leží. Právě z tohoto hlediska jsou porovnávány klášterní obce se sídly o stejné populaci, ve kterých klášter situován není. V analýze se také nacházejí komparace v rámci ORP, okresů a krajů. Pro podrobnější zhodnocení celé problematiky může dojít v některých aspektech k porovnání s daty ze Sčítání lidu, domů a bytů v letech 2001 a 1991.

V analytické části práce dojde kromě řešení hlavního cíle také k realizování dílčích cílů a k ověření nastolených hypotéz.

1. Kláštery byly historicky významnými centry vzdělanosti (Jirásko 1991) a nezdá se, že tvořily tak významné středisko, že v jeho blízkosti vznikala hustá zástavba osad, ze kterých vznikala i samotná města (Matlovič 2001). Takový význam, jaký měly například ve středověku, patrně dnes nemají. Základním kamenem kláštera je jeho komunita mnichů a sester, která v daných obcích stále může pozitivně ovlivňovat náboženské cítění. Lze očekávat, že obce, ve kterých je klášter funkční a aktivně v něm působí řeholní společenství, budou vykazovat vyšší míru religiozity než obce, kde již klášter žádnou duchovní úlohu nevykonává – buď se vůbec nedochoval, nebo slouží jinému, neduchovnímu účelu (Ježková 2013).
2. Již od středověku kláštery pomáhaly šířit katolickou víru (Ježková 2013). Pro Česko je již více než jedno století charakteristická vysoká míra institucionalizované sekularizace, projevující se mimo jiné nižší návštěvností bohoslužeb či počtem církevních obřadů. Nejviditelnějším rysem institucionalizované sekularizace je pravděpodobně pokles členů velkých náboženských církví, zejména Římskokatolické. Podle Hamplové a Řehákové (2009) část věřících inklinovala od tradičních náboženských skupin k modernějším, dynamičtějším uskupením. Na základě tohoto trendu lze usuzovat, že vliv kláštera se sice promítne ve zvýšeném podílu věřících obyvatel dané obce, jeho vliv ale bude patrně možné pozorovat právě a pouze v daném sídle, a nikoliv i v jeho okolních obcích.
3. Mezi vírou a velikostí obce existuje spojitost (Václavík 2010). Míra religiozity bývá pravidelně vyšší (i když rozdíl již není tak markantní jako dříve) v menších obcích, pro které je zároveň typický větší příklon k Římskokatolické církvi, než je tomu ve větších městech s několika tisíci obyvateli (ČSÚ 2014). Lze se tedy domnívat, že i vliv kláštera se odrazí ve větší míře religiozity převážně ve venkovských obcích a v menších

městech s nanejvýš 5 000 obyvateli, kde jsou historicky zakořeněné tradice, které spojují místní obyvatele s obcí a lze v nich očekávat větší potenciál kláštera než v populačně větších sídlech (Svobodová, Věžník 2014).

4. Šindelářová (2016) zkoumala vliv klášterů na religiozitu v Čechách. Z výsledků je patrné, že významnou roli při zkoumání vlivu hraje i poloha obce, ve které klášter leží, neboť jeho vliv byl potvrzen především v regionech s nadprůměrnou religiozitou – v Jihočeském kraji a Kraji Vysočina, případně oblastech s nimi těsně sousedících. Naopak v méně zbožných oblastech, například v Karlovarském a Ústeckém kraji, se ani lokace aktivně fungujících klášterů výrazněji nepromítla na zvýšeném podílu věřících. To potvrzuje i Fridrichovská (2016), která se věnovala analýze klášterů na Slovensku. Proto se lze domnívat, že obdobná situace nastane i na Moravě, kde se vliv klášterů projeví pravděpodobně výrazněji zejména v obcích ležících v lokalitách s nadprůměrnou religiozitou.

Bakalářská práce je strukturována do kapitol a podkapitol. V rámci kapitoly Teoretická východiska práce dochází k diskusi s literaturou. Jedná se jak o geografické tituly, tak o literaturu z jiných vědních oborů, které se zabývají religiozitou a náboženstvím. Obsahuje také nastínění různých vědeckých přístupů ke studiu této tematiky. V kapitole Metodika je popsáno vymezení sledovaného území, kritéria výběru klášterů a jejich zařazení do příslušné kategorie. Kapitoulou Historickogeografický kontext problematiky náboženství je završena teoretická část práce. Je zde stručně nastíněn historický vývoj křesťanství, důležité mezníky Římskokatolické církve a trendy vztahů k náboženství v historickém vývoji Česka. Je zde popsán také vývoj řeholního života, osudy klášterních sídel a jejich představitelů v nejdůležitějších etapách naší historie. Klíčovou kapitolou je Analýza vlivu lokace kláštera. Zde je analyzován vliv kláštera na míru religiozity s pomocí statistických dat. Práce je završena Syntézou, ve které jsou shrnuty hlavní poznatky, a Závěrem, kde jsou zhodnoceny vstupní hypotézy.

2. Teoretická východiska práce

Svou obsáhlostí spadá téma náboženství a religiozity do oblasti výzkumu několika vědních oborů. V první části kapitoly jsou v podobě diskuse blíže přiblížena některá vybraná díla, rozdělená podle oborů do několika sekcí. Každá vědní disciplína má vlastní metody a způsoby studia. Přístupy ke studiu náboženské problematiky jsou popsány ve druhé části kapitoly.

2.1 Diskuse s literaturou

Uvádět vyčerpávající seznam všech typů literatury, které se nějakým způsobem týkají náboženské tematiky či religiozity, by bylo neefektivní a postrádalo by smysl této kapitoly, proto jsou v ní uvedené pouze využitě a úzce související zdroje s tématem předkládané práce. Zpracovávanému tématu lze pravděpodobně nejpřesněji přiřknout geografický, zčásti i sociologický charakter, proto je největší prostor věnován právě geografickým a sociologickým zdrojům.

Základní prací je přehledové dílo slovenského geografa Matloviče (2001). Autor přibližuje vědní disciplínu, která zkoumá náboženskou tematiku z geografického pohledu, tzv. geografii religii (anglicky geography of religion), její vymezení v systému věd, vývoj, teoretické přístupy, zaměření a cíle. Podle Matloviče existuje úzká spojitost mezi geografickým prostorem a náboženskými stavbami a výtvoři, kdy se fyzickogeografické podmínky a charakter území mohou promítnout na tvaru a struktuře stavby. Opačně to funguje tak, že náboženské motivy jsou často využívány při tvorbě názvosloví sídel a místa sloužící k různým kultovním či rituálním činnostem mohou změnit charakter daného regionu. U tzv. přírodních národů plnily významnou úlohu svatyně v podobě různých jeskyní, vrchů, hájů a skal. U světových a národních náboženství mají největší vliv na okolní prostředí budovy sloužící jako ochrana pro věřící, přičemž funkce a vývoj těchto budov se u jednotlivých náboženství liší (jako příklad lze uvést židovské synagogy, které od zničení chrámu v Jeruzalémě v roce 70 slouží pro modlitby, čtení svatých textů atp., ale nelze je považovat za hlavní budovu Boha, jako je tomu u hinduistických či buddhistických chrámů). Podle autora mají křesťanské sakrální stavby pro své uctívající větší význam než stavby jiných náboženství. Kostely bývaly ve středověku nejvýznamnějšími a nejhonosnějšími stavbami v daném sídle a často byly součástí klášterů. V dnešní době to platí spíše jen pro vesnická sídla. Matlovič přisuzuje náboženstvím takový význam, že podle něj ovlivnila v některých zemích i vývoj a strukturu hospodářství. V zemědělství je ukázkovým příkladem

pěstování vína. V křesťanství je víno důležitým artiklem při pořádání eucharistií. S pokřesťanšťováním evropských zemí se rozšířilo i jeho pěstování mimo původní oblast Středomoří. Podstatnou část studie autor věnuje vývoji, rozmístění a struktuře jednotlivých církví na Slovensku. Týž autor (2011) se ve své další studii věnuje vývoji geografii religii na Slovensku a hlavní zásluhu při utváření moderní vědy přisuzuje českým geografům.

Matlovičův pohled na důležitost církevních staveb při utváření sídelních systémů sdílí rovněž Kokaisl (2009), autor monografie o geografii náboženství. Na našem území vznikaly první sídelní útvary městského charakteru právě v okolí klášterů a kostelů. Autor se také věnuje problematice náboženství jakožto důležitého aspektu při usilování mocenských či politických zájmů a demonstruje to na příkladu Chorvatů, Srbů a Bosňáků a jejich válečného konfliktu v 90. letech 20. století. Kokaisl vysvětluje, že náboženská příslušnost představuje často pouhou záminku k vyvolání konfliktů a nejsou jejich hlavní příčinou. Proto je důležité nezaměňovat náboženské principy například s problematikou etnickou. Většina prostoru monografie je věnována představení nejrozšířenějších monoteistických a polyteistických náboženství a náboženských systémů.

Dalším českým příspěvkem geografického zkoumání náboženství je studie Frajera (1997). Hlavním záměrem autora je přiblížit vývoj religiózní geografie (náboženského zeměpisu) a hlavní úkoly této vědy. Autor se věnuje také jednak stručné charakteristice méně rozšířených, ale pro určité regiony významných náboženství, jako třeba totemismu či fetišismu, tak charakteristice těch nejznámějších. V popisu Římskokatolické církve autor zmiňuje i kláštery, kterým kromě šíření náboženského učení připisuje i další zásluhy. Kláštery jsou zajímavé kromě historického a duchovního hlediska i z pohledu architektury. Mnišské komunity byly významnými podporovateli vzdělanosti díky svým překladům a ilustracím literatury, a to ještě v době před vznikem prvních univerzit.

Ze zahraničních publikací zabývajících se vztahem mezi náboženstvím a prostorem je možné zmínit geografickou edici Hopkinse, Konga a Olsonové (2013). Autoři jednotlivých kapitol se snaží pomocí nových přístupů ke studiu prostoru a náboženství a poznatků z jiných vědních oborů analyzovat moderní technologie jakožto prostředek globalizace a funkce náboženství v globálních městech.

Další skupinu zdrojů představují sociologické práce, konkrétně z oblasti sociologie náboženství, která podle Nešpora, Václavíka a kolektivu (2008) patří k nejdynamičtějším větvím sociologie. Autoři se věnují vzniku, metodám a přístupům této disciplíny. Kolektiv zde definuje pro předkládanou práci důležitý pojem *religiozita* neboli náboženskost. Tu lze definovat jako vztah člověka k posvátnu, přičemž člověk nemusí být nutně členem nějaké

církve a ztotožňovat se s náboženským učením či činnostmi, důležité je určité náboženské myšlení a cítění. Kolektiv se stejně jako autoři předešlého titulu zabývají problematikou internetu. Podle nich je náboženství konfrontováno s internetem teprve 15 let, jedná se tedy o relativně mladou oblast bádání. Internet je však rychle se vyvíjejícím médiem a fenomény jako on-line náboženství či virtuální náboženské skupiny si tak vyžadají ještě další výzkum.

Další sociologickou prací je dílo Nešpora a Lužného (2007), kteří se ve své monografii věnují mimo jiné kromě tradiční religiozity i náboženskosti, která není na první pohled vidět. Autoři zde souhlasí s názorem Davieové (2000), podle které tradiční církve neovlivňují pouze osoby, které mají k církvím nějaký vztah, tzn., že jsou přímo jejími členy nebo alespoň navštěvují bohoslužby. Zejména pro západní Evropu je typická angažovanost církevních představitelů v médiích či jiných oblastech. Církve provozují mnoho školních a zdravotnických zařízení, které využívají lidé všeho druhu, i ti, kteří se o náboženský život nezajímají a sami sebe nepovažují za věřícího. Typickým příkladem zemí, kde tento princip funguje, je Velká Británie, Německo (mimo bývalé NDR) a Švédsko, ve kterých obyvatelé příliš nenavštěvují bohoslužby, ale finančně církve podporují a váží si jejich služeb.

Václavík (2010) přináší náhled na vývoj vztahu mezi českou společností a náboženstvím. Současný vlažný vztah české společnosti k náboženským institucím by bylo dle autora chybné připisovat komunistickému režimu. Hlavní příčinu slabého vlivu tradičních církví vidí již v 19. století, kdy modernizační proces proměnil českou společnost z téměř 100% katolické na společnost vůči náboženství skeptickou. V českých zemích proběhla modernizace dříve než například na Slovensku či v Polsku, a proto se podle Václavíka současná náboženská situace podobá spíše té ve Francii či Skandinávii, než ve východoevropských a postsovětských zemích. S názorem Václavíka o kořenech úpadku náboženského života se ztotožňuje i Nešpor (2004), podle kterého česká majorita v 19. století shledala katolictví doslova „středověkým“ (Nešpor 2004, s. 27).

Kromě knižních titulů lze zmínit i některé vědecké články vycházející v Sociologickém časopise. Nešpor se zabývá sociologickým studiem náboženství v období před druhou světovou válkou (2004) a v období komunismu (2007), kde se věnuje proticírkevním postojům vládnoucího režimu a jeho postojům ke studiu náboženství.

Hamplová (2011) zkoumá rozdíl v religiozitě mužů a žen. Je známým faktem, že ženy jsou zbožnější než muži, a to napříč světem i náboženstvími. Autorka se snaží analyzováním jednotlivých vědeckých hypotéz přijít na to, proč tomu tak je. Jako jeden z nejpravděpodobnějších důvodů je nižší pracovní aktivita žen – mají více volného času, který

mohou vyplnit církevními aktivitami. Podle autorky však tuto hypotézu z analýzy dat nelze jednoznačně potvrdit.

Třetí skupinu tvoří tituly zaměřené na církevní dějiny, kláštery a řeholní život. Významným dílem, které mapuje dějiny moravských a slezských klášterů, je encyklopedie Foltýna (2005). Majetnými kláštery na Moravě se zabývá Borovský (2005), kde kromě zakladatelského období popisuje i vztah panovníka a klášterů a zkoumá jejich hospodaření. Jednotlivé kláštery byly povinny vyplácet berně, jejichž perioda a suma se měnila s panovníkem. Historii a činnost řeholních řádů a kongregací na českém území popisuje Kopecká a Mareš (2014). Buben (2002) se ve svém několikavazkovém díle věnuje kromě historie a činností jednotlivých řeholních společenství také jejich kulturou a jejich přínosu pro společnost.

Kromě knižních titulů a odborných článků jsou v práci využity i zdroje internetové. Nejdůležitějším z nich jsou statistická data, která jsou pro veřejnost volně dostupná na internetových stránkách Českého statistického úřadu (viz kapitola Metodika). Vhodným zdrojem se internet stal i v případě potřeby zjištění co nejaktuálnějších informací o kláštřech, které poskytly zejména internetové stránky klášterů, farností, měst a obcí, případně i komunikace přes internet s některými řeholními komunitami. Neméně důležitými zdroji inspirace a informací byly na internetu volně dostupné kvalifikační práce s podobnou tematikou, zejména zmíněné práce Šindelářové (2016) a Fridrichovské (2016), se kterými tato práce kooperuje.

2.2 Teoretické přístupy

První ze dvou geografických disciplín studující zeměpisné faktory a vlivy náboženství je religiální geografie (nebo rovněž náboženská geografie či náboženský zeměpis). Pokud nepočítáme antické Řecko (Park 1994), tak první snahy o jiné než filosofické smýšlení o teologických záležitostech proběhly v období reformace. V této době vznikaly geografické studie ovlivněné zejména humanistickým učencem Phillipem Melanchtonem, které se již věnovaly prostorovému rozšíření náboženství, především křesťanství. Pojem „religiální geografie“ se poprvé objevil na přelomu 18. a 19. století (Mikos 1988, cit. v Frajer 1997, s. 8). Samotné ukotvení vědy přitom bylo ještě v první polovině 20. století nejednoznačné – někteří autoři ji považovali za větev kulturní geografie, jiní ji stavěli někde mezi sociologií a religionistikou. Od 60. let spadá těžiště této disciplíny definitivně do sociální geografie. Náboženská geografie zkoumá zejména rozšíření náboženských těles, zda jsou rozmístěny rovnoměrně nebo koncentrovány do jednoho jádra. Geografové také zkoumají vliv

náboženství na okolní prostor, např. jak kultovní místa, provádění obřadů, způsob života (porodnost, poutě aj.) poznamenají kulturní krajinu. Určité náboženské faktory (například misijní činnost) již nespádají do geografického studia, a proto musí být osvětleny vědami zabývajícími se čistě náboženskými otázkami (Frajer 1997). Isaac (1965, cit. v Matlovič 2001, s. 11) odlišuje religiózní geografii od geografie religii – ta je považována za jednu z nejmladších geografických disciplín.

V 19. století se geografie přestala orientovat pouze na studium prostoru a prostředí a začala se zajímat o lidské činnosti, do kterých spadají i různé fenomény z oblasti náboženství. Důležitými osobami, které mají zásluhu na rozvoji geografie náboženství, byly němečtí geografové Friedrich Ratzel a Carl Ritter, jejichž práce hrály významnou roli při jejím utváření jako samostatné vědy (Jackowski 2002). Úloha geografie religii je široká a nezaměřuje se pouze na popis rozšíření náboženství ve světě, její zorné pole je mnohem širší (Nowakowski 1938, cit. v Jackowski 2002, s. 26). Mezi její hlavní úkoly patří zkoumání náboženských systémů, přeměna prostředí, které je těmito systémy ovlivňováno, a jejich prostorová organizace (Sopher 1967, cit. v Matlovič 2001, s. 16). Působení mezi geografickým prostředím a náboženstvím znázornil Büttner v tzv. Bochumském modelu, podle kterého dochází k interakcím na třech úrovních. První z nich je tzv. ideologická úroveň, představovaná samotným náboženstvím. Následuje sociální úroveň, do které spadá obyvatelstvo a náboženské instituce, které dohromady tvoří tzv. náboženský organismus. Jeho aktivita může mít různý prostorový dosah - Büttner rozlišuje tři úrovně - lokální, regionální a nadregionální. Poslední úroveň je tzv. krajinná. Mezi jednotlivými úrovněmi probíhají procesy, přičemž pro sociální geografii jsou klíčové ty na sociální úrovni (1976, cit. v Matlovič 2001, s. 17).

Nejčastější skupinou výzkumů jsou práce zaměřené na zjišťování vlivu náboženství na prostor, jako například prostorové změny vlivu různých náboženských systémů nebo změna náboženské struktury v určité oblasti v různých časových úsecích. Studie zaměřené na symbolismus se zabývají mimo jiné významem náboženských staveb (kostelů atp.), výjimkou nejsou ani výzkumy dopadu náboženství na životní prostředí (Matlovič 2001).

Blízkým oborem geografie religii je religionistika (někdy se geografie religii považuje za její součást), která se zabývá výzkumem náboženských jevů, forem, symbolů a systémů. Hodnotí a analyzuje to, co se chápe jako pravda náboženství, nezkoumá, zda je konkrétní náboženství pravdivé. Je maximálně nezaujatá, čímž se liší od teologie (nicméně rozdíl mezi religionistikou a teologií je mnohem složitější (Funda 1993, Heller 1993).

Religionistika poskytuje několik definic náboženství, avšak žádná z nich není obecně přijímána. Zároveň se zabývá teoriemi vzniku náboženství. Mezi nejznámější patří tzv. teorie náboženské evoluce, inspirována myšlenkami filosofů Hegela a Comta. Za zakladatele této teorie je považován Edward Tylor, podle kterého je vznik náboženství založen na dualismu lidské zkušenosti, kdy člověk kromě zkušeností z každodenního života získává i jiné, mezi které se řadí například ty prožité ve snech. Zkušenosti jsou předstupněm k pochopení duše. Tento model se označuje jako tzv. animismus a je Taylorem považován za základ vzniku všech náboženství, kdy se z prvotní víry v duši vyvinula víra v polyteismus a posléze monoteismus. Evoluční teorie je v religionistice s několika obměnami aktuální i dnes. Na opačném principu je založena teorie náboženské deprivace, podle které existovalo na počátku vyspělé náboženství, které postupně degradovalo, což mělo za následek vznik rozdílných náboženství. Na tyto dva typy teorií reagoval svou responzivní teorií český religionista Jan Heller, který svou hypotézu o vzniku náboženství směřuje, na rozdíl od dvou předešlých teorií, k člověku. Podle Hellera nelze znázornit vznik náboženství pomocí religionistických metod a faktů, ale každý jedinec vytváří náboženství sám svým přemítáním o svém smyslu života (Horyna 1994, Ryšavý 2008). I v této vědě existuje několik typů výzkumů, například při kontextuálním výzkumu je úkolem popsat a charakterizovat nenáboženské jevy, které s náboženstvím souvisí (Horyna 1994).

Sociologii lze stejně jako religionistiku považovat za výdobytek moderní doby. Také sociologové vytvořili několik definic náboženství, které lze rozdělit do dvou hlavních typů. Substanciální definice vychází z podstaty, která je společná pro všechny náboženství. Podstatou lze rozumět ideu spásy, rituálů a dalších aspektů, které vznikají vlivem religiozity. Díky příliš úzkému vymezení náboženství se začaly uplatňovat tzv. funkcionalistické definice, podle kterých mají náboženství významnou sociální roli a jsou v podstatě stálé. Kromě sociologie náboženství existuje i náboženská sociologie, která je součástí teologie. Využívá ke svému zkoumání religiozity sociologické metody a hledá způsoby, jak pozitivně ovlivnit šíření víry. Náboženství se věnují i další, sociologii náboženství podobné vědní disciplíny – sociální antropologie, historie náboženství, psychologie náboženství atd.

Významným fenoménem sociologie náboženství je tzv. sekularizace. Tématem sekularizace se zabývají i další vědní obory jako filosofie, teologie, historie aj., přičemž každý z nich si jej vysvětluje po svém (Davie 2013, s. 49). Kromě tradičního chápání pojmu sekularizace jakožto zbavování světské moci církve či zabavení církevního majetku se tímto pojmem rozumí i ztráta vlivu náboženských institucí v politice či ekonomice, snížení podpory náboženských organizací, pokles účasti na bohoslužbách, zpovědích, mizení náboženských

prvků z vědy, umění atd. Zastánci sekularizační teze byli přesvědčeni, že se jedná o univerzální proces, který postihne kultury po celém světě. Toto paradigma bylo přijímáno v období po druhé světové válce do 70. let, kdy se začalo ukazovat, že předpokládaný zánik náboženství nenastal, resp. šel uplatnit pouze na oblast západní Evropy. Někteří vědci uznali, že se mýlili, a začali označovat nastávající trend za „desekularizaci a znáboženštění světa“ (Václavík 2010, s. 84).

Sociologové náboženství využívají standardní vědecké metody jako jsou kvantitativní a kvalitativní výzkumy, méně často se používá i historický výzkum, pozorování či experiment. Při kvantitativním výzkumu mohou vědci shromáždit vlastní data nebo využít data cizí, například ze SLDB. Jejich výhodou je reprezentativnost a to, že pokryjí celou populaci. Jistou nevýhodou může být to, že každý jedinec chápe otázku jinak a jeho názor ovlivňuje také věk, vzdělání aj., navíc se díky vysokým nákladům pořádají jen jednou za několik let. Druhým typem kvantitativních zkoumání jsou výzkumy veřejného mínění. Jejich příprava je snadnější a jsou finančně méně nákladné, zde je ale problém s věrohodností odpovědí, protože je zde větší pravděpodobnost, že respondent tváří v tvář neodpoví pravdivě. U kvalitativních výzkumů je osloven menší vzorek lidí, kteří jsou dotazováni pomocí nestrukturovaného nebo částečně strukturovaného rozhovoru. Tento typ výzkumu je nákladnější a časově a obsahově náročnější (Nešpor, Lužný 2007, Nešpor, Václavík a kol. 2008).

3. Metodika

Předkládaná práce je rozdělena na dvě hlavní části, teoretickou a výzkumnou. Celá teoretická část práce je napsána na základě nastudované vědecké literatury, doplněné o vědecké články. Vzhledem k jejímu zaměření se jedná o literaturu různých vědních oborů, zabývající se religiozitou a náboženstvím z několika úhlů pohledu.

Výzkumná část práce je zpracována z dostupných dat ze Sčítání lidu, domů a bytů, která vyhodnocuje Český statistický úřad. Náboženské vyznání je v rámci sčítání lidu zjišťováno od roku 1921 (Morávková 2004). V roce 1950 proběhlo na 40 let poslední sčítání, které obsahovalo otázku pro náboženskou příslušnost. Možným důvodem pro vynechání této otázky byl nárůst počtu věřících oproti předválečnému stavu, což bylo v rozporu se sekularizační tezí komunistického režimu. Nicméně na našem území probíhaly utajené výzkumy, jejichž cílem nebylo poznání, ale spíše nalezení co nejúčinnějších prostředků v boji proti religiozitě. Nejrozsáhlejší empirický výzkum byl proveden v 60. letech v Moravskoslezském kraji. Výzkum byl proveden Erikou Kadlecovou v 5 okresech a celkem 54 obcích a kromě otázek zaměřených na religiozitu také obsahoval položky týkající se např. sportu, četby a zaměstnání (Kadlecová 1965, Nešpor, Lužný 2007).

V roce 1991 proběhl po více než 40 letech cenzus, který zkoumal náboženskou otázku. Oproti cenzu z roku 1950 byla pozměněna definice náboženského vyznání, cílem nyní bylo zjistit vztah k víře jako takové na základě svobodného vyjádření, namísto dřívější administrativní příslušnosti ke konkrétní církvi. Respondenti se mohli v roce 1991 poprvé rozhodnout, zda vůbec otázky týkající se náboženského vyznání vyplní. Stejnou možnost měli i při cenzech v letech 2001 a 2011. Data z let 1991 a 2001 jsou srovnatelná, a to jak z hlediska použité metodiky, tak z hlediska způsobu, jakým byla zjišťována a zpracována (Morávková 2004). Při sčítání lidu v roce 2011 přibyla k polím „bez vyznání“ a „věřící, hlásící se k církvi, náboženské společnosti“ také možnost, kdy se respondent přihlásí k víře, ale blíže nekonkretizuje vztah k církvi – „věřící - nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti.“ V předchozích cenzech byly tyto varianty odpovědi zahrnuty do skupiny „věřící – ostatní a nepřesně určené.“ Takto formulované možnosti odpovědí v cenzu z roku 2011 mohou při analyzování dat způsobit potíž v tom, koho všeho lze považovat za věřícího (ČSÚ 2014, Klímová 2014). V této bakalářské práci je jako věřící považováno jak to obyvatelstvo, které vyplnilo příslušnost k církvi, tak to, které se považuje jako věřící, ale neinklinuje k žádné konkrétní církvi či náboženské společnosti.

Kromě Sčítání, lidu, domů a bytů byla otázka víry na našem území zkoumána také v řadě mezinárodních výzkumů. Na počátku 90. let to byl výzkum Vztah české populace k náboženství a Bibli, dále například European Values Study (EVS) či International Social Survey Programme (ISSP) z roku 2008, který hodnotí ve své studii Hamplová s Řehákovou (2009). Sociologický ústav AV ČR v roce 2006 ve spolupráci s FF MU zorganizoval svůj vlastní výzkum Detradicionalizace a individualizace náboženství (Hamplová, Řeháková 2009, Nešpor, Lužný 2007).

Analýza vlivu vybraných klášterů na míru religiozity se vztahuje na přesně vymezené území - Moravu. K 31. 12. 1948 byly zrušeny země jakožto územně správní jednotky, k tomuto dni tedy přestala existovat česko-moravská zemská hranice a nově reorganizované okresy a kraje tuto hranici nerespektovaly. Historická česko-moravská zemská hranice prochází zčásti Jihočeským krajem (Dačicko), nicméně většina kraje spadá do území Čech, proto toto území kvůli lepší přehlednosti není objektem této práce. Stejně tak tomu je i v kraji Pardubickém, kde okres Svitavy, a malou částí i okres Ústí nad Orlicí, zasahují do Moravy. V kraji Vysočina náleží do moravského území celý okres Třebíč, téměř celý okres Žďár nad Sázavou a z větší části i okres Jihlava. Zbylé dva kraje - Pelhřimov a Havlíčkův Brod - leží naprostou většinou, resp. celým svým územím v Čechách, proto se práce zabývá pouze prvními třemi okresy (Chalupa 2011, Marek 2015). Aby se zachovala územní celistvost, je v práci zahrnuto i celé území českého Slezska.

V každém z jednotlivých 5 krajů bylo vybráno 4 - 8 klášterů. Ty byly vybírány z hlediska velikosti obce – přibližně polovina klášterů se nachází v obcích s cca 5 000 a méně obyvateli, zbytek tvoří početně větší obce. Záměrně jsou vybrány populačně velice rozdílné obce jako např. Kojatice, které měly k roku 2011 270 obyvatel a Prostějov, který měl 44 847 obyvatel. Právě velikost obce může být důležitým činitelem při analýze vlivu lokace kláštera. Z výběrů obcí byla úmyslně vyjmuta krajská města a města nad 50 000 obyvatel, která jsou příliš lidnatá, a vliv kláštera by zde bylo obtížné určit. Pro lepší přehlednost a možné porovnání mezi jednotlivými administrativními jednotkami byly obce rozděleny do velikostních kategorií: 1) 0 - 499, 2) 500 – 1 999, 3) 2 000 – 4 999, 4) 5 000 – 9 999, 5) 10 000 - 19 999, 6) 20 000 - 39 999, 7) 40 000 - 50 000.

Dalším faktorem výběru klášterů byl jejich význam. V seznamu vybraných klášterů se nacházejí velmi známé a historicky významné kláštery jako je Velehrad, Rajhrad či Nová Říše, ale také kláštery méně známé a s méně bohatou historií jako je Červenka, Kokory či Laškov. Z hlediska doby, kdy byly funkční, se v seznamu nacházejí objekty, které jsou více než 200 let nefunkční či fyzicky neexistující, kláštery přestavěné na objekty, v jejichž

prostorách sídlí různé instituce či ústavy, a samozřejmě konventy plně funkční, ve kterých sídlí řeholníci či řeholnice a vykonávají duchovní činnost (Faltýsková 2011, Foltýn a kol. 2005). Na základě těchto kritérií bylo vybráno 34 klášterů. Každý z nich je zařazen do jedné ze čtyř kategorií podle svého nynějšího využití. Kategorie mají následující znění:

- 1) Aktivní, sídlí zde řeholníci
- 2) Aktivní, vyvíjí duchovní činnost, ale neobsazen mnichy
- 3) Neaktivní, stojí, ale neslouží původnímu účelu
- 4) Neaktivní, zrušený

Do první kategorie jsou zařazeny všechny kláštery, které byly v době konání SLDB 2011 aktivními, tedy nacházeli se zde řeholníci a vykonávali duchovní činnost. Ve druhé kategorii jsou kláštery, ve kterých již řeholníci nesídlí. Jedná se o objekty, které mohou sloužit pro účely schůzek katolické mládeže, jako církevní škola nebo kláštery, které jsou nějakým způsobem významné, přitahují pozornost turistů a fungují jako památka. Případně sem patří objekty, které vlastní církev či nějaký řád. Ve třetí skupině jsou stavby, které již slouží čistě světským potřebám, nachází se zde školy, městské úřady, domovy důchodců, ústavy atp. Do poslední skupiny se řadí kláštery opuštěné, zchátralé nebo pouhé ruiny původních staveb. Pokud se v některé obci nachází více klášterních budov, byla upřednostněna ta (viz tabulka), která je buď stále funkční, nebo byla její aktivní činnost ukončena později. V případě, že se nachází v obci více aktivních klášterů, lze předpokládat, že se pozitivně odrazí ve vlivu na religiozitu zdejšího obyvatelstva. U vybraných klášterů byla snaha o nalezení co nejaktuálnějších informací o jejich využití a stavu. V případě nejednoznačnosti zařazení kláštera do příslušné kategorie rozhodl subjektivní postoj autora.

Při zpracování statistických dat byly využity tři druhy výpočtů:

$$\text{míra religiozity} = \frac{\text{počet věřících}}{\text{počet obyvatel}} \times 100 (\%)$$

Výsledek demonstruje podíl věřícího obyvatelstva obce (či jiné územní jednotky). Ve výpočtu byly zahrnuty všechny možné církve, ke kterým bylo možné se ve formulářích přihlásit. Výjimku tvoří kategorie „Ateisti“ a „Neuvedeno“, tyto kategorie nebyly do výpočtu zahrnuty. V roce 2011 bylo ve SLDB umožněno respondentům vyplnit kolonku „věřící-nehlásící se k žádné církvi“, tedy přesvědčení věřící, nicméně indiferentní co se týče konkrétní církve. I tento údaj byl započítán do celkového počtu věřících.

Dalším potřebným údajem je podíl katolických věřících v rámci všech obyvatel, tedy podíl příslušníků Římskokatolické církve a středního stavu obyvatel, přepočteno na 100 obyvatel.

$$\text{podíl katolíků ze všech věřících} = \frac{\text{počet katolíků}}{\text{počet věřících}} \times 100 (\%)$$

Třetím výpočtem byl podíl katolíků ze všech věřících, tedy podíl příslušníků Římskokatolické církve a součtu všech věřících, přepočteno na 100 obyvatel. Nejprve byly statisticky zpracovány vybrané obce s kláštery, poté všechny obce náležející do sledovaného území.

$$\text{podíl katolíků ze všech obyvatel} = \frac{\text{počet katolíků}}{\text{počet obyvatel}} \times 100 (\%)$$

V kapitole Analýza dochází k interpretaci statistických dat a komparaci jak mezi vybranými obcemi s kláštery a obcemi bez klášterů, tak na úrovni ORP, okresů a krajů. Důležité je závěrečné porovnání s daty z let 2001 a 1991. Pro lepší přehlednost výsledků jsou vytvořeny tabulky a grafy v programu Microsoft Excel 2007. Veškeré mapové výstupy jsou vytvořené v programu ArcGIS 10.1. Zbylé tabulky a mapy jsou uvedeny na konci práce v přílohách. V Syntéze práce jsou shrnuty poznatky z Analýzy. V kapitole Syntéza jsou nastíněny pravidelnosti skupin klášterů, rozdělených podle velikosti obce a využití, které jsou porovnány s daty z roku 1991. U každého z pěti krajů jsou potom uvedeny jedinečnosti, popsány důvody, proč se u konkrétního kláštera jeho vliv na víru potvrdil a naopak proč některé obce vykazují nadprůměrnou zbožnost, přestože jejich klášter již s duchovnem nijak nesouvisí. Dokončený dokument je převeden z programu Microsoft Word 2007 do formátu PDF.

Téma religiozity a její rozložení v prostoru spadá do předmětu zájmu socioekonomické geografie. Základní geografickou metodou je metoda geografického popisu. I přesto, že není považována za zcela vědeckou, je právě v geografii hojně a kvalitně využívána. I v předkládané práci je tato metoda využita alespoň v malé míře. Je zde geograficky vymezené území – Morava a Slezsko. V tomto ohraničeném území Česka jsou analyzovány vybrané obce s kláštery a jejich obyvatelé. U klášterů a obyvatel daných obcí jsou sledovány jak kvantitativní znaky (jejich množství vyjádřené číselně), tak kvalitativní znaky (funkční stav klášterů a náboženská příslušnost obyvatel). V geografii se často uplatňují i sociologické metody, protože z metodologického hlediska jsou si tyto vědy podobné. Vzhledem k tomu, že téma bakalářské práce částečně spadá do zájmu společenských věd, jsou zde využity i metody sociologické.

V práci jsou využity také statistické metody. Základním zdrojem dat byl Český statistický úřad. Statistickým souborem jsou zde obce a obyvatelé na Moravě a ve Slezsku. Jednotkami jsou vybrané obce s kláštery a jejich obyvatelé. Četnosti jednotek jsou zde vyjádřeny jako absolutní (počet obyvatel v obci, okrese, kraji) a jako relativní (míra religiozity vyjádřená v %). Zpracovaná data jsou pomocí grafických metod uspořádána do tabulek a grafů.

Zájmové území je vizuálně znázorněno pomocí kartografických metod v podobě map. Vybrané obce s kláštery jsou znázorněny pomocí metody značek. Míra religiozity na úrovni obcí, okresů, ORP a krajů je zobrazena metodou kartogramu (Novotná 2014, Novotná a kol. 2014).

4. Historickogeografický kontext problematiky

Informace o christianizaci českého území a o období vzniku prvních klášterů na českém území byly čerpány především z Mišoviče (2001). Vývoji klášterů na Moravě v období středověku a novověku se věnuje Borovský (2005) a Foltýn a kol. (2005), vývoj řeholního života mapuje Jirásko (1991). Změny společenského chování, které v 19. století způsobily jiný vztah k náboženství a výsledky posledního rakousko-uherského cenzu z roku 1910 popisuje Nešpor (2010) a Václavík (2010). Prvorepublikové náboženské situaci a prvnímu československému cenzu z roku 1921 se věnuje Daněk, Štěpánek (1992). Poznatky o útlaku mužských i ženských řeholí a jejich klášterů v období komunismu byly čerpány z Balíka, Hanuše (2013), Vlčka (2011) a Vlčka (2005). Změnami náboženského chování v postkomunistické době a prostorovým rozložením religiozity se zabývá Havlíček, Hupková, Smržová (2009).

Slované, předkové dnešního českého obyvatelstva, kteří se začali usazovat na našem území v 5. a 6. století, byli ovlivňováni zbytky germánské a keltské kultury. Hmotné důkazy z přelomu 8. a 9. století poukazují na přítomnost prvních šířitelů křesťanství. Významnou událostí se roku 863 stal příchod bratří věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu. Již v době jejich příchodu zde bylo funkčních několik kostelů. Misijní činnost bratrů zde trvala přes tři roky (Vyčichlová 2008).

Koncem 10. století začalo období zakládání řeholních institucí. Nejstarší klášter na českém území byl založen roku 973 na Pražském hradě při kostele sv. Jiří. Klášter obývaly benediktinky vyslané z Říma. Ve stejném roce bylo založeno první biskupství v Praze. Druhým nejstarším a prvním mužským klášterem na českém území byl konvent benediktinů v Břevnově založený roku 993. O založení první doložené moravské řeholní instituce se zasloužil v první polovině 11. století kníže Břetislav, někdy mezi lety 1045-1048 vznikl první moravský klášter v Rajhradě. Konvent tvořili mniši z břevnovského kláštera. Roku 1063 založil kníže Vratislav II. druhé biskupství na českém území v Olomouci. Řeholní život na Moravě se oproti Čechám rozvíjel se značným zpožděním. Od konce 12. století na Moravě působily také řeholnice, kdy roku 1183 začaly premonstrátky obývat klášter v Dolních Kounicích. Tímto klášterem začala další etapa, ve které byly zakládány domy i jiných církevních řádů než benediktinů, zejména premonstrátské a cisterciácké – například kanonie premonstrátů v Louce u Znojma z roku 1190, dům cisterciáků na Velehradě založený roku 1204 či cistercký konvent ve Vizovicích z roku 1261. V závěru 12. století vznikají i zcela nové typy řeholních institucí, tzv. komendy rytířských řádů. Na Moravě patřili mezi

nejrozšířenější rytířské řády johanité, templáři, řád německých rytířů a křížovníci s červenou hvězdou. Rychle se šířily také žebravé řády – dominikáni, augustiniáni, eremité a další. Právě augustiniánské kláštery založené v poslední třetině 14. století ve Šternberku, Prostějově a Fulneku byly posledními založenými konventy na Moravě v předhusitském období.

Rozvoj klášterů byl přerušen v období husitských válek. Původní snaha o očistění církevního života se rozrostla v útoky proti církevním řádům a klášterním majetkům. Nejdrastičtější událostí způsobenou moravskými husitskými radikály bylo přepadení kláštera na Velehradě roku 1421. Místní opat a spolu s ním i několik cisterciáckých mnichů bylo upáleno. Celkem bylo husity dobytých okolo 70 klášterů. Většina klášterů v budoucnu nebyla buď vůbec obnovena, nebo pouze živořila. V porovnání s Čechami byly škody způsobené husity na Moravě poměrně malé. Jisté oživení řeholního života nastalo v období vlády Jiřího z Poděbrad. Počátkem 16. století se ale Evropou začala šířit protestantská reformace, která vyústila v další úpadek klášterů.

Po roce 1620 dochází ke konci období zániku řádových domů, které panovalo od počátku 15. století. Naplno ale obnova zakládání klášterů začala až po skončení válečných konfliktů roku 1648. Katolická církev byla v pobělohorské době podporována jak vítěznými Habsburky, tak domácí katolickou šlechtou, která své rekatolizační snahy opírala zejména o řád jezuitů. Kromě nich se na Moravě objevují i další nové řády, například pauláni, kteří zakládají své konventy v Brtnici a na Vranově, piaristé a pavlíni v Moravském Krumlově či servité v Jaroměřicích nad Rokytnou. Roku 1773 byl papežem Klementem XIV. zrušen řád jezuitů, čímž Morava a rakouské Slezsko přišlo o nejpočetnější řeholní společenství. Za vlády Josefa II. bylo rozhodnuto o zredukování počtu klášterů, rušeny byly především kláštery rozjímavých řádů. Naopak řádů, které ošetřovaly nemocné nebo spravovaly školy, jako byli například piaristé, voršilky, milosrdní bratři, alžbětky, se císařská nařízení nedotkly. V Čechách bylo celkem ze 154 klášterů zrušeno 71 a na Moravě ze 74 celkem 41. Budovy bývalých klášterů často sloužily jako kasárna, manufaktury či úřady. Kromě klášterů bylo zavřeno i několik kostelů a kaplí. Zabavený klášterní majetek posloužil k založení finančního fondu, tzv. náboženské matice, jejíž prostředky se využívaly ve prospěch náboženství. Po smrti Josefa II. v roce 1790 se rušení klášterů téměř zastavilo.

V 19. století rostl význam kongregací, zejména redemptoristů a nově vzniklých ženských kongregací zaměřujících se na práci v nemocnicích, sirotčincích, ozdravovnách, starobincích a ústavech pro tělesně i mentálně postižené. Celkově je pro 19. století charakteristická změna české společnosti související se sociálními, politickými a ekonomickými změnami, které ovlivnily její náboženské chování. Od 2. poloviny 19. století

se do českých zemí z Německa šířilo volnomyšlenkářské hnutí. V našich zemích vznikla v roce 1904 organizace Volná myšlenka, jejímž cílem bylo odloučení církve od státu. Nicméně vliv těchto antikatolických proudů neprosazovala celá společnost, ale především urbanizované a industrializované oblasti. Pro venkovské oblasti zejména Moravy a východních a jižních Čech toto neplatilo, proto také vykazují větší míru religiozity. I přes jisté uvolnění restrikcí vůči nekatolickým denominacím byla naprostá většina obyvatel Čech a Moravy věřící – z dat posledního rakousko-uherského cenzu z roku 1910 vyplývá, že v Čechách bylo k tomuto datu bez vyznání 11 204, na Moravě 683 a ve Slezsku pouze 326 osob. Naprostá většina věřících vyznávala katolické vyznání. Podle sčítání lidu v roce 1900 se k Římskokatolické církvi hlásilo 96 % obyvatel Čech, 97 % obyvatel Moravy a 98 % obyvatel Slezska. Výsledky z roku 1910 jsou obdobné. Zbývá téměř 3 % připadá na protestanty. Ti byli zastoupeni především ve východních a severovýchodních Čechách a na Vsetínsku. V roce 1918 se pro Čechy začala náboženská tematika vzdalovat, ač na Boha úplně nezapomněli.

Zřetelný rozdíl ztráty vlivu Římskokatolické církve je vidět z porovnání prvního československého cenzu z roku 1921 a posledního rakousko-uherského cenzu z roku 1910. V období 10 let ztratila 1,2 milionu obyvatel. V roce 1920 vznikla nová Církev československá, k níž se v následujícím sčítání lidu v roce 1921 přihlásilo 525 000 obyvatel. Nicméně již na počátku bylo jasné, že dominanci Římskokatolické církve nemůže ohrozit, neboť neměla téměř žádný vliv na Slovensku.

V období nacistické okupace byla nemalá část řádových domů konfiskována (Bouzov), přeměněna na různé typy úřadů (Znojmo) či sloužila pro potřeby okupantských vojsk (klášter v Nové Říši sloužil pro potřeby Hitlerjugend). Nemalý počet řeholníků se aktivně podílel na protinacistickém odboji, za což byla většina z nich vězněna a desítky mnichů deportováno do koncentračních táborů (Madeja 2009).

Po osvobození a skončení druhé světové války byl náboženský život v českých zemích obnoven, vydávaly se katolické týdeníky, činnost obnovily náboženské spolky, náboženské společnosti (například Svědkové Jehovovi, kteří na našem území působí od roku 1916, po nacistické okupaci byla ale jejich činnost zakázána). Řeholní řády mohly před nástupem komunistického režimu obnovit své komunity, domy a vydávat své časopisy. Komunistické strana si byla ale vědoma toho, že církve, a zejména Římskokatolická, mohou představovat překážku v plánovaném ovládnutí celé společnosti, proto již v roce 1947 byla řada církevních hodnostářů a jiných osob, které měly vliv na církevní život, sledována a byla považována za budoucího nepřítele státu. Již po nástupu komunistické strany k moci v únoru 1948 docházelo k cílenému vytěsňování náboženství z veřejného prostoru. Pozornosti režimu a Státní

bezpečnosti neunikli ani řeholníci a jejich domy. K prvním zatýkáním došlo již v srpnu roku 1948. Jako důvody zatýkání byly nejčastěji uváděny podpora protikomunistických hnutí, šíření letáků a kritika režimu. Za údajné pobuřování republiky byli odsouzeni většinou k několika měsícům odnětí svobody. Od začátku 50. let se začalo přecházet od vesměs individuálních procesů k hromadným. Řeholníci byli vězněni v krutých podmínkách, často v temných chladných prostorách bez postele a dostatku potravy. Zlomení vězni poté při veřejných přelíčeních v předem připravených výpovědích přiznali svou vinu. Mezi nejznámější monstrprocesy komunistické éry patří proces s „Machalkou a spol.“, jenž je svým významem řazen na úroveň procesů s Miladou Horákovou a Rudolfem Slánským.

V lednu 1950 byl přijat plán na uzavření klášterů a internaci řádových mnichů, známý pod názvem „Akce K“. V první etapě došlo k internaci příslušníků 7 nejpočetnějších řádů. Provinciálové a představení byli odklizeni do internačního kláštera v Želivě, ostatní řeholníci byli deportováni podle svých řeholí do centralizačních klášterů. Druhá etapa, uskutečněná o dva týdny později, se týkala zbylých řeholníků. Zatýkání mnichů se kromě SNB a StB účastnily také Lidové milice. Celková bilance „Akce K“ činí 1 240 internovaných řeholníků a 144 zavřených klášterů. Na Slovensku bylo zásahem postiženo 1 180 řeholníků. Represe ze strany KSČ postihly i řeholnice, kterých bylo k roku 1950 na území Čech a Moravy celkem 7 728. Proběhla ženská obdoba mužské „Akce K“, tzv. „Akce Ř“. Řeholnice se mohly internaci vyhnout odchodem z kláštera do civilu. V centralizačních táborech bylo internováno několik tisíc sester převážně žebravých řádů. Řeholnicím působícím v sociálních službách a zdravotnictví se akce vyhnula. Stejně jako mužští příslušníci, byly i ženy zaměstnány v těžkém průmyslu a zemědělství. Komunistický režim se zmocnil nemovitého ženského majetku v hodnotě 475 milionů korun a plánoval úplné rozpuštění ženských řádů a kongregací. Takzvaná „Akce B“, naplánovaná na jaře roku 1953, byla ale nakonec odvolána kvůli vnitropolitické situaci spojenou s měnovou reformou nového prezidenta Zápotockého. K patnáctému výročí osvobození republiky vyhlásil prezident Antonín Novotný amnestii, při níž bylo kromě stovek dalších vězňů osvobozeno i několik desítek řeholníků a sester. V krátkém období tzv. pražského jara došlo k uvolnění politických a kulturních poměrů. Svědčí o tom i nárůst religiozity a návštěvnost bohoslužeb. Podle výzkumu Ústavu pro veřejné mínění se 44 % respondentů přihlásilo ke křesťanství a jen 10 % k marxismu. Mužské a ženské řehole mohly po osmnáctiletém zákazu na krátký čas opět fungovat. Političtí vězni byli rehabilitováni, byly zrušeny rozsudky monstrprocesů.

V období tzv. normalizace a schválením nové církevní politiky, přijaté ÚV KSČ 14. 6. 1971, byly zrušeny rehabilitace odsouzených a opět odmítnuta právní existence církevních

řádů a kongregací. V 70. letech byla pozornost státních orgánů upřena na obnovenou religiozitu. Snahou státu bylo omezit počet dětí v náboženství a množství církevních obřadů. Ve druhé polovině 80. let, v době již uvolněnějších poměrů, došlo k oživení náboženského života. Významným mezníkem se stala v roce 1985 pouť na Velehrad k 1100. výročí úmrtí svatého Metoděje. Pouti, které předcházelo několik obdobných akcí na Slovensku, se účastnilo přes 100 000 lidí. Roku 1987 byla vyhlášena petice „Podněty katolíků k řešení věřících občanů v ČSR“, kterou podepsalo přes 600 000 věřících.

Římskokatolická církev měla v novém demokratickém státě stále významnou pozici, na čemž měli jistě zásluhu definitivně rehabilitovaní řeholníci, snažící se o obnovení řeholních společenství. Od 80. let se ale objevují nové náboženské fenomény úzce související s utvářející se individualizovanou a konzumní společností. Důvěra k tradičním náboženským institucím klesala, naopak rostla obliba alternativní duchovní literatury, léčitelství, horoskopů. V roce 1991 proběhlo od roku 1950 první relevantní šetření zjišťující vztah k náboženství. Z tohoto sčítání lidu je patrné, že přes 4,5 milionu obyvatel se na území Česka přihlásilo k náboženskému vyznání. Z toho přes 4 miliony respondentů uvedlo svou příslušnost k Římskokatolické církvi, což je oproti poslednímu cenzu z roku 1950 pokles o 2,7 milionu lidí. V tomto šetření nebylo vyplnění otázek týkajících se náboženství povinné. Tuto možnost využilo na celém území Česka okolo 1,7 milionu obyvatel. Velmi patrné jsou rozdíly mezi Čechami a Moravou. V Čechách je méně věřících (již je zde více nevěřících než věřících), méně katolíků a více lidí, kteří se odmítli k víře vyjádřit. Pokles zaznamenaly i velké nekatolické denominace, Církev československá husitská a Českobratrská evangelická církev. Pro Česko jsou historicky typické regionální rozdíly, kdy pro severní a severozápadní část území je charakteristické ateistické a sekularizované obyvatelstvo, naopak jižní a jihovýchodní oblast je nejvíce religiozní. Tento gradient kopíruje i významné měřítko zjišťování religiozity, návštěvnost bohoslužeb, jejíž návštěvnost byla nejvyšší na jižní a střední Moravě a nejnižší v severozápadních Čechách.

Při cenzu v roce 2001 se regionální rozdíly projeví ještě více. Opět je značný rozdíl mezi Čechami a Moravou. Zejména pro Zlínský kraj a okresy sousedící se Slovenskem je typická náboženská homogenita, založená na dominantním křesťanství. Naopak regiony v severních Čechách se mohou na první pohled zdát jako „duchovní poušť“ (Václavík 2010, s. 212). Za sekularizované ale mohou být považovány pouze ve vztahu k tradičním institucionalizovaným církvím. Ve vztahu k netradičním a alternativním náboženským skupinám (například Jednota bratrská, Transcendentální meditace) mají ale obyvatelé severočeských, ale i některých slezských regionů vřelý vztah. Kromě regionu má na

religiozitu vliv také velikost sídla. Obecně jsou nejreligióznější obce do 1999 obyvatel, naopak města s 50 000-99 999 obyvateli mají religiozitu nejnižší. Z demografických ukazatelů je religiozita ovlivněna pohlavím člověka – ženy jsou religióznější než muži, vzděláním – středoškolsky vzdělaní lidé tvoří největší skupinu věřících, a věkem – nejvíce věřících lidí spadá do kategorie starších 70 let (což je ovlivněno právě pohlavím, protože ženy se dožívají průměrně vyššího věku než muži).

K 26. 3. 2011 bylo provedeno zatím poslední Sčítání, lidu, domů a bytů. Počet věřících od roku 2001 klesl z 3 288 088 na 2 168 952 věřících. Díky pozměněné metodice šetření (viz kapitola Metodika) se z tohoto počtu jen 1 463 584 věřících přihlásilo k určité církvi. Velký rozdíl oproti sčítání z roku 2001 činila možnost náboženské vyznání nevyplnit. Zatímco v letech 1999 a 2001 dali respondenti otevřeně najevo, že jsou bez vyznání (4 112 864, resp. 6 039 991 respondentů) a 1 665 617, resp. 901 987 lidí odpovědi nevyplnilo, v roce 2011 se k otázce víry nevyjádřilo 4 662 452 lidí. Míra religiozity celého Česka k roku 2011 je 20,8 %, z toho polovina jsou příslušníci Římskokatolické církve. V přiložené tabulce níže je vidět situace na Moravě. Každý z moravských krajů má republikově nadprůměrnou religiozitu a nadprůměrný podíl katolíků. Z celkového počtu věřících jich téměř polovina žije na území Moravy. Nejreligióznějším krajem celého Česka je s velkým náskokem kraj Zlínský, což je dáno především jeho lokací v blízkosti Slovenska. Následuje Kraj Vysočina, který je charakteristický vysokým podílem venkovských obcí, ve kterých se lépe uchovává náboženská víra. Není nižší podíl věřících je v kraji Moravskoslezském, Olomouckém, které byly po 2. světové válce vysídleny početnou německou menšinou a dosídleny novým obyvatelstvem, což způsobilo, že se zde náboženské tradice příliš neuchovaly. Římskokatolická církev má největší zastoupení již tradičně ve Zlínském kraji a na Vysočině, pro Moravskoslezský kraj je typický nízký podíl katolíků, což je způsobeno popularitou evangelických církví.

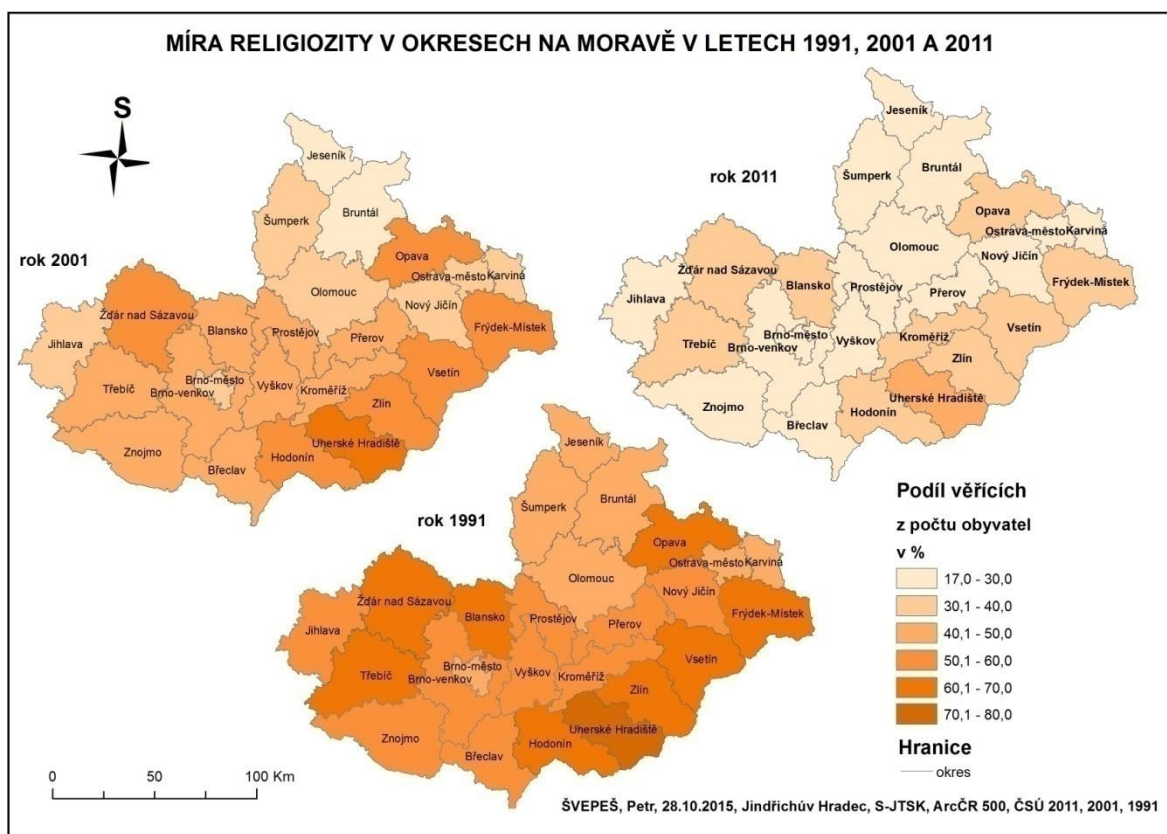
Tab. 1: Míra religiozity v krajích Česka (Morava a Slezsko) v roce 2011

kraje	počet obyvatel	věřící hlásící se + nehlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva (ze všech věřících) [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Vysočina	505 565	148 145	29,3	65,8	19,3
Jihomoravský kraj	1 163 508	333 995	28,7	59,5	17,1
Zlínský kraj	579 944	214 825	37,0	66,5	24,6
Olomoucký kraj	628 427	150 583	24,0	56,2	13,5
Moravskoslezský kraj	1 205 834	313 847	26,0	50,7	13,2
Morava a Slezsko	3 917 258	1 120 015	28,6	58,7	16,8
ČR celkem	10 436 560	2 168 952	20,8	49,9	10,4

Zdroj: ČSÚ 2011

Pro srovnání je zde přiložena mapa znázorňující vývoj religiozity moravských okresů mezi lety 1991 až 2011. Nejvíce náboženskými okresy jsou kromě zlínských také jihomoravské Blansko a Hodonín či Žďár nad Sázavou a Třebíč na Vysočině. V Olomouckém kraji výrazněji za celokrajským průměrem zaostává okres Jeseník (okres Jeseník fakticky vznikl až roku 1996 odtrhnutím od okresu Šumperk (Jeleček 2000), kde je religiozita nižší než celorepublikový průměr. To je dáno již zmíněným vysídlením německého obyvatelstva. Obdobným případem je sousední Bruntál v Moravskoslezském kraji, který je nejméně religiozním okresem ve sledovaném území. Naopak sousední okres Opava, který nebyl tolik postižen vysídlením německého obyvatelstva, patří k nejvíce religiozním okresům Česka (Zrůstová 2012).

Mapa 1: Podíl věřících obyvatel v okresech na Moravě v letech 1991, 2001 a 2011

5. Analýza vlivu lokace kláštera na míru religiozity na Moravě

Posouzení vlivu kláštera na míru religiozity obyvatel v daných obcích se opírá zejména o data pořízená Českým statistickým úřadem při SLDB v roce 2011, případně je doplněno o data z předešlých dvou cenzů. Hlavními kritérii hodnocení jsou využití klášterů, velikost dané obce, její geografická poloha a eventuelně i funkční období a význam jednotlivých klášterů.

5. 1 Religiozita vybraných obcí s kláštéry

Celkem 34 vybraných klášterů bylo rozděleno podle funkčního stavu do 4 kategorií: 1) *Aktivní, sídlí zde řeholníci*. Do této kategorie spadají plně funkční kláštéry s aktivně působící a stále přítomnou řeholní komunitou. 2) *Aktivní, vyvíjí duchovní činnost, ale neobsazen mnichy*. Tuto skupinu reprezentují kláštéry, které již mniši a mnišky neobývají, a budovy tak neslouží jejich původnímu poslání. Klášterní budovy ale stále mají alespoň minimální spojitost s duchovním životem, neboť se sem řadí i budovy, které jsou stále v majetku církve, která v jejich prostorech pořádá kulturní akce, náboženská setkání, kroužky atp. Do této kategorie spadají objekty využívané jako katolické školy a muzea zaměřená na historii kláštera či zachovávající alespoň nějakou památku bývalého klášterního života, proto u nich lze očekávat alespoň malý stimul víry v obci. 3) *Neaktivní, neslouží původnímu účelu*. Sem se řadí kláštéry, které nejsou v církevních rukou a nejčastěji jsou v majetku státu, obcí či soukromých osob. Jsou využívány ke školním účelům, jako městské úřady, ústavy, domovy důchodců či k jiným službám. 4) *Neaktivní, zrušený*. Do poslední kategorie náleží nevyužívané, opuštěné prostory nebo pouhá torza bývalých klášterů. Některé zrušené kláštéry mohou však fungovat jako historické památky, které do obce přilákají návštěvníky. V takovém případě spadají do druhé kategorie, viz tabulka č. 2.

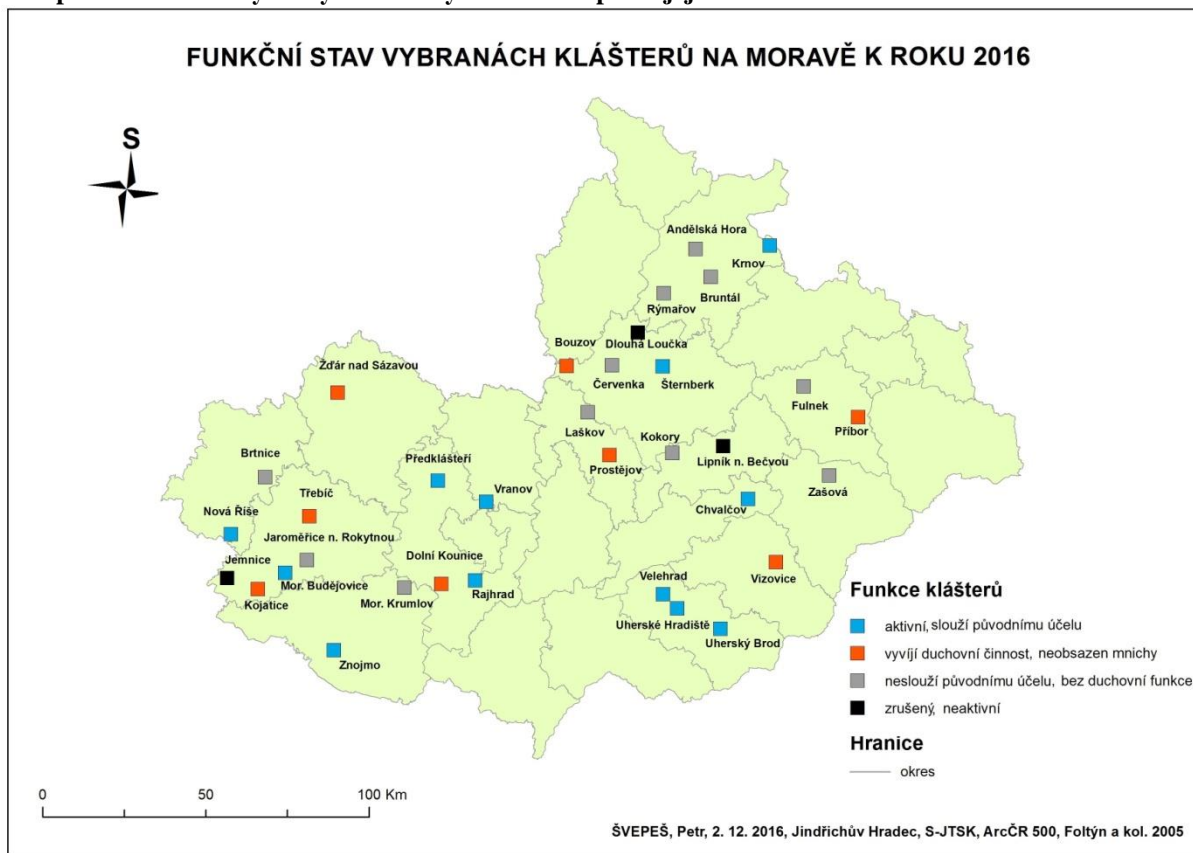
Tab. 2: Rozdělení vybraných obcí s kláštéry na Moravě podle jejich využití k roku 2016

Kategorie 1	Kategorie 2	Kategorie 3	Kategorie 4
Chvalčov (Sv. Hostýn) Krnov Moravské Budějovice Nová Říše Předklášteří Rajhrad Šternberk Uherské Hradiště Uherský Brod Velehrad Vranov Znojmo	Bouzov Dolní Kounice Kojatice Prostějov Příbor Třebíč Vizovice Žďár nad Sázavou	Andělská Hora Brtnice Bruntál Červenka Fulnek Jaroměřice nad Rokytnou Kokory Laškov Moravský Krumlov Rýmařov Zašová	Dlouhá Loučka Jemnice Lipník nad Bečvou

Zdroj: Foltýn a kol. 2005

Na mapě níže je možné vidět i prostorové umístění vybraných klášterů.

Mapa 2: Rozdělení vybraných klášterů na Moravě podle jejich stavu k roku 2016

Z celkem 34 vybraných klášterů je jich 12 plně aktivních a sídlí v nich řeholní komunity, 8 aktivních, ve kterých již mniši a mnišky nepůsobí, ale které mají stále určitou spojitost s křesťanstvím, 11 má jiný než duchovní účel a 3 jsou nefunkční. Celkové hodnoty zjišťované u vybraných klášterů rozdělených do příslušných funkčních kategorií je možné vidět v následující tabulce.

Tab. 3: Míra religiozity ve vybraných obcích na Moravě v kategoriích podle využití k roku 2011

kategorie	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Kategorie 1	12	131 043	28,3	60,6	17,1
Kategorie 2	8	121 431	24,1	55,3	13,3
Kategorie 3	11	50 498	23,0	56,5	13,0
Kategorie 4	3	14 130	26,8	59,5	16,0
Morava a Slezsko	-	3 917 258	28,6	58,7	16,8
ČR celkem	-	10 436 560	20,8	49,9	10,4

Zdroj: ČSÚ 2011

Z tabulky je zřetelné, že obce s kláštery plně aktivními a sloužícími původnímu účelu vykazují vyšší míru religiozity než kláštery z ostatních kategorií. V porovnání s celou sledovanou oblastí mají tyto obce ovšem o 0,3 % míru religiozity nižší. Vzhledem k tomu, že pro oblast Moravy jsou spíše typická sídla s několika sty obyvateli, která mají tradičně úzký

vztah k náboženství, a kláštery se zachovalou původní funkcí se nalézají zpravidla ve větších sídlech, nejedná se o výraznější odchylku. Kromě podílu věřících obyvatel je v tomto případě možná více vypovídající údaj o podílu příslušníků Římskokatolické církve. První kategorie je zastoupena nejvíce kláštery a zároveň nejvíce obyvateli. Vzhledem k tomu, že se zde nachází i větší města nad 20 000 obyvatel, ve kterých má místní obyvatelstvo širší výběr náboženského vyžití, lze její nadprůměrný počet katolíků oproti moravskému průměru (60,6 % oproti 58,7 %) připisovat vlivu duchovně aktivního kláštera.

Tato skupina je zastoupena především kláštery s dlouhou tradicí. Jako konkrétní příklad lze uvést Rajhrad, Novou Říši či Předklášteří, jedny z nejstarších klášterů na Moravě, založených v období středověku. Naproti tomu jsou vybrány i kláštery mladší jako například Moravské Budějovice, kde klášter funguje teprve od 1. poloviny 20. století. Tento princip výběru klášterů byl využit i pro zbývající tři kategorie klášterů, při následné analýze vlivu kláštera bude zohledněna i jeho historie a tradice.

Do druhé kategorie vybraných klášterů spadá osm obcí, jejichž průměrná religiozita je k roku 2011 24,1 % a má podle očekávání menší podíl věřících i katolíků než první kategorie klášterů. Průměr zvedá zejména obec Kojatice, která měla k tomuto roku pouhých 272 obyvatel. V Kojaticích se nachází dům pro seniory, který od roku 2011 zřizuje Kongregace Milosrdných sester III. Řádu sv. Františka pod ochranou Svaté rodiny v Brně. Působení milosrdných sester v Kojaticích má více než sedmdesátiletou tradici se správou místního ústavu. Tato obec je zařazena do druhé kategorie, protože dům se seniory je kongregací sester zřizován, avšak řeholnice zde trvale nepůsobí, jejich klášter sídlí v Brně. Nicméně v domě jsou uctívány křesťanské hodnoty, nachází se zde kaple, kde probíhají pravidelné bohoslužby, proto může mít tento objekt vliv na religiozitu místních obyvatel.

Obdobným případem jsou Vizovice. Zde již od 18. století působí řád sv. Jana z Boha, který zde spravuje nemocnici. V nemocnici se nachází kaple, pacientům je k dispozici nemocniční kaplan a dochází sem také jeden z bratří. Spolu s vizovickou farností patří nemocnice k hlavním elementům ovlivňující vztah místních obyvatel k víře. Odlišný osud má bývalý klášter v Prostějově. Milosrdní bratři zde řídili špitál a domov pro seniory až do roku 2005. Od té doby je bez využití. Tento objekt je řazen do druhé kategorie, protože je v církevních rukou, ovšem žádnou duchovní úlohu momentálně nemá. Do této kategorie se řadí také objekty, které fungují jako turistická památka, jako je tomu například v Bouzově a Dolních Kounicích.

Třetí kategorie podle očekávání vykazuje nižší religiozitu než druhá kategorie, což potvrzuje domněnku, že klášter zde žádný vliv nemá. Má ale o více než 1 % vyšší podíl

katolicky věřících, což je dáno tím, že ve druhé kategorii jsou velká města jako Třebíč, Žďár nad Sázavou a Prostějov, ve kterých jsou větší možnosti duchovního života. Sídli zde různé církve, kdežto v menších obcích má Římskokatolická církev zpravidla dominantní pozici. V této kategorii mají bývalé klášterní prostory čistě světské využití. Budovy slouží jako obytné prostory, městské či obecní úřady, školy nebo domovy pro seniory. Jak je možné vidět z tabulky, nacházejí se zde obce s velmi rozdílnými hodnotami. Obec Andělská Hora s 362 obyvateli má míru religiozity pouze 17,4 %, což je silně podprůměrná hodnota. Podobně na tom jsou města ze stejné oblasti - Bruntál a Rýmařov. Naopak obec Zašová má v této kategorii suverénně nejvyšší religiozitu (40,9 %). V této kategorii klášterů bude třeba hledat za rozdílnými hodnotami spíše než využití bývalého kláštera velikost a geografickou polohu dané obce (viz níže).

Do poslední skupiny se řadí zbylé tři kláštery, které mají podle tabulky hned po kategorii plně aktivních klášterů druhou největší míru religiozity. To ale pravděpodobně není způsobeno lokací klášterů, jejichž stavy patrně nijak pozitivně duchovně místní obyvatele neobohacují. Za vyšší mírou religiozity je nutné vidět zejména malý statistický vzorek klášterů, který výsledek zkresluje. Nadprůměrná religiozita je dána hlavně díky městu Jemnice s religiozitou 32,6 %. Zdejší františkánský dům je od dob josefinských reforem nefunkční a nezpůsobuje vyšší zbožnost místních obyvatel. V Jemnici, stejně jako v Lipníku nad Bečvou a Dlouhé Loučce, fungují farnosti, které by měly alespoň částečně víru stimulovat, přesto pouze Jemnice vykazuje oproti sledovanému území nadprůměrnou religiozitu.

Pokud by se posuzoval vliv kláštera na míru religiozity pouze z pohledu jeho funkčního využití, čistě statisticky to lze kromě dvou případů potvrdit. Ve Šternberku má řeholní život několikasetletou historii, kdy se zde vystřídalo několik mužských i ženských řádů a kongregací. Aktuálně zde přítomná komunita kapucínek vyznává rozjímavý způsob života a zachovává klauzuru. Její uzavřenost před okolním světem tedy může zapříčinit snížený vliv na místní obyvatele. Krnov má také dlouhou zkušenost s kláštery. Ve městě žije převážně mladší obyvatelstvo, které nemá, na rozdíl od starší generace, takový zájem o náboženství. Možná právě proto se zde vliv kláštera nepromítl na zbožnosti lidí (ČSÚ 2014). Přítomnost kláštera může mít příznivý vliv na religiozitu obyvatel v některých případech i u obcí s kláštery ve druhé kategorii, pokud by bylo bráno v úvahu skutečně pouze funkční hledisko bez geografického a velikostního. Důležité je ovšem zohlednit i velikost obce a její lokaci, bez těchto kritérií by nebyla analýza kompletní. Ve třetí a čtvrté kategorii jsou bývalé

klášterní objekty svými současnými funkcemi natolik vzdáleny svému původnímu poslání, že u nich již nyní nelze vidět žádný náboženský stimul.

5. 2 Religiozita dle velikosti obcí

Kromě funkce kláštera může mít na religiozitu obce vliv i její velikost. I když se význam velikosti obce zeslabuje, stále platí, že čím menší obec, tím více věřících a čím je obec početnější, tím více u ní poklesne počet lidí vyznávající víru (ČSÚ 2014).

Tab. 4: Rozdělení obcí podle jejich velikosti v Česku, na Moravě a ve vybraných obcích s kláštéry v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	3 528	843 865	23,0	60,4	13,9
500-1 999	2 056	1 942 245	23,3	59,1	13,8
2 000-4 999	402	1 228 315	22,4	56,8	12,7
5 000-9 999	135	933 230	20,9	51,8	10,8
10 000-19 999	68	956 108	18,1	46,7	8,5
20 000-39 999	36	955 201	20,8	45,9	9,5
40 000-50 000	8	373 801	14,6	36,6	5,4
Česko					
0-499	1 028	256 815	35,6	70,8	25,2
500-1 999	842	816 164	33,8	66,9	22,6
2 000-4 999	173	518 223	32,7	65,1	21,3
5 000-9 999	51	346 626	28,4	59,8	17,0
10 000-19 999	17	231 587	27,9	59,1	16,5
20 000-39 999	19	501 683	25,8	49,1	12,7
40 000-50 000	2	89 218	22,2	51,4	11,4
Morava					
0-499	2	634	28,2	72,6	20,5
500-1 999	10	12 447	29,2	64,3	18,8
2 000-4 999	7	25 364	31,5	64,6	20,3
5 000-9 999	6	43 569	24,3	58,2	14,2
10 000-19 999	3	46 957	27,9	63,4	17,7
20 000-39 999	5	143 274	25,4	55,9	14,2
40 000-50 000	1	44 857	22,1	51,0	11,2

Zdroj: ČSÚ 2011

Všechny obce byly podle počtu obyvatel rozděleny do sedmi velikostních kategorií, ve kterých by toto pravidlo mělo být vidět. V celorepublikovém měřítku to platí jen částečně. Nejmenší skupina obcí není nejreligióznější, o 0,3 % ji předstihla skupina obcí do 1 999 obyvatel. Je to dáno rozdílnou sídelní strukturou, pro Moravu jsou typická venkovská sídla a konkrétně v obcích s 500-1 999 obyvateli žije pětina všech obyvatel Moravy a Slezska, což daný průměr zkresluje. Druhou kategorií, která neodpovídá pravidlu, jsou obce v rozmezí 20 000-39 999 obyvatel. Za vyšší průměrnou religiozitu opět mohou moravská města, z celkových 36 se jich na Moravě a ve Slezsku nachází 19, tedy více než polovina. Z oblasti

Čech žádná z těchto obcí nedosahuje průměrné hodnoty. Oba tyto výkyvy hodnot jsou tedy dány nadprůměrně religiozními obcemi Moravy a Slezska.

Z tabulky je zřetelný pokles religiozity s růstem počtu obyvatel. Nejvyšší hodnoty jsou v obcích do 500 obyvatel, v následujících dvou kategoriích není pokles příliš dramatický. Razantní úbytek nastává až u obcí nad 5 000 obyvatel, kdy v roce 2011 činil mezi obcemi pod 5 000 a nad 5 000 obyvatel přes 4 %. Další výraznější pokles je zaznamenán u měst nad 20 000 obyvatel. Je zde zřetelný propad Římskokatolické církve, podíl jejich příslušníků oproti městům do 20 000 poklesl o 10 %. V těchto městech sídlí zpravidla více církví, církevních hnutí, často moderních, oslovující zejména mladší generaci. V kategorii 40 000-50 000 obyvatel jsou pouze dvě města, nelze ji příliš objektivně hodnotit, je ale vidět jasný rozdíl v porovnání s celorepublikovým průměrem – v celkem osmi městech je přibližně každý třetí věřící katolík, kdežto v moravském Přerově a Prostějově je to každý druhý. Ve všech velikostních kategoriích je velmi patrný rozdíl mezi českými a moravskými obcemi.

Oproti minulým cenzům jsou velikostní kategorie dosti vyrovnané. Porovnáním výsledků z roku 2011 s těmi z roku 2001 je možné vidět velké rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi. Rozdíl mezi skupinami sídel s 2 000-4 999 a 5 000-9 999 obyvatel činí 8 %, v následujících kategoriích už tak znatelné rozdíly nejsou. Obdobné diference jsou i ve výsledcích z roku 1991. Charakteristické pro velikostní kategorie je, že každá z nich se jinak vyvíjí. Z porovnání třech cenzů vyplývá, že paradoxně nejdynamičtěji klesá religiozita u nejmenších a nejreligioznějších obcí (u kategorie 0-499 je pokles o více než 40 %) a nejpomaleji ve velkých městech s nejnižší religiozitou. (například v kategorii 20 000-39 000 je pokles za 20 let 20,4 %).

U vybraných obcí pravidlo o klesající religiozitě s rostoucí populací neplatí. V první kategorii jsou dvě obce – Kojatice, ve které sice není klášter s komunitou, nicméně řeholní život je zde zčásti zachován, díky čemuž obec vykazuje nadprůměrnou religiozitu (42,6 %) i podíl katolíků (82,8 %). Spolu s Andělskou Horou, kde již klášter nemá žádný vliv, je však tato kategorie religiozně podprůměrná.

Ve druhé kategorii jsou pouze dvě obce nad průměrem Moravy – Nová Říše a Velehrad, tedy obce s aktivními kláštery. Další tři aktivní kláštery - Předklášteří, Vranov a Chvalčov mají religiozitu nižší, ale (výjimku tvoří Laškov) stále vyšší, než obce, kde již klášter duchovní aktivitu nevykonává. V této velikostní kategorii se vliv aktivního kláštera v porovnání s ostatními obcemi spíše nepotvrzuje.

V kategorii 2 000-4 999 obyvatel se nachází jeden aktivní klášter, rajhradský, přesto jsou religiozita i podíl katolíků ve městě pod moravským průměrem. V této kategorii mají

zastoupení všechny čtyři funkční kategorie, přičemž funkce kláštera zde nehraje roli. V Zašové a v Brtnici má klášter již jiné využití, v Jemnici se dokonce budova kláštera ani nedochovala, přesto mají tyto obce vyšší religiozitu než Rajhrad s aktivním klášteřem.

Skupina obcí v rozmezí 5 000-9 999 již kopíruje pravidlo o klesající religiozitě a má nižší podíl věřících než předešlá kategorie. Vybrané obce mají v průměru nižší podíl věřících než obce na celém území, výjimku ale tvoří město Moravské Budějovice s aktivním klášteřem, které má jako jediné z vybraných obcí nadprůměrnou religiozitu

Uherský Brod zkresluje svou nadprůměrnou religiozitou skupinu obcí od 10 000-19 999 obyvatel. V porovnání s předešlou kategorií zaznamenává tato skupina nárůst a má totožnou míru religiozity jako všechny moravské obce v dané skupině, 27,9 %. V Uherském Brodě je stále aktivní klášter a nepochybně má na vysokém podílu věřících velký podíl. Totéž neplatí pro klášter ve Šternberku, kde je klášter také aktivní, na podílu věřících se to ale výrazněji neprojevilo.

Předposlední skupinu zastupuje pět měst, z toho tři s aktivními klášteřy, z nichž pouze Uherské Hradiště má v porovnání s moravskými městy nadprůměrný podíl věřících, a lze tu pozorovat pozitivní vliv kláštera. Ve Znojmě a Krnově žádný vliv vidět není. Naopak Žďár nad Sázavou má nadprůměrný podíl věřících, přestože zde budova kláštera neplní původní poslání.

Poslední kategorie nemá příliš vypovídající hodnotu, protože kromě Prostějova do ní spadá pouze město Přerov. Obě města mají prakticky stejný počet obyvatel a stejnou religiozitu. V Přerově byl v minulosti také klášter, jeho činnost byla ukončena v roce 1950. V Prostějově je již několik let nečinný, nicméně i v letech 2001 a 1991, v době, kdy byl klášter aktivní, měl Prostějov menší podíl věřících než Přerov. Vliv kláštera v takto početných sídlech je možné sledovat opravdu obtížně, nicméně v případě Prostějova je jasné, že zde klášter nijak pozitivně duchovně obyvatele neobohacuje.

Důležitým faktorem, který ovlivňuje, zda má klášter vliv, či nikoliv, je kromě funkce a velikosti obce i jeho geografická poloha. V následujících podkapitolách je klášter analyzován z hlediska funkčnosti a velikosti obce v jeho geografickém prostředí, a to v rámci administrativních jednotek: kraje, okresu a obce s rozšířenou působností.

5.2.1 Kraj Vysočina

Jak již bylo popsáno v metodice práce, do sledovaného území nespadá celé území Kraje Vysočiny, ale pouze okresy Jihlava, Třebíč a Žďár nad Sázavou. Celková religiozita Kraje Vysočiny k roku 2011 činí 29,3 %. Po neuvažování okresů Havlíčkova Brodu a

Pelhřimova ležících na území Čech má kraj Vysočina míru religiozity 31,5 %. V obou případech má kraj druhý nejvyšší podíl věřících v Česku.

V tomto kraji je zastoupeno osm vybraných obcí s kláštery. Obce jsou rozloženy do pěti velikostních kategorií.

Tab. 5: Rozdělení vybraných obcí s kláštery a všech obcí v Kraji Vysočina podle jejich velikosti v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	1	272	42,6	82,8	35,3
500-1 999	1	834	44,1	71,7	31,7
2 000-4 999	3	12 065	30,7	68,2	21,0
5 000-9 999	1	7 541	29,6	66,2	19,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	2	59 326	25,4	57,7	14,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/
0-499	362	72 734	40,6	76,3	30,9
500-1 999	84	74 370	35,7	70,7	25,2
2 000-4 999	7	23 996	28,7	65,9	18,9
5 000-9 999	7	47 262	30,7	64,8	19,9
10 000-19 999	1	11 680	35,7	68,4	24,4
20 000-39 999	2	59 326	25,4	57,7	14,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Jak již bylo zmíněno výše, obec Kojatice spadá podle funkčního využití do druhé kategorie. Místní domov pro seniory je zřizován Kongregací milosrdných sester, v domově se nachází kaple a je tedy poměrně duchovně činný. V porovnání se všemi obcemi na Moravě ve stejné velikostní kategorii jsou Kojatice nadprůměrně zbožná obec, což by mohlo být připisováno vlivu kláštera, ale činnost kongregace zde naplno obnovila svou činnost až v roce 2011, přibližně tři měsíce před konáním cenzu

Celkem se ve vymezené části Kraje Vysočina nachází 362 obcí v rozmezí 0-499 obyvatel, viz tabulka. Průměrná míra religiozity této kategorie je 40,6 % a podíl katolicky věřících je 76,3 %. Kojatice se tedy od krajského průměru příliš nevyčylují.

Vybraná obec se nachází v religiózně nadprůměrném okrese Třebíč, pro nějž je charakteristický vysoký podíl venkovských obcí. Žádný jiný okres na Moravě nemá tolik obcí v kategorii 0-499 obyvatel jako právě trebičský. Průměrná míra religiozity těchto obcí je k roku 2011 40,0 %. Je zde vidět mírný pokles od krajského průměru, jehož vyšší hodnota je dána okresem Žďárem nad Sázavou. Podíl katolíků je v Kojaticích oproti okresnímu průměru nepatrně nižší.

Okres Třebíč se skládá ze tří obcí s rozšířenou působností – Třebíče, Náměště nad Oslavou a Moravských Budějovic. Kojatice leží v ORP Moravské Budějovice, v nejvíce

religiózní oblasti okresu. V tomto ORP spadá do stejné velikostní kategorie 41 obcí a jejich průměrná míra religiozity je 43,1 % a podíl katolicky věřících je 79,8 %. U obce má tedy zásadní vliv její poloha. Její religiozita je lehce podprůměrná, za to podíl katolicky věřících je o 3 % nad průměrem. Budova domova seniorů zde tedy vliv na zvýšeném podílu věřících nemá.

Ve druhé kategorii je obec Nová Říše s aktivním klášteřem. V kraji je ve stejné kategorii celkem 84 obcí. Nová Říše má oproti krajskému průměru vyšší míru religiozity o více než 8 % a o několik desetín % vyšší podíl katolíků. Tento městys leží v okrese Jihlava, nejzápadnějším regionu vybraného území, rozkládajícího se na hranici historických zemí Moravy a Čech. Navíc je okres tvořen převážně obcemi s několika sty obyvateli, větším městem je pouze krajské město Jihlava, která průměr celého okresu snižuje. Kategorii obcí s 500-1 999 obyvateli tvoří 18 sídel a podíl věřících v této skupině je k roku 2011 26 %, což je ze všech tří okresů nejméně. Většina území okresu zaujímá ORP Jihlava, jihozápadní část tvoří ORP Telč. Tato oblast sousedí na jihu s velmi religiózní oblastí třebíčského okresu, ORP Moravské Budějovice. U Nové Říše lze jednoznačně potvrdit pozitivní vliv kláštera, neboť obec je situována do oblasti s nepříliš vysokou religiozitou, a přesto má oproti svému okolí nadprůměrný podíl věřících.

Města Jaroměřice nad Rokytnou, Jemnice a Brtnice zastupují v kategorii obcí s 2 000-4 999 obyvateli dvě funkční skupiny klášterů – ty, které mají jiný účel a ty, které jsou již zrušené či neaktivní. Jemnický klášter byl zrušen roku 1785 a jeho původní stavba se nedochovala. Přesto má město vyšší religiozitu než Brtnice a Jaroměřice nad Rokytnou. Město leží v okrese Třebíč, ve kterém leží v jeho velikostní kategorii celkem čtyři města. Míra religiozity města k roku 2011 činí 32,6 %, což je více než průměr stejně velkých obcí v celém okrese i kraji. Vůči regionu ORP Moravské Budějovice, který má průměrnou religiozitu 35,9 %, je město pod průměrem, je to ale dáno tím, že naprostá většina sídel má nanejvýš 499 obyvatel. Jelikož je Jemnice ve svém ORP jedinou obcí v rozmezí s 2 000-4 999 obyvateli, musí dojít k porovnání s obcemi v jiných regionech v okrese. Zbylé tři obce leží v ORP Třebíč a Náměšť nad Oslavou, tedy v regionech s nižším podílem věřících než v ORP Moravské Budějovice. Za vyšší religiozitou Jemnice nestojí lokace kláštera, ale její lokace v nejreligióznější části okresu Třebíč.

Klášter v Brtnici je již od roku 1784 duchovně neaktivní. Objekt byl využíván jako manufaktura, skladiště a v současnosti je využíván k obytným účelům a nepředpokládá se u něj žádný stimul k vyšší zbožnosti. Při SLDB 2011 mělo město 32,4% podíl věřících, což je oproti kraji nadprůměr. Protože je v kraji velké zastoupení venkovských obcí, má tato

velikostní skupina pouze sedm zástupců a výsledek je nutné brát s jistou rezervou. Brtnice leží v okrese Jihlava, ve kterém se v dané skupině nachází další dvě obce. Jejich průměrný podíl věřících je 30,7 %, tedy méně než má Brtnice, která má zároveň i vyšší podíl katolíků (70,2 %, průměr okresu je 66,9 %). Všechny tři obce zároveň leží v ORP Jihlava. Za lehce vyšší religiozitu Brtnice může spíše jeho poloha, protože leží nedaleko okresu Třebíč, který je religióznější než Jihlava, či přítomnost farnosti.

Servitský klášter v Jaroměřicích nad Rokytnou ukončil svou činnost v roce 1830, poté sloužily jeho prostory jako fara, škola a k bytovým účelům. Podíl věřících k roku 2011 je 27,4 %, podíl katolíků 67,2 %. Vzhledem k podprůměrné religiozitě oproti stejně početným městům jak v kraji (28,7 %), tak okresu Třebíč (27,6 %) zde podle očekávání již žádnou duchovní úlohu neplní.

Druhým a posledním vybraným funkčním klášterem na Vysočině je dům boromejek v Moravských Budějovicích. Klášter byl založen roku 1936, po nástupu komunismu byl zabaven státem. V roce 1992 byl dům kongregaci vrácen a funguje jako domov pro seniory a dlouhodobě nemocné, sestry bydlí v blízkosti a poskytují ošetrovatelskou a rehabilitační péči. V domově se nachází kaple, do které dochází na každodenní mši kněz.

Moravské Budějovice měly k roku 2011 celkem 7 541 obyvatel. K víře se přihlásilo 29,6 % obyvatel, z nichž 66,2 % uvedlo příslušnost k Římskokatolické církvi. Oproti ostatním obcím ve stejné skupině je zde v průměru nižší podíl věřících, ale vyšší podíl katolíků. V rámci okresu Třebíč se jedná o jediného zástupce této skupiny, v celém kraji sem spadá pouze sedm obcí. V porovnání s ostatními dvěma okresy má vyšší religiozitu než dvě ze tří obcí z okresu Jihlava, což je dáno jejich lokací v méně religiózní oblasti ORP Jihlava. V porovnání s okresem Žďár nad Sázavou je vidět větší rozdíl, zbylé tři obce se totiž nacházejí v nejvíce náboženských oblastech kraje – v ORP Velké Meziříčí, Nové Město na Moravě a Bystřice nad Pernštejnem – v Moravských Budějovicích je podíl věřících výrazně nižší.

Klášter nemá v Moravských Budějovicích příliš dlouhou tradici, ve městě stojí pouhých 80 let. Navíc je dům primárně zaměřen na ošetrovatelskou činnost seniorů a dlouhodobě nemocných a nemá patrně za hlavní cíl stimulovat víru celého města, spíše dopřát svým pacientům klid a rozjímání pomocí křesťanského učení. Proto lze usoudit, že klášter zde vliv na víru širších vrstev obyvatelstva nemá.

V Třebíči se nacházejí budovy dvou klášterů, ovšem ani jedna již neplní původní účel. Bývalé benediktinské opatství zde jako jeden z prvních klášterů na Moravě vzniklo již v 11. století. V 16. století byl klášter zrušen a následně přestaven na zámek. V současné době budova slouží jako Muzeum Vysočiny Třebíč, kde je součástí expozice také pozůstatky

klášterního ambitu a program věnovaný historii kláštera určený pro žáky mateřských a základních škol. Druhý, kapucínský klášter, byl založen v 17. století a fungoval až do roku 1950. Roku 1991 byl objekt řádu vrácen, ale řeholní komunita zde obnovena nebyla. Posledních několik let zde sídlí Katolické gymnázium Třebíč.

Podobný osud jako benediktinské opatství měl i cisterciácký klášter ve Žďáře nad Sázavou. Konvent byl zrušen roku 1784 a následně byl přebudován na zámek. V současné době je v majetku rodiny Kinských a v jeho prostorách jsou pořádány kulturní akce, výstavy a edukační programy pro školy věnované také dějinám kláštera.

V kraji se nachází kromě Jihlavy žádné město, s kterým se může Třebíč a Žďár nad Sázavou porovnat. Porovnání obou měst mezi sebou není úplně směrodatné, protože Třebíč má o 14 000 obyvatel více. Třebíč měla k roku 36 998 obyvatel, z toho 24,2 % se přihlásilo k víře. Ve Žďáře nad Sázavou se za věřící prohlásilo 27,3 % z celkových 22 328 obyvatel. Daný rozdíl mezi městy lze vysvětlit poměrně velkým rozdílem v počtu obyvatel a rozdílnou religiozitou obou okresů, v okrese Žďár nad Sázavou mají všechny oblasti vyšší religiozitu než v okrese Třebíč. V porovnání s městy o podobném počtu obyvatel jako je Třinec nebo Znojmo vyplývá, že religiozita města kopíruje religiozitu celého regionu - Třinec se nalézá v nejreligióznější oblasti Moravskoslezského kraje a za jeho religiozitu (24,2 %) může z velké části polská menšina. Znojmo se naopak nachází v nejméně zbožném okrese Jihomoravského kraje, proto má nižší religiozitu než Třebíč (22,5 %). Žďár nad Sázavou má takřka totožnou míru religiozity s Kroměříží a Vsetínem. Kroměříž leží v okrese a ORP s nižší religiozitou než Žďár, přesto má stejnou religiozitu a dokonce o 7 000 obyvatel více. Totéž platí pro Vsetín. Z těchto porovnání vyplývá, že Třebíč a Žďár nad Sázavou v porovnání s městy s podobně velkou populací a nacházejícími se v oblastech se srovnatelnou religiozitou nepředstavují výraznější odchylky.

5.2.2 Jihomoravský kraj

V Jihomoravském kraji je vybráno šest obcí, rozdělených do čtyř kategorií podle velikosti. Do první z nich spadají dvě obce s aktivními kláštery, Vranov a Předklášteří.

Konvent paulánů ve Vranově ze 17. století obnovil od doby josefínských reforem znovu svou činnost v roce 1992. Pauláni zde spravují mariánské poutní místo, místní farnost a od roku 2000 jimi vybudované Duchovní centrum sv. Františka z Pauly, které je určeno pro pořádání duchovních a jiných druhů akcí a nabízejí zde ubytování pro širokou veřejnost.

Tab. 6: Rozdělení vybraných obcí s kláštery a všech obcí v Jihomoravském kraji podle jejich velikosti v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	2	2 198	30,1	66,3	20,0
2 000-4 999	2	5 713	26,5	58,2	15,4
5 000-9 999	1	5 778	25,6	61,8	15,8
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	34 122	22,6	52,2	11,8
40 000-50 000	/	/	/	/	/
celkem					
0-499	311	80 062	33,1	69,4	23,0
500-1 999	279	262 023	32,6	67,9	22,1
2 000-4 999	60	177 526	32,1	65,6	21,1
5 000-9 999	13	86 374	26,3	59,7	15,7
10 000-19 999	4	45 770	30,2	59,9	18,1
20 000-39 999	5	125 840	22,6	52,3	11,8
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Podíl věřících Vranova k roku 2011 je 28,5 %, což je o více než 5 % méně než je průměr všech obcí dané kategorie na Moravě a ve Slezsku. Také v porovnání v rámci Jihomoravského kraje je Vranov pod průměrem. V obou případech má ale nadprůměrný podíl katolicky věřících, což by mohlo být zásluhou paulánského kláštera. Obec leží v okrese Brno-venkov, který má v porovnání s celým krajem lehce podprůměrnou religiozitu (28,3 % oproti 28,7 %). V okrese se ve stejné velikostní kategorii nachází celkem 86 obcí s průměrnou religiozitou 30,7 % a podílem katolíků 64,5 %. Okres Brno-venkov je největším okresem kraje, co se týče počtu obyvatel a sídel. Pro přesnější zhodnocení vlivu kláštera je potřeba srovnat město s menší oblastí, ORP. Vranov leží v ORP Šlapanice, nejlidnatější a druhé nejvíce zbožné oblasti okresu. Z celkových 40 obcí jich 27 spadá do kategorie 500-1 999 obyvatel. Míra religiozity těchto obcí k roku 2011 byla 32,6 %, z toho 66,4 % katolíků. Náboženská aktivita těchto sídel zjevně neovlivňuje lokace krajského města, které tyto obce v podstatě po celém jeho obvodu obklopují, a přesto tvoří nejvíce zbožnou oblast okresu.

Klášter paulánů zde vliv na zvýšený podíl věřících nemá, a to i proto, že v obci nemá příliš dlouhou tradici, aktivní byl od 17. století do roku 1784 a teprve po více než dvoustleté odmlce byla jeho činnost obnovena. Nicméně lze klášteru, mariánskému poutnímu místu a farnosti, rovněž spravované řádem, připsat zásluhu na nadprůměrném podílu příznivců Římskokatolické církve.

Druhým aktivním klášterem je Porta Coeli v Předklášteří. Klášter cisterciáků ze 13. století několikrát nedobrovolně ukončil svou činnost, naposled tomu bylo roku 1950. Od roku 1990 je klášter plně funkční.

Předklášteří mělo k roku 2011 míru religiozity 31,0 %, z toho bylo 64,7 % katolíků. Stejně jako u Vranova jde o nižší hodnotu oproti obcím ve stejné velikostní kategorii v celém sledovaném území (33,8 %). Obec spadá do okresu Brno-venkov, ve kterém se nachází ve stejné kategorii celkem 86 obcí. Jejich průměrná religiozita je k roku 2011 30,7 %, z toho 64,5 % katolického vyznání, tedy velmi podobné hodnoty jako má sledovaná obec. Přitom se město nachází v nejvíce zbožné oblasti celého okresu, v ORP Tišnov, ležící v blízkosti nadprůměrně zbožného okresu Blanska a vysoce náboženství příznivých regionů Vysočiny – Bystřicka a Velkomeziříčska. Navzdory lokaci v nábožensky příznivém regionu vykazuje obec v porovnání se stejně velkými obcemi na všech regionálních úrovních podprůměrné či velmi podobné hodnoty a nelze zde vliv kláštera na místní zbožnost obyvatel potvrdit.

Již přes dvě století je bývalý klášter premonstrátek v Dolních Kounicích v nečinnosti. Trosky původně kláštera z 12. století jsou stále využívány k turistickým a kulturním účelům, díky čemuž je podle funkce řazen do druhé kategorie. Religiozita obce (19,5 %) je v porovnání se stejně velkými obcemi v daném okresu (Brno-venkov – 26,3 %) natolik podprůměrná, že zde klášter plní úlohu čistě turistickou, nikoliv duchovní.

Rajhradský klášter je nejstarším klášterem založeným na Moravě. Stále aktivnímu konventu byl již výše v porovnání s obcemi s aktivními kláštery predikován možný pozitivní vliv kláštera na religiozitu. Rajhrad má v porovnání se všemi obcemi Moravy a Slezska v intervalu 2 000-4 999 obyvatel nižší religiozitu, což ale ještě nutně nemusí znamenat, že klášter v Rajhradu již nemá žádný duchovní význam. Směrodatné je především porovnání Rajhradu s obcemi v jeho okolí. A právě vůči nim je Rajhrad nábožensky nadprůměrný, oproti obcím v okrese Brno-venkov je jeho religiozita vyšší o více než 5 %, v rámci ORP Židlochovice o necelé 4 %. Rovněž podíl katolicky věřících je v Rajhradu v porovnání s ORP i okresem nad průměrem. Určitý vliv na zbožnost obyvatel města kláštera přisoudit tedy lze, ovšem jen v porovnání s blízkým okolím, v rámci celokrajského srovnání nikoliv. Vzhledem k tomu, že ve městě jsou přítomny hned dva duchovně aktivní domy, z nichž klášter benediktinů je vůbec nejstarším na celé Moravě, navíc lokalizovaném v příznivém regionu s vysokým podílem věřících, byl předpokládán jejich vyšší podíl, zejména katolíků.

V kategorii obcí v rozmezí 5 000-9 999 obyvatel se nachází město Moravský Krumlov. Původně augustiniánský klášter byl využíván několika řády – po augustiniánech ho převzali na krátkou chvíli piaristé a po nich pavlíni, kteří ho spravovali až do roku 1786. Po jeho zrušení byly prostory využívány mimo jiné jako továrna. V současnosti zde sídlí městský úřad.

V Moravském Krumlově se při cenzu v roce 2011 přihlásilo k víře 25,6 % obyvatel, což je oproti zbylým 12 obcím v kraji v dané kategorii (26,3 %) lehce podprůměrná hodnota, z čehož lze podle očekávání vyvodit závěr, že budova kláštera v Moravském Krumlově nemá již žádný pozitivní vliv na náboženskost místního obyvatelstva.

Poslední vybranou obcí s klášteřem v Jihomoravském kraji je Znojmo. Řeholní život má ve Znojmě dlouhou tradici, roku 1190 zde byl založen premonstrátský klášter fungující do poloviny 19. století. Ve 13. století byl potom založen klášter dominikánů, který fungoval až do druhé světové války. Roku 1950 byl klášter zrušen a jeho prostory sloužily pro kancelářské a školní účely. V roce 1989 byl klášter řádu navrácen. V současné době zde sídlí ženská odnož dominikánského řádu.

Znojmo patří mezi obcemi s aktivním klášteřem k nejméně religiózním. Výše bylo popsáno jeho porovnání s Třebíčí, ze kterého vyplynulo, že geografická poloha může hrát důležitější roli než funkce kláštera. Znojemský okres je nejméně zbožnou oblastí v kraji. Znojensko i s okresním městem bylo v období druhé světové války součástí Třetí říše. Po vysídlení německy mluvícího obyvatelstva se v této pohraniční oblasti přerušila kontinuita regionální kultury, což mohlo ovlivnit i náboženskou situaci. (Kudláček 2005).

V Jihomoravském kraji se v kategorii obcí s 20 000-39 999 obyvateli nachází celkem pět měst, jejichž průměrná religiozita k roku 2011 byla 22,6 %, 52,2 % bylo katolicky věřících. Religiozita ostatních čtyř měst bez Znojma byla 22,6 % a 52,4 % katolíků, což jsou takřka identické hodnoty jako má sledované město (22,5 %, resp. 52,3 %). Jak v porovnání s ostatními obcemi v celém území, tak s obcemi v kraji nevykazuje Znojmo ve většině případů vyšší religiozitu než srovnatelně velké obce, ve kterých se ve většině případů v minulosti nikdy klášter nenalézal. Z těchto výsledků lze vyloučit, že by znojemský konvent svou přítomností posiloval postoj místních obyvatel k víře.

5.2.3 Zlínský kraj

V nejvíce zbožném kraji Česka, Zlínském, bylo vybráno šest obcí s klášteřem. Ve čtyřech z nich se nachází stále aktivní klášter, v jedné je dům stále částečně provázán s řeholním životem a poslední z nich má již světské využití.

Z následující tabulky je vidět, že ve vybraných obcích pravidlo o klesající religiozitě s rostoucí velikostí obce neplatí, religiozita zde naopak spíše roste.

Tab. 7: Rozdělení vybraných obcí s kláštery a všech obcí ve Zlínském kraji podle jejich velikosti v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	2	2 913	33,9	67,3	22,8
2 000-4 999	2	7 586	36,4	63,2	23,0
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	16 758	47,0	76,8	36,1
20 000-39 999	1	25 818	36,1	62,5	22,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/
0-499	104	32 224	42,5	72,9	30,9
500-1 999	150	145 052	44,3	71,8	31,8
2 000-4 999	33	98 248	42,1	72,2	30,4
5 000-9 999	9	57 324	36,6	67,7	24,7
10 000-19 999	4	63 584	33,5	64,2	21,5
20 000-39 999	4	108 194	29,8	55,1	16,4
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Cisterciácký klášter na Velehradě z počátku fungoval až do roku 1784. V roce 1890 získali konventní budovy jezuité, kteří zde zřídili svou kolej a gymnázium. V roce 1950 byli jezuité vyhnáni a prostory sloužily jako ústav. V roce 1990 se jezuité na Velehrad vrátili a spravují zde poutní místo i místní farnost. V témže roce jako jezuité zde obnovily svou činnost i sestry cyrilky, které kromě svého řeholního domu spravují i poutní a exerciční dům Stojanov, který slouží ke kněžským exerciciím, duchovním seminářům a jiným náboženským aktivitám.

Na Velehradě žilo k roku 2011 1276 obyvatel, z nichž se 40,1 % přihlásilo k víře a 77,1% věřících se považovalo za katolíky. V porovnání se všemi obcemi v kraji v rozmezí 500-1 999 obyvatel je na Velehradě menší podíl věřících, ale vyšší procento katolíků. Ve srovnání s jeho okolím je nižší religiozita Velehradu ještě zřetelnější, v okrese Uherské Hradiště je kromě vybrané obce celkem 41 sídel, které mají od 500 do 1 999 obyvatel, jejichž průměrná religiozita je 49,2 %, a podíl katolicky věřících 79,1 %. Takto vysoká religiozita je ovlivněna zejména obcemi ležícími na Uherskobrodsku, jednomu z nejvíce religiózních regionů v Česku. Vzhledem k tomu, že je Velehrad křesťansky velmi důležitým místem, možná i s nadnárodním významem, dal by se zde očekávat nadprůměrný podíl věřících obyvatel, nicméně ani činnost dvou aktivních řeholních komunit se zde na podílu věřících neprojevila.

Řád jezuitů spravuje i další významné poutní místo, Svatý Hostýn. První jezuité sem přišli v roce 1887. Spolu s nimi místo spravovaly i sestry Neposkvrněného Početí P. Marie. V roce 1950 byla činnost řeholního domu ukončena a obnovena až po čtyřiceti letech. V

současné době poutní místo spolu s jezuitou spravují i Milosrdné sestry sv. Kříže, které pečují o baziliku.

Svatý Hostýn je součástí obce Chvalčov. Z celkových 1 623 obyvatel uvedlo v cenzu z roku 2011 svůj pozitivní postoj k víře 29,1 %. Tato obec je ze všech šesti vybraných nejméně religiozní a nejméně katolickou, což je ovlivněno i její polohou. Chvalčov leží v okrese Kroměříž, nejméně zbožném okrese v kraji, ležícím na hranici Olomouckého a Jihomoravského kraje a sousedícím s regiony převážně méně religiozními. Míra religiozity okresu činila v roce 2011 30,6 %, z toho 62,9 % se přihlásilo ke katolictví. Celkem do něj kromě Chvalčova spadá 27 obcí, jejichž průměrná religiozita je 37,1 %. V porovnání s obcemi v jeho okolí, které spadají pod ORP Bystřice pod Hostýnem (průměrná religiozita 5 obcí kromě Chvalčova činí 34,9 %, z toho 65,1 % katolíků) vyplývá, že obec se nachází v méně zbožné oblasti kraje. Stejně jako v případě Velehradu zde aktivně působí dvě řeholní společnosti, která ale patrně nejsou pro obec natolik významná, aby se jejich působení odrazilo na religiozitu.

Město Vizovice je historicky spjato s několika řády a kongregacemi. Posledním fungujícím klášterem byl konvent milosrdných bratří sv. Jana z Boha, kteří zde spravovali do roku 1951 vlastní nemocnici. Roku 1993 byla činnost nemocnice obnovena a o tři roky později byla budova nemocnice řádu navracena. Nemocnice spolupracuje s vizovickou farností, nachází se zde kaple a součástí ošetrovatelského týmu jsou i kaplani.

Svou religiozitou ze SLDB 2011, která činila 33,6 %, jsou Vizovice lehce nad průměrem celého sledovaného území. V rámci kraje je už ale rozdíl znatelný a město ztrácí na ostatní obce zejména v podílu katolicky věřících obyvatel. Ve Vizovicích je přibližně každý druhý věřící katolík (55,4 %), kdežto ve 33 obcích v kraji ve stejné velikostní kategorii tvoří katolíci téměř 3/4 věřících (72,2 % při započítání samotných Vizovic). Sledované město leží ve východní části okresu Zlín, ve kterém leží v dané kategorii celkem 6 obcí, jejichž průměrná religiozita je 42,6 %. I při neuvažování dvou obcí z velmi zbožné oblasti Valašských Klobouků nedosahují Vizovice průměru ve své velikostní kategorii. Z toho lze vyvodit, že zdejší nemocnice má jistě velký význam pro obyvatele města, ovšem její duchovní činnost nemá takový potenciál, aby se výrazněji projevila i mimo její prostory.

Klášter bosích trinitářů v Zašově byl funkční v 18. století. Budova měla řadu využití, mimo jiné jako školní budova, které se na počátku 20. století ujaly sestry Neposkvrněného početí P. Marie a od 20. let na ně navázaly školské sestry de Notre Dame, které do roku 1948 spravovaly navíc mateřskou školu a sirotčinec. Budova bývalého kláštera v současné době slouží jako ústav sociální péče.

K roku 2011 se v obci přihlásilo k víře 40,9 % obyvatel, což je více než Vizovice i obce s aktivními kláštery - Chvalčov a Velehrad. V porovnání s obcemi o stejné velikosti na úrovni celého kraje je Zašová o více 1 % pod průměrem. V okrese Vsetín leží celkem 11 takto velikostně podobných obcí s průměrnou religiozitou 40,8 %. Zašová je v kontextu svého regionu a její velikosti statisticky průměrně religiozní obcí. Má ovšem nadprůměrný podíl katolicky věřících, téměř 73,5 % věřících zde uvedlo svou příslušnost k Římskokatolické církvi, což je jak oproti okresu (58,2 %), tak i v porovnání s oněmi stejně velkými obcemi (60,6 %) značný rozdíl. Vyšší podíl katolíků ale velmi pravděpodobně není způsoben přítomností kláštera, který již duchovní úlohu nevykonává, ale spíše činností zdejší farnosti a přítomností poutního místa.

Uherský Brod je ze všech vybraných obcí sídlo s nejvyšší religiozitou. Leží v nejvíce zbožném okrese celého Česka, okrese Uherské Hradiště, s mírou religiozity 45,9 %. Okres je možné rozdělit na dvě části, severní, více lidnatou a méně religiozní oblast a jižní, méně obydlený a nábožensky velice bohatý region. Jižní část okresu spadá pod ORP Uherský Brod, ve kterém se více než polovina obyvatel přihlásila k víře (52,9 %). Velice nadprůměrná religiozita této oblasti je ovlivněna blízkostí Slovenska, se kterým region sousedí. Slovensko má k náboženství mnohem vřelejší vztah než Česko, proto je toto pohraniční území více zbožné než jiné, především vnitrozemské regiony.

Vybrané město má v porovnání s celkem šestnácti sídly ve stejné skupině obcí na Moravě jasně nejvyšší religiozitu, přitom patří k populačně největším. Veselí nad Moravou (kde v 18. století fungoval klášter servitů) a Velké Meziříčí, po Uherském Brodu nejvíce zbožná města v této kategorii, mají míru religiozity o více než 11 % nižší. Obě města leží ve velice religiozních oblastech, což opět potvrzuje, že lokace města v určitém regionu velmi ovlivňuje jeho religiozitu. Náboženský život v Uherském Brodě je jistě velmi ovlivněn geografickou polohou, ale v porovnání s ostatními obcemi ležícími také ve výhodných oblastech je zřetelný příliš veliký rozdíl v religiozitě. Na rozdíl od nich jde zde ale lokalizován aktivní klášter, který lze jednoznačně považovat za stimulant víry. Město je rovněž katolickým poutním místem, což může význam víry ještě více posílit.

V Uherském Hradišti spravují františkáni místní klášter po nucené odluce od roku 1990. Kromě nich ve městě sídlí konvent milosrdných sester. Město mělo k roku 2011 25 818 obyvatel. Celkem se z nich k víře přihlásilo 36,1 %, což je oproti celému sledovanému území vysoký nadprůměr. Ve zlínském kraji leží v rozpětí obyvatel od 20 000-39 999 celkem čtyři města. Kromě sledovaného města to je Kroměříž, Vsetín a Valašské Meziříčí, ani jedno z nich ale nemá religiozitu vyšší než 29 %. Z celkem 18 měst ve sledovaném území mají vyšší míru

religiozity než Uherské Hradiště pouze Třinec (39,1 %) a Český Těšín (39,2 %). Třinec leží poblíž a Český Těšín přímo na hranici s Polskem, které je velmi zbožné. V Třinci žije bezmála pět tisíc a v Českém Těšíně přes tři tisíce Poláků. V obou městech má vysoké zastoupení Slezská církev evangelická, typická pro polské věřící. Žádné z oněch 18 měst nedosahuje takového podílu katolických věřících jako Uherské Hradiště, proto lze zdejší kláštery považovat za šířitele křesťanské víry (ČSÚ 2013).

5.2.4 Olomoucký kraj

V nejméně religiózním kraji Moravy a Slezska je vybráno celkem osm obcí s kláštery, které reprezentují všechny čtyři funkční kategorie. Sídlní strukturou se trochu podobá Zlínskému kraji. I zde je velký podíl obyvatel žijící v malých obcích do 1 999 obyvatel. Stejně jako u Kraje Vysočina zde patří nejmenší sídla k těm, kde se nejlépe uchovávají duchovní tradice. S rostoucí populací klesá podíl věřících i katolíků, výjimkou jsou Přerov a Prostějov, jejichž průměrná religiozita je vyšší než u obcí nad 2 000 obyvatel. U osmi vybraných obcí tato posloupnost také neplatí, zde má jediné sídlo s aktivním klášterem nejnižší religiozitu, naopak město se zrušeným konventem je nadprůměrně zbožné, spíše než využití kláštera zde tedy bude opět hrát roli jeho geografická poloha.

Tab. 8: Rozdělení vybraných obcí s kláštery a všech obcí v Olomouckém kraji podle jejich velikost v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	178	50 324	31,2	67,3	21,0
500-1 999	176	170 528	25,9	62,1	16,1
2 000-4 999	32	88 235	22,0	55,6	12,2
5 000-9 999	4	33 286	22,1	53,0	11,7
10 000-19 999	5	69 096	22,2	52,3	11,6
20 000-39 999	1	26 737	20,0	45,3	9,1
40 000-50 000	2	89 218	22,2	51,4	11,4
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	5	6 502	24,8	60,1	14,9
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	7 969	25,5	57,6	14,7
10 000-19 999	1	13 574	18,8	49,7	9,4
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	1	44 857	22,1	51,0	11,2

Zdroj: ČSÚ 2011

Nejmenší vybranou obcí je Laškov. Zdejší klášterní budova fungovala jako rezidence olomouckých augustiniánských mnichů, po jejím zrušení v době josefínských reforem byla budova přestavěna na zámek a v současné době v ní sídlí obecní úřad.

V obci vyjádřilo v cenzu z roku 2011 svůj kladný postoj k víře z celkových 563 obyvatel 29,7 %, z nichž 71,3 % uvedlo příslušnost k Římskokatolické církvi. Laškov je oproti velikostně podobným obcím v kraji religiósne velmi nadprůměrný. V podílu katolicky věřících je dokonce o více než 4 % nad průměrem obcí na celé Moravě a ve Slezsku.

Obec leží v nábožensky nadprůměrném a katolíky nejvíce zastoupeném okrese Prostějov, ve kterém leží v daném rozmezí obyvatel 42 obcí, jejichž průměrný podíl věřících je 26,9 % a 65,5 % katolíků. Laškov spadá pod ORP Prostějov, které zaujímá většinu území okresu, a ve kterém leží ze zmíněných 42 celkem 36 obcí. Sledovaná obec je lokalizována do severní části okresu, nedaleko od ORP Konice, která tvoří nejvíce zbožnou oblast okresu, neboť leží v blízkosti velmi náboženských regionů Jihomoravského kraje a Kraje Vysočiny. Zvýšená religiozita není dána lokací kláštera, který je již přes dvě století nefunkční, navíc nebyl nijak významný. Z porovnání s oněmi 41 obcemi vychází, že nadprůměrně religiósni obce jsou ve většině případů sídla s menším počtem obyvatel. V některých těchto obcích se rovněž nacházejí farnosti, z nichž má většina vyšší zbožnost než obce bez farnosti. Za zvýšenou religiozitu sledované obce může tedy její velikost, blízká poloha nadprůměrně zbožné oblasti a zřejmě i přítomnost farnosti.

V obci Červenka fungovala do roku 1950 kolej redemptoristů. Po zrušení kláštera budova sloužila k ubytování vojáků a jako sklad vojenského materiálu. Od roku 1960 slouží jako domov pro seniory.

Obec má po Laškovu z vybraných sídel v tomto kraji druhou nejvyšší míru religiozity, 28,1 %, a nejvyšší podíl katolicky věřících, 73,0 %. Červenka leží v podprůměrně religiósni okrese Olomouc, kde leží celkem 52 obcí v rozmezí 500-1 999 obyvatel, jejich průměrná religiozita je 24,5 %, z toho je 60,7 % katolicky věřících. Okres je možno rozdělit podle zbožnosti do 2 hlavních oblastí – více religiósni západní Litovelskou a jižní Olomouckou oblast a severní, podprůměrně religiósni Uničovskou a Šternberskou. Laškov leží na Litovelsku, nejvíce zbožném a katolickém regionu olomouckého okresu. V ORP Litovel se nachází v dané velikostní kategorii celkem 10 obcí, jejichž religiozita činí 26,9 % a podíl katolíků 67,1 %. Obec je vůči obcím ve svém okolí nábožensky nadprůměrná, nicméně nelze to považovat za zásluhu kláštera, který již několik desetiletí neplní své poslání. Nadprůměrný podíl katolíků je možné vysvětlit přítomností kaple, kostela a pořádání pravidelných náboženských slavností.

Obec Bouzov se svým zámekem, bývalou komendou Řádu Německých rytířů, leží ve stejném regionu jako Červenka. 27% podíl věřících v Bouzově je lehce nad průměrem stejně velkých obcí. Hrad Bouzov je, stejně jako zřícenina kláštera v Dolních Kounicích,

turistickou atrakcí, která však na zbožnost místních obyvatel nemá žádný viditelný vliv. Významnější dopad na místní zbožnost nelze potvrdit ani u činnosti zdejší farnosti, jíž spravuje Řád Německých rytířů, protože v obci je oproti okolním obcím nižší podíl katolíků.

V obci Kokory byl místní klášter spravovaný sestrami dominikánkami od počátku 20. století do 60. let, kdy byl zestátněn. Dnes funguje ústav pro seniory a lidi se zdravotním postižením.

Obec leží v nejreligióznějším okrese Olomouckého kraje, okrese Přerov. Podíl věřících v obci (24,4 %) je silně za průměrem stejně velkých obcí v přerovském okrese (32,3 %), tak i v ORP Přerov (31,3 %). Vzhledem k tomu, že v obci se nachází velmi podprůměrný podíl věřících, lze zde náboženský vliv kláštera vyloučit.

Dlouhá Loučka je druhou ze tří vybraných obcí, ve kterých se nachází klášterní objekt v nečinnosti. Zámecký objekt sloužící od 18. století jako komenda Řádu Německých rytířů byl nejprve zkonfiskován roku 1918 a definitivně roku 1939. Zámek se nyní se nachází v zuboženém stavu.

Obec je lokalizována v severní části okresu Olomouc a spadá do ORP Uničov. Podíl věřících je v obci pod průměrem okresu i ORP, k roku 2011 měla Dlouhá Loučka 19,3 % věřících. Obec leží nedaleko pásma regionů s nejnižší religiozitou na Moravě a ve Slezsku, které byly součástí Sudet, kde žilo početné německé obyvatelstvo, které po válce muselo zemi opustit. Tímto si lze vysvětlit i nízký podíl věřících v Dlouhé Loučce.

Také klášterní budova v Lipníku nad Bečvou patří k ohroženým památkám. Kolej piaristů byla zrušena koncem 19. století, v budově byla poté zřízena sýpka a byty. Posledních několik let stavba chátrá.

Podíl věřících v Lipníku činí 25,5 %. V celém kraji se v rozmezí 5 000-9 999 obyvatel nachází pouze čtyři města, jejichž průměrná míra religiozity je 22,1 %. Lipník nad Bečvou je situován v náboženství více nakloněné východní část přerovského okresu, který sousedí s více zbožnými zlínskými regiony. Vyšší zbožnost města je tedy jeho geografickou polohou. Vliv kláštera zde, stejně jako v Jemnici a Dlouhé Loučce, nikterak pozitivně nábožensky místní obyvatelstvo neovlivňuje.

Šternberk je jediným vybraným sídlem Olomouckého kraje, kde je klášter dosud aktivní. Řeholní život má ve městě dlouhou tradici. Roku 1991 zde byl vybudován klášter klarisek-kapucínek, které v něm sídlí dodnes.

Ve městě nemají věřící příliš velké zastoupení, 18,8 %, z nichž se necelá polovina přihlásila k Římskokatolické církvi. Na Moravě a ve Slezsku je ve stejném rozmezí obyvatel celkem 17 měst, jejichž průměrná religiozita je 27,9 %. V kraji je takovýchto měst 5, z nichž

4 leží v regionech, které byly za druhé světové války součástí Říše. Po válce zde došlo k vysídlení německého obyvatelstva a znovuosídlení sídel převážně vnitrozemským obyvatelstvem. Vliv kláštera tedy není oslaben jeho komunitou, která žije záměrně v ústraní, jak bylo nastíněno výše. Klášter zde nemá duchovní přínos spíše díky historickogeografické poloze města (Vašíček 2011).

V Prostějově byl posledním aktivním klášterem dům milosrdných bratří, který zde fungoval s přestávkami od poloviny 18. století do prvních let 21. století. V současné době je bez využití a v majetku církve.

Prostějov lze velikostně porovnat pouze s nedalekým Přerovem. V Přerově se nalézal také klášter, který byl aktivní od poloviny 19. století do roku 1950. V Prostějově má řeholní činnost mnohem delší tradici, která zde byla ukončena několik málo let před cenzem v roce 2011, a přesto má nižší religiozitu než Přerov. V městě sídlí několik církví i farností, které mají na duchovní život obyvatel větší vliv než nevyužívaný klášter.

5.2.5 Moravskoslezský kraj

Pro Moravskoslezský kraj je charakteristická nižší četnost sídel a velký počet obyvatel, kteří žijí ve městech. Téměř 50 % všech obyvatel kraje žije v pěti největších městech. V nejmenších obcích není, jak je tomu v ostatních čtyřech krajích, nadprůměrný podíl věřících (pokud nepočítáme města nad 50 000 obyvatel). Podíl věřících zde s velikostí sídel stoupá až do obcí mezi 2 000-4 999 obyvatel, kde je míra religiozita i podíl katolíků na vrcholu. U větších měst od 10 000 do 20 000 obyvatel je vidět zvýšená religiozita díky širším duchovním možnostem, což je podpořeno nižším podílem katolicky věřících. Při porovnání vybraných šesti obcí s krajskými průměry jednotlivých kategorií je zde zřetelné, že jsou všechny religiozně podprůměrné. Největší rozdíl, o více než 10 % je u nejmenší vybrané obce, Andělské Hory. Zdejší klášter zde byl aktivní více než jedno století, až do roku 1950. V současné době slouží budova ke školním účelům.

V Andělské Hoře tvořilo v roce 2011 věřící obyvatelstvo 17,4 %, z nich vyznávalo 54 % katolickou víru. Město je nábožensky podprůměrné i v porovnání s okresem - průměr podíl věřících všech 38 obcí do 499 obyvatel je 18,6 %. Oproti obcím ve svém bezprostředním okolí, v ORP Bruntál, je město téměř přesně průměrně religiozní, neboť průměrná míra religiozity ve všech 20 obcích je 17,3 %, z toho 46,3 % katolicky věřících. Andělská Hora se svou zbožností v rámci regionu nevymyká, pouze v podílu věřících mají větší zastoupení katolíci, což může být zásluhou místní farnosti.

Tab. 9: Rozdělení vybraných obcí s kláštery a všech obcí v Moravskoslezském kraji podle jejich velikosti v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	73	21 480	27,5	54,4	14,9
500-1 999	153	164 191	33,6	61,7	20,7
2 000-4 999	41	130 218	34,3	62,0	21,3
5 000-9 999	18	122 380	26,7	54,3	14,5
10 000-19 999	3	41 457	24,3	54,0	13,1
20 000-39 999	7	181 586	26,5	40,9	10,9
40 000-50 000	/	/	/	/	/
celkem					
0-499	1	362	17,4	54,0	9,4
500-1 999	/	/	/	/	/
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	3	22 281	21,8	53,7	11,7
10 000-19 999	1	16 625	16,1	37,3	6,0
20 000-39 999	1	24 008	17,9	42,1	7,5
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Ve Fulneku existovaly dva kláštery. První z nich byl po josefínských reformách přeměněn na faru, kterou spravuje řád pallotínů. Druhý z nich byl aktivní do roku 1950.

Podíl věřících ve městě k roku 2011 je totožný s průměrnou religiozitou všech 18 měst v dané kategorii v Moravskoslezském kraji, 26,7 %. Podílem katolicky věřících je ale nad průměrem (60,1 % oproti 54,3 %). Fulnek leží v podprůměrně zbožném, ale nadprůměrně katolickém okrese Nový Jičín. Okres je obklopen jak více zbožnými oblastmi (okres Přerov, Vsetín, Frýdek-Místek, Opava), tak méně religiozními jako je Ostrava-město či Olomouc. V okrese leží v dané kategorii včetně Fulneku celkem pět měst. Průměrný podíl věřících u nich je 21,7 %, všechna města leží relativně blízko sebe a mají tak podobné podmínky. Za vyšší religiozitu města nelze považovat vliv kláštera, neboť první z nich je nevyužívaný a druhý již není klášter v pravém slova smyslu. Roli šířitele víry ve městě tak možná převzala právě farnost a jejich spravující řád pallotínů.

Klášter piaristů v Příboře fungoval od konce 17. století do roku 1870. Poté sloužil jako učitelský ústav a od 40. let 20. století se zde nachází muzeum.

Město leží stejně jako Fulnek ve stejné velikostní kategorii a zároveň v okrese Nový Jičín. Podíl věřících ve městě byl k roku 2011 21,3 %, což je o více než 5 % méně než je průměr stejně velkých obcí v kraji. Nepatrně nižší je jeho zbožnost i v porovnání s okolními sídly, viz výše. Budova kláštera má nyní spíše kulturní a turistické využití a nemá žádný vliv na zvýšenou religiozitu obyvatel.

Třetím a posledním městem v rozmezí 5 000-9 999 obyvatel je Rýmařov. Bývalý klášter je od 50. let 20. století duchovně nečinný a je využíván ke školním účelům.

Míra religiozity byla k roku 2011 18,7 %. V porovnání s celkovou religiozitou okolí, ORP Rýmařov (religiozita 18,8 %), má vybrané město srovnatelný podíl věřícího obyvatelstva a nelze zde tedy pozorovat žádný stimul víry bývalého kláštera.

Skupinu obcí od 10 000 do 19 999 obyvatel zastupuje město Bruntál. V minulosti bylo ve městě několik řeholních domů, z nichž poslední dva ukončily činnost v roce 1950.

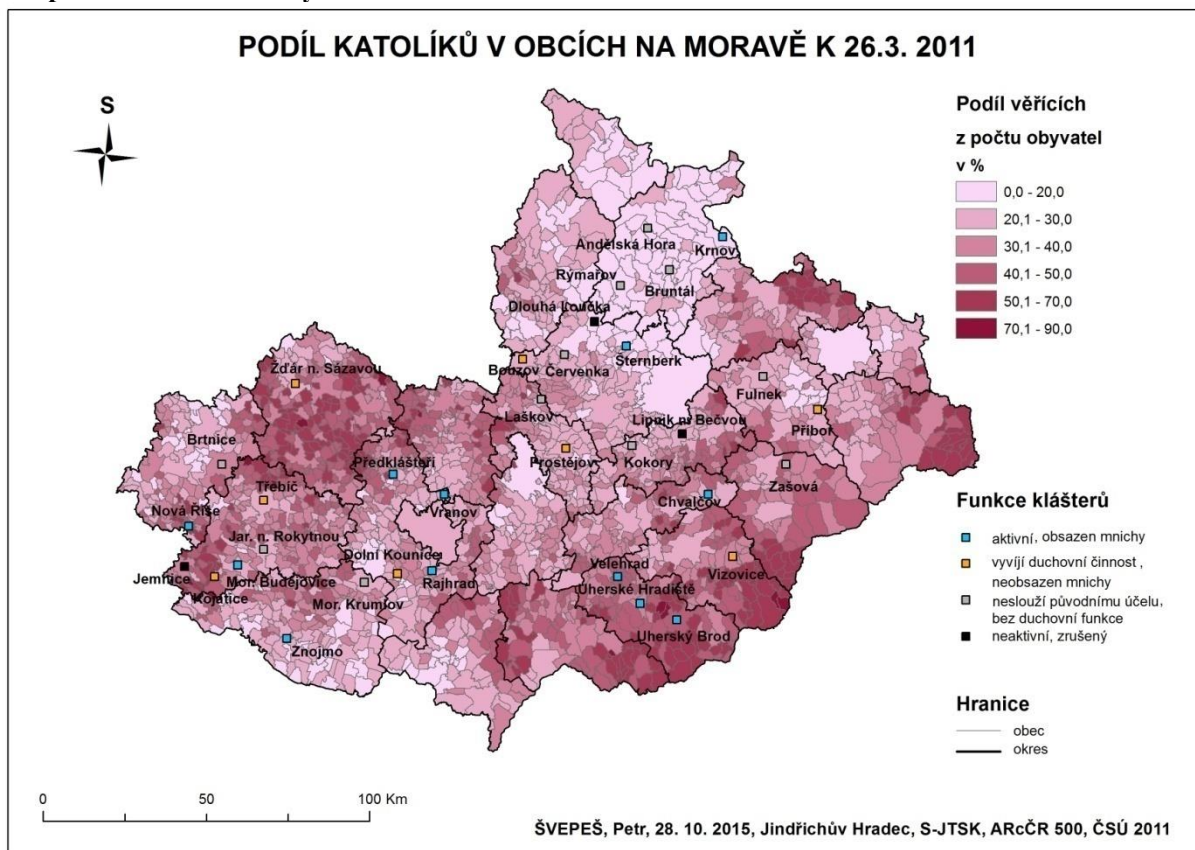
Bruntál disponuje nejnižším podílem věřících z celkových 17 měst v dané skupině obcí ve sledovaném území, 16,1 %, a zároveň nejnižším podílem katolicky věřících, 37,3 %. Snížená religiozita Bruntálu je ovlivněna i jeho různorodou národní strukturou, nadprůměrným podílem romských občanů, vysokou mírou nezaměstnanosti a jistě i jeho historickogeografickou polohou. Viditelněji se zde na podílu věřících, zvláště katolíků, neprojevuje ani farnost spravována Řádem Německých rytířů (ČSÚ 2014).

Krnov je jedinou vybranou obcí s aktivním klášterem v Moravskoslezském kraji. Minoritský klášter ze 13. století byl po pádu komunistického režimu opět zprovozněn. Míra religiozity města k roku 2011 je 17,9 %, což je nejméně ze všech 11 měst na Moravě a ve Slezsku ve stejné velikostní kategorii. Krnov leží v okrese Bruntál s nejmenším podílem věřících v celém sledovaném území. Nízká religiozita města se odráží v jeho minulosti, v období druhé světové války totiž v Krnově žila početná německá menšina. Obdobné podmínky, které byly popsány u Bruntálu, neposkytují krnovskému klášteru příznivé podmínky pro šíření víry (Nowaková 2008).

Z následujícího zobrazení religiozity všech obcí jsou zřetelně vidět rozdíly ve zbožnosti v jednotlivých regionech – slabě religiozní Znojemsko a Jihlavsko, nejméně zbožná oblast severní Moravy, na druhé straně velmi zbožné Žďársko, Opavsko a Zlínský kraj.

Vliv kláštera na religiozitu v obci se potvrdil jen u některých sídel. Při detailnějším pohledu na blízké okolí sledovaných obcí je vidět, že naprostá většina klášterů vliv mimo obec nemá. Možný dopad i mimo své hrance lze přisoudit klášteru v Nové Říši, neboť jeho bezprostřední okolí vykazuje vyšší religiozitu než zbytek okresu. Případný vliv na okolí připsat i klášteru v Rajhradu. U aktivních klášterů ve Zlínském kraji lze jejich působení na okolí také uvažovat, nicméně uherskohradištský okres je nejreligioznější v celém Česku a pravděpodobně by obce byly nadprůměrně zbožné, i kdyby zdejší kláštery již svou funkci nevykonávaly.

Mapa 3: Podíl věřících obyvatel ve všech obcích na Moravě v roce 2011

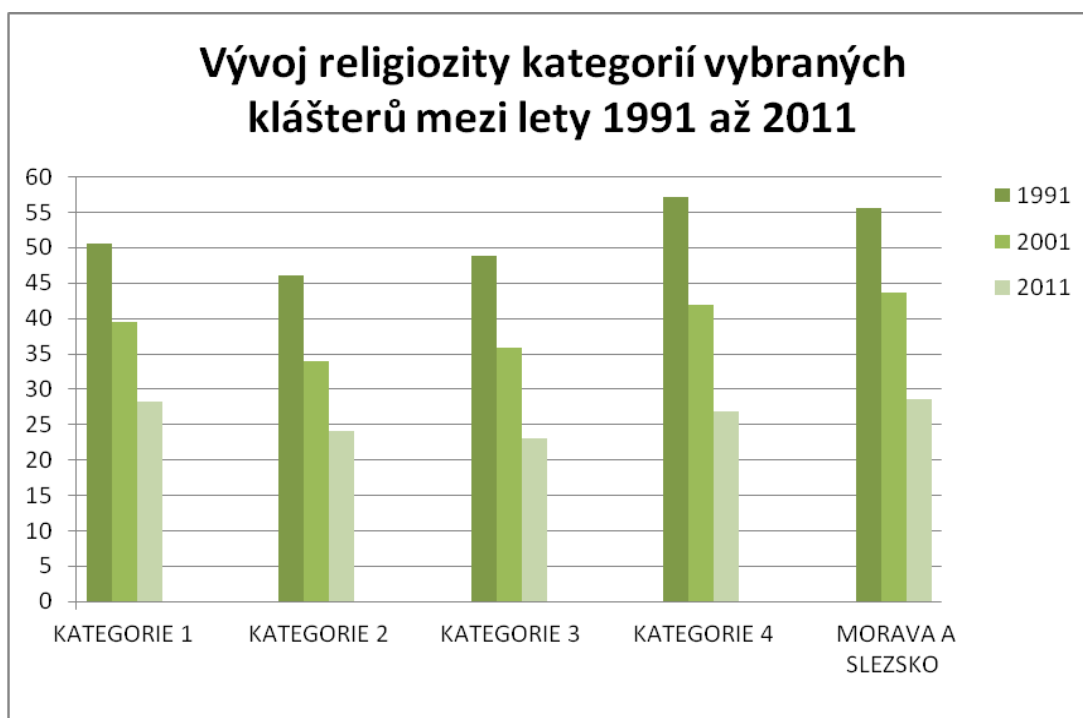
5.3 Analýza vlivu klášterů na vývoj religiozity 1991-2011

V roce 1991 se konalo po čtyřiceti letech sčítání lidu, které obsahovalo otázky i s náboženskou tematikou. Kláštery v té době teprve obnovovaly svou činnost a neměly dostatek času na to výrazněji ovlivnit náboženský život ve své obci.

Důkazem, že v této době kláštery neměly žádný vliv na zbožnost, je nadprůměrná míra religiozity třech obcí v kategorii 4, tedy obcí, kde se klášter vůbec nedochoval nebo je nečinný. Projevilo se to rovněž ve výraznějším rozdílu religiozity oproti průměru celého území, který činil více než 5 %. V následujícím desetiletí nastal největší pokles věřících a zde lze pozorovat jisté výsledky činnosti klášterů. Zmíněná čtvrtá kategorie měla k roku 2001 ze všech kategorií nejvyšší pokles věřících (15,3 %), následována kategorií třetí, kde již kláštery nemají duchovní využití (ztráta 13 % věřících). Nejmenší pokles věřících má kategorie s aktivními kláštery, 11 %. Celé sledované území mělo pokles o 12 %. Mezi lety 2001 a 2011 již byl rozdíl v podílech v kategoriích různý. Největší propad věřících nastal opět ve čtvrté a třetí kategorii obcí, u nichž klesl podíl věřících o 15,1 %, resp. o 12,9 %. Nejmenší úbytek byl tentokrát ve druhé kategorii klášterních obcí, kde je rozdíl 9,8 %. V první kategorii byl úbytek nepatrně rychlejší než mezi lety 1991 a 2001, 11,2 %. Rychleji klesal podíl věřících na celé

Moravě a ve Slezsku – mezi lety 1991 a 2001 byl rozdíl 12 %, mezi lety 2001 a 2011 to bylo již 15 %. Celkově nejmenší ztrátu věřících zaznamenaly první dvě kategorie.

Graf 1: Změna podílu věřících v kategoriích vybraných obcí s kláštery mezi lety 1991 a 2011

Zdroj: ČSÚ 1991, 2001, 2011

Druhá kategorie má o několik desetin procenta nižší pokles věřících než obce s plně funkčním klášterem, ale spadá do ní 8 obcí, zatímco do první kategorie 12, což může výsledek lehce zkreslit.

Pro shrnutí vývoje religiozity mezi roky 1991 a 2011 byl využit tzv. index změny, který pracuje s celými čísly. Hodnota z roku 1991 představuje index 100 a výsledný index změny ukazuje, na kolik se změnila religiozita za 20 let. Čím více se výsledný index změny blíží číslu 1, tím je rozdíl dvou hodnot menší, index blížící se 0 značí naopak větší rozdíl. Z tabulky je vidět, že počet věřících poklesl za 20 let nejméně v kategorii plně aktivních klášterů, ve které jako jediné činil úbytek méně než 50 %. Je rovněž zřejmé, že čím více je vzdálen funkční stav klášterů svému původnímu poslání, tím dynamičtěji v dané obci klesá podíl věřících.

Na celém území Moravy a Slezska ubyla mezi roky 1991 a 2011 polovina věřících, tedy méně, než ve třech kategoriích obcí s kláštery, které již nejsou obývány řeholními komunitami a neplní své poslání. Kláštery v první kategorii je možné považovat za činitele, který pomáhá víru v obci udržet.

Protože jsou kláštery na našem území doménou zejména Římskokatolické církve, může o jejich významu leccos napovědět i změna v počtu katolicky věřících

Tab. 10: Index změny podílu věřících a katolíků ve vybraných obcích s kláštery mezi roky 1991 a 2011

kategorie	počet věřících			počet katolíků		
	1991	2011	index změny	1991	2011	index změny
Kategorie 1	69 369	37 047	0,53	65 887	22 453	0,34
Kategorie 2	59 332	29 290	0,49	55 072	16 208	0,29
Kategorie 3	25 225	11 632	0,46	24 105	6 574	0,27
Kategorie 4	8 511	3 790	0,44	8 047	2 256	0,28
Morava	2 229 638	1 120 005	0,50	2 037 258	657 614	0,32

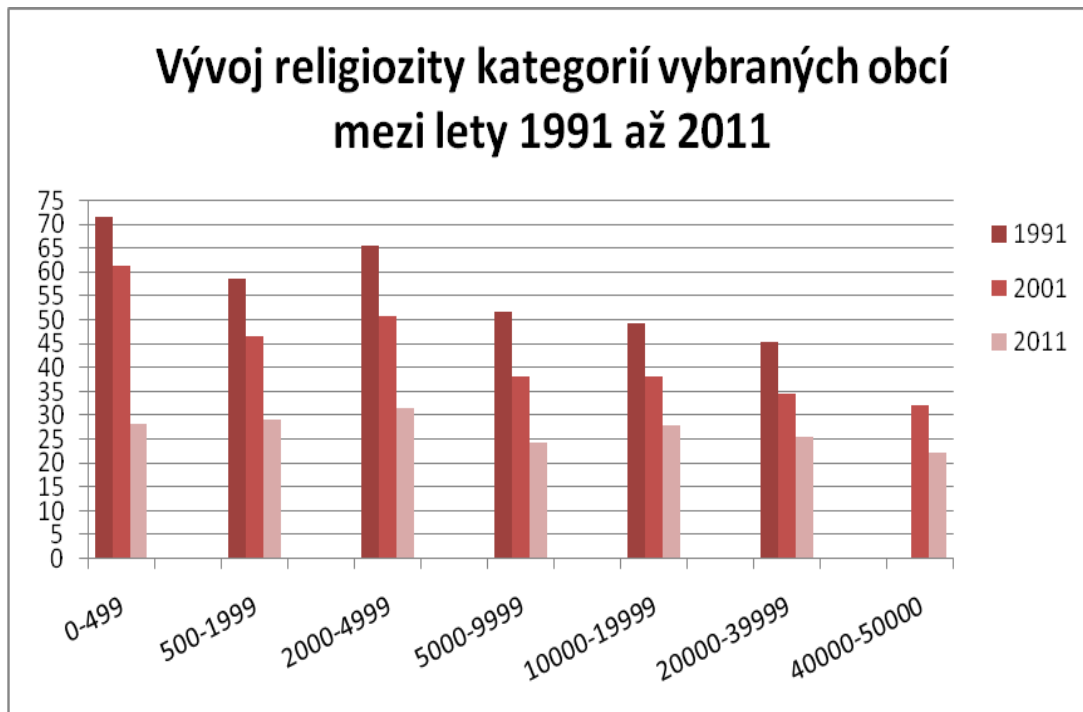
Zdroj: ČSÚ 1991, 2011

Pro rok 1991 platilo, že 9 z 10 věřících byli zároveň katolíky. Data z roku 2011 ukazují, že jejich počet klesá výrazně rychleji než celkově věřících. Nejmenší pokles zaznamenala opět první kategorie klášterů. Na rozdíl od vývoje religiozity má čtvrtá kategorie zrušených klášterů menší pokles než třetí kategorie, což je potřeba brát s jistým odstupem, protože ve čtvrté kategorii jsou pouze tři obce. V celém sledovaném území klesl počet katolíků výrazněji než u první kategorie, ale méně než u zbylých tří skupin. Mezi třemi kategoriemi klášterů, které neplní své původní poslání, není úbytek katolíků příliš velký. Výraznější rozdíl je vidět u duchovně aktivních klášterů, což potvrzuje domněnku o pozitivním vlivu klášterů na uchování náboženské víry.

Již výše byl popsán pokles podílu věřících s narůstajícím počtem obyvatel. U nejmenších obcí je vyšší pokles u dvou vybraných obcí s kláštery než u sídel v celém sledovaném území. Andělská Hora má velice podprůměrnou zbožnost díky své nepříznivé poloze, viz výše. V Kojaticích milosrdné sestry spravují místní dům pro seniory, přesto obec v porovnání s Andělskou Horou zaznamenala výraznější pokles věřících. U obcí v rozmezí 500-1 999 obyvatel klesala religiozita pomaleji u vybraných obcí, ve které leží obce s aktivním klášterem jako Nová Říše, Chvalčov či Velehrad. Také ve skupině s 2 000-4 999 obyvateli poklesl podíl věřících více v obcích v celém sledovaném území, Rajhrad zaznamenal za dvacet let pokles o 26,1 %, kdežto u ostatních obcí je průměrný úbytek 31,6 %. V kategorii obcí od 5 000 do 9 999 je pokles nižší u obcí v celém území – spadá sem vybraná obec Moravské Budějovice, kde je sice aktivní klášter, ale s nepříliš dlouhou tradicí. U všech tří vybraných měst s kláštery v kategorii 10 000-19 999 obyvatel klesla mezi lety 1991 a 2011 religiozita méně než ostatní města Moravy a Slezska. Tento trend platí i u sídel o řád větších. U vybraných obcí s kláštery průměrně klesla religiozita méně, ale nejvíce klesla u nejreligióznějšího Uherského Hradiště. Nadprůměrně klesla také ve Znojmě. Nejstálejší je

zbožnost ve větších městech, například v Třebíči, Žďáře nad Sázavou a málo zbožném Krnově a Bruntále, naopak největší výkyvy jsou v malých obcích.

Graf 2: Změna podílu věřících ve velikostních kategoriích vybraných obcí s kláštery mezi lety 1991 až 2011

Zdroj: ČSÚ 1991, 2001, 2011

6. Syntéza poznatků

Vliv kláštera na míru religiozity byl analyzován z několika hledisek. Prvním bylo jejich aktuální využití. Kláštery byly podle typu funkce rozděleny do čtyř kategorií. Skupina klášterů se zachovalou duchovní funkcí vykazovala k roku 2011 nejvyšší podíl věřících (28,3 %). Tři zrušené a neaktivní kláštery vykazovaly druhou nejvyšší religiozitu. Tento výsledek je však zkreslen malým statistickým vzorkem a také geografickou polohou Lipníka nad Bečvou (viz níže). Nejmenší podíl věřících je ve třetí skupině klášterů, které nemají již žádné náboženské ani duchovní využití. Na celém území Moravy a Slezska se k roku 2011 přihlásilo k víře více obyvatel než v obcích v první kategorii klášterů, což je dáno sídelním systémem území, který je tvořen především malými obcemi s několika sty obyvateli, ve kterých se spíše než u větších měst uchovávají tradiční zvyky i víra. V roce 1991 byla situace odlišná, suverénně nejzbožnější byla skupina zrušených klášterů, potom průměr celého sledovaného území a s velkým odstupem funkční kláštery. Z toho vyplývá, že obce se zrušenými kláštery za 20 let ztratily věřících nejvíce a sídla, ve kterých leží kláštery vykonávající duchovní úlohu, nejméně. Je to potvrzeno i vývojem podílu katolicky věřících.

Největší podíl katolíků byl k roku 2011 v první kategorii obcí, potom ve čtvrté a následně v celém sledovaném území. Nejmenší podíl byl ve druhé kategorii, což je ovlivněno přítomností velkých měst, kde sídlí více církví, organizací a náboženský život je zde pestřejší. K roku 1991 měla největší podíl katolíků opět první kategorie, následována třetí skupinou, která je z poloviny tvořena menšími obcemi, kde má Římskokatolická církev dominantní postavení. Z tohoto hlediska se tedy vliv klášterů jako celku projevil.

Také na území Čech, které zkoumala Šindelářová (2016), vykazuje skupina duchovně aktivních klášterů nejvyšší podíl věřících i katolíků, který dokonce převyšuje průměr celého území Čech. Na rozdíl od Moravy ale tato kategorie zároveň ze všech čtyř skupin klášterů ztratila mezi lety 1991-2011 největší procento věřících. Na Slovensku, analyzovaném Fridrichovskou (2016), nastala odlišná situace. Jí vybraná skupina devíti aktivně působících klášterů není nejreligióznější, větší míru religiozity měla třetí skupina sedmnácti obcí s kláštery využívanými k jiným než náboženským účelům. Aktivní kláštery měly největší podíl katolíků, naopak zmíněná třetí skupina obcí měla podíl katolíků nejmenší.

U klášterů bylo také zohledněno to, v jak početném sídle je lokalizován. Všechny obce Moravy a Slezska byly rozděleny do stejných velikostních skupin jako vybrané klášterní obce, aby bylo možné vidět nějaké pravidelnosti či jedinečnosti. V celém sledovaném území je nejvíce zbožná nejpočetnější skupina sídel, obce do 499 obyvatel. Platí zde pravidlo, že čím

početnější obec, tím je menší podíl věřících i katolíků. Výjimku tvoří města mezi 40 000 a 50 000 obyvateli, do kterých spadá ale pouze Prostějov s Přerovem a výsledek je tak kvůli malému statistickému vzorku zkreslen.

V kategoriích vybraných obcí s kláštery toto pravidlo neplatí. Nejméně religiózní je skupina s nejpočetnějšími městy, kam spadá pouze zmíněný Prostějov. Největší podíl věřících měla skupina obcí v rozmezí 2 000- 4999 obyvatel, do které spadá celkem 7 obcí. Do této kategorie spadá Rajhrad s aktivním klášterem a obce z převážně religiózně nadprůměrných regionů, které míru religiozity zvyšují. Podíl věřících je ale stále menší než průměrná religiozita všech populačně srovnatelných obcí na Moravě. Druhá největší religiozita byla v obcích od 500 do 1 999 obyvatel, do které jich z celkových deseti spadá celkem pět s aktivním klášterem. Z nich má pouze Nová Říše a Velehrad vyšší podíl věřících než je průměr obcí v celém území. Do skupiny sídel s 0-499 obyvateli spadají dvě obce, z nichž jedna je nadprůměrně a druhá naopak podprůměrně zbožná a katolická, a je tedy až v pořadí třetí nejreligióznější kategorií. Nejmenší podíl věřících, při neuvažování samotného Prostějova, zaznamenaly obce v rozmezí 5 000-9 999 obyvatel, kde mají z celkových šesti obcí pouze Moravské Budějovice s aktivním klášterem nadprůměrnou religiozitu i podíl katolíků. V kategorii o řád vyšší je religiozita a podíl katolíky věřících ovlivněna zejména přítomností Uherského Brodu, díky němuž má kategorie stejnou religiozitu jako průměr obcí v celém území. Průměr měst do 39 999 zvyšuje Uherské Hradiště.

V Čechách pravidelnost s klesající religiozitou neplatí, největší podíl věřících je stejně jako na Moravě v populačně nejmenších sídlech, výraznější odchylku zde ale představuje skupina obcí mezi 5 000-9 999 obyvateli, která je druhá nejreligióznější. Podíl katolíků pak toto pravidlo bez výjimky kopíruje. Zajímavé je, že v Čechách jsou mezi jednotlivými velikostními kategoriemi minimální rozdíly, kdežto na Moravě jsou rozdíly markantnější.

Zatímco ve vybraných obcích s kláštery na Moravě žije největší podíl věřících v obcích s 2 000-4 999 obyvateli, v Čechách je to kategorie obcí s 500-1 999 obyvateli, která zároveň vykazuje nejvyšší podíl věřících. Velkým rozdílem oproti Moravě je potom relativně vysoká religiozita měst s 20 000-39 999 obyvateli, které tvoří druhou nejvíce religiózní skupinu.

Na Slovensku tvořily, na rozdíl od Čech a Moravy, nejreligióznější skupinu obce s 500-1 999 obyvateli. Stejně tak se odlišuje i v rozmístění katolíků, největší podíl spadá do skupiny obcí s 2 000-4 999 obyvateli, naopak nejmenší obce do 499 obyvatel jsou na podíl katolíků podprůměrné, menší podíl mají pouze obce v rozmezí 20 000-39 999 obyvatel.

Tato tendence se víceméně projevila i u vybraných obcí s kláštery. Největší religiozitu mají tentokrát nejmenší obce do 499 obyvatel, zároveň ale mají suverénně nejnižší podíl katolicky věřících. Obce s 500-1 999 obyvateli mají druhou nejvyšší míru religiozity.

Klášterní vliv byl rovněž zkoumán individuálně, a to postupně podle krajů, kde daná obec leží. Jako první byly analyzovány kláštery v Kraji Vysočina. Vliv kláštera se projevila v obci Nová Říše. Podíl věřících je nad průměrem jak v porovnání s blízkým okolím, tak s celým krajem. U druhého aktivního kláštera v Moravských Budějovicích se jeho vliv nepotvrdil, neboť ve městě nemá příliš dlouhou tradici a v porovnání se stejně velkými městy v kraji je jeho religiozita podprůměrná. U třech obcí druhé kategorie klášterů, které mají stále jistou spojitost s náboženstvím, nelze přisoudit klášteru vliv ani jedné z nich. V Kojaticích sice žil k roku 2011 v kontextu regionu nadprůměrný podíl katolíků, ale těžko to lze přisuzovat Kongregaci milosrdných sester, které se stala zřizovatelem domu pro seniory pouze několik týdnů před konáním cenzu, spíše je to ovlivněno přítomností farnosti. Jedinou obcí, která se svou religiozitou lehce vymyká, je Brtnice. Město má v porovnání se stejně velkými městy v kraji vyšší podíl věřících i katolíků, což lze vysvětlit lokací v blízkosti více zbožného Třebíčska a činností místní farnosti.

V Jihomoravském kraji lze vidět efekt kláštera v Rajhradě, který má vůči svému regionu vyšší podíl věřících i katolíků. Nutno ovšem říci, že Rajhrad má dva aktivní kláštery, z nichž ten benediktinský je nejstarším klášterem na Moravě, a dal by se tedy očekávat výraznější rozdíl v religiozitě města. Ve Vranově spravuje řád paulánů kromě kláštera také farnost a mariánské poutní místo. Religiózně je obec podprůměrná, ale podíl katolíků je zde vyšší než je krajský průměr a to lze připsat společné činnosti kláštera, poutního místa a farnosti.

Z celkem čtyř vybraných fungujících klášterů ve Zlínském kraji lze potvrdit jejich stimulační vliv na víru pouze u dvou z nich – Uherského Brodu a Uherského Hradiště, které mají vyšší podíl věřících než ostatní moravská města (výjimku tvoří v porovnání s Uherským Hradištěm města Třinec a Český Těšín s početnou polskou menšinou, viz výše). Překvapivě se vliv řeholních komunit neprojevil u dvou významných poutních míst – Velehradu a Sv. Hostýna, která jsou důležitými katolickými destinacemi pro věřící pravděpodobně nejen z Česka. Nízká religiozita Chvalčova lze do jisté míry vysvětlit jeho polohou, leží na Kroměřížsku, což je region sousedící s méně zbožnými oblastmi Olomouckého a Jihomoravského kraje. Velehrad má nižší podíl věřících zejména v porovnání s obcemi, které leží na Uherskobrodsku, což je nejvíce zbožná oblast Česka sousedící se Slovenskem, pro něj je typické více zbožné obyvatelstvo. Obec Zašová nemá již funkční klášter, přesto má vyšší

podíl věřících než Chvalčov i Velehrad. Při porovnání regionem, kam obec spadá, je ale Zašová religiózně průměrná. Vymyká se ale nadprůměrným podílem katolíků, což lze vysvětlit lokací poutního místa.

V Olomouckém kraji nelze žádnému z vybraných klášterů přisoudit význam při posílení náboženské víry v obci. Jediný fungující klášter je ve Šternberku, jenž je ale svým podílem věřících silně pod průměrem. Tři obce zaznamenaly k roku 2011 nadprůměrnou religiozitu. U Laškova a Lipníka nad Bečvou to lze odůvodnit jejich příhodnou lokací – u Laškova je to blízkost oblasti zvýšené religiozity táhnoucí se od Žďárska a Velkomeziříčska až po sever prostějovského okresu, u Lipníka je to lokace poblíž Hranicka, které navazuje na velmi religiózní regiony Zlínského kraje. U Červenky lze použít totožný argument jako u Laškova, zároveň podpořený tradicí organizování náboženských slavností.

V poslední sledované oblasti byl vybrán opět jeden aktivní klášter. Krnov je ale nábožensky silně podprůměrný, což je velmi ovlivněno jeho polohou, rozkládá se na Bruntálsku, v nejméně zbožné oblasti Moravy a Slezska. Jediným městem, které se vymyká průměru, je Fulnek svým zvýšeným podílem věřících i katolíků. Fulneckou farnost, která vznikla roku 1784 přeměnou z augustiniánského kláštera, spravuje řád pallotínů. Za posilující prvek víry ve městě lze považovat místní farnost.

7. Závěr

Hlavním cílem práce bylo zjistit, zda má přítomnost kláštera stále ještě vliv na šíření víry, a zda se to výrazněji projeví na podílu věřících obyvatel v dané obci. Je zřejmé, že kláštery nemají již takový význam jako v dobách minulých, kdy byly považovány za důležitá střediska nejen katolické víry, ale i vzdělanosti. V 19. století se s rostoucí modernizací společnosti začaly objevovat zamítavé postoje k náboženství a českých zemích se začaly projevovat první znaky sekularizace. Víru a kláštery na českém území nepříznivě ovlivnily oba totalitní režimy, kdy byli řeholníci a sestry zatýkáni a souzeni, klášterní majetky zabavovány. V období komunistické nadvlády byla záměrně narušována církevní činnost, neboť nebyla v souladu s marxistickou ideologií. Situace se změnila s revolucí v roce 1989, mnichům a sestrám byly navráceny jejich zabavené majetky a začala obnova řeholního života.

Činnost řeholních společenství a jejich klášterů v obcích byla analyzována pomocí statistických shromážděných z cenzů z let 1991, 2001 a 2011. Využity byly údaje o počtu obyvatel a náboženské struktuře všech obcí ve sledovaném území. V některých případech byly využity i údaje o národní struktuře, věkové struktuře obyvatel apod. Pro následnou analýzu klášterů byl vybrán vzorek celkem 34 klášterů ze všech pěti krajů rozdělených podle jejich využití do čtyř kategorií. Záměrně byly vybrány kláštery v populačně malých i velkých obcích, méně známé, ale i nejstarší a nejvýznamnější konventy, stále duchovně aktivní a naopak nefunkční či nedochované budovy. Analýza klášterů byla postavena na čtyřech předpokladech, hypotézách.

První hypotéza se opírala o funkční stavy klášterů. Předpoklad byl, že obce s kláštery, kde přítomné řeholní komunity vykazují duchovní aktivitu, budou mít vyšší podíl věřících obyvatel než obce, kde má klášter jinou, nenáboženskou funkci nebo se ani nedochoval. Tato hypotéza lze potvrdit, jen pokud jsou kláštery brány jako skupina. Tehdy mají ze všech čtyř kategorií nejvyšší podíl věřících i katolíků, jejich počty zároveň klesly mezi roky 1991 a 2011 nejméně. Je tedy patrný rozdíl mezi skupinou funkčních klášterů a třemi skupinami, kde již kláštery původní činnost nevykonávají. Pokud by se hodnotil vliv klášterů individuálně, lze pozorovat pozitivní vliv na religiozitu u 5 z 12 aktivních klášterů: Nové Říše, Rajhradu, Vranovu (pozitivní vliv na zvýšený podíl katolíků), Uherskému Brodu a Uherskému Hradišti.

Druhá z hypotéz je založena na sekularizaci, přesněji řečeno institucionalizované sekularizaci, mezi jejíž znaky patří pokles počtů církevních obřadů, návštěvnosti bohoslužeb a zejména nedůvěra ve velké církve. Proto se očekávalo, že kláštery jakožto součást největší církve, svou činností osloví pouze obyvatelstvo v dané obci a nebudou mít již takový

potenciál, aby výraznějším způsobem posílily víru v jejich okolí. I tuto hypotézu lze potvrdit, neboť u většiny případů nemá klášter vliv ani ve své obci. Případný vliv mimo své hranici lze připsat klášterům v Nové Říši a Rajhradu, u klášterů v Uherském Brodě a Uherském Hradišti lze jejich vliv mimo svou obec nesnadno posoudit, protože obce v jejich okolí jsou velmi religiozní, je ale možné, že by tento stav platil, i kdyby tyto dva kláštery aktivní nebyly, neboť uherskohradištský okres je nejvíce zbožný v celém Česku.

Třetí předpoklad byl založen na tom, že v menších obcích se náboženská víra udrží snáz než ve větších městech. Vliv kláštera se podle této hypotézy měl projevit zejména v menších sídlech s maximálně 5 000 obyvateli. Zčásti lze potvrdit i tuto hypotézu, neboť většina klášterů, u nichž byl jejich vliv potvrzen, toto kritérium splňuje. Do této velikostní kategorie spadá celkem šest aktivních klášterů, z nichž lze vliv připsat třem z nich. Jistým překvapením může to, že vliv klášterů neprojevil u Velehradu a Chvalčova, pro věřící velmi významných obcí.

Poslední hypotéza se týkala geografické polohy. Zvýšený účinek kláštera na religiozitu byl očekáván především v oblastech s nadprůměrným podílem věřících. Uherské Hradiště a Uherský Brod leží v nejvíce religiozním okrese Česka. Pro Novou Říši, Rajhrad a Vranov to neplatí, obce neleží v nejvíce zbožných okresech. Rozkládají se ale v nadprůměrně religiozních ORP, proto lze tuto hypotézu potvrdit.

Opravdu prokazatelný možný vliv byl, stejně jako v Čechách a na Slovensku, potvrzen jen u několika málo klášterů. Jak pro Čechy, tak pro Moravu platí, že skupina vybraných aktivních klášterů má vyšší podíl věřících i katolíků než zbylé tři skupiny a jako celku jim lze připsat význam na stimulu katolické víry. Na Slovensku má skupina funkčních klášterů nejvyšší podíl katolíků, nejvyšší religiozitu ale vykazuje skupina obcí s již čistě světskou funkcí.

Důležité je zopakovat, že vliv klášterů byl posuzován na základě statistických dat ze SLDB. Otázky v cenzech chápal každý občan jinak, každý považuje například za víru v Boha něco jiného. Není úplně směřodonné považovat tyto výsledky za vyčerpávající. Aby práce skutečně měla výpovědní hodnotu, bylo by potřeba analyzovat všechny kláštery na Moravě a pro analýzu zvolit jiný primární zdroj dat, například anketu, které by přímo obsahovaly otázky týkající se klášterů doplněné o nějaký kvalitativní průzkum.

8. Seznam zdrojů

BALÍK, S., HANUŠ, L. (2013): Katolická církev v Československu 1945-1989. Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno, 400 s.

BERÁNEK, J. (2010): Velké schizma 1054. Magisterská práce. Univerzita Karlova v Praze, Husitská teologická fakulta, Katedra historické teologie a církevních dějin, 34 s.

BOROVSKÝ, T. (2005): Kláštery, panovník a zakladatelé na středověké Moravě. Matice moravská, Brno, 300 s.

BUBEN, M. (2002): Encyklopedie řádů /1/ a kongregací a kongregací v českých zemích. Libri, Praha, 215 s.

BÜTTNER, M. (1976): Von der Religionsgeographie zur Geographie der Geisteshaltung. Die Erde, 107, s. 300-329.

DANĚK, P., ŠTĚPÁNEK, V. (1992): Územní diferenciacie náboženského vyznání obyvatel českých zemí 1930-1991. Sborník ČGS, 97, č. 2, s. 129-145.

DAVIE, G. (2000): Religion in Modern Europe: A Memory Mutates. Oxford University Press, New York, 230 s.

DAVIE, G. (2013): The Sociology of Religion: A Critical Agenda. SAGE, London, 328 s.

DEMJANČUKOVÁ, D. (1995): Religionistika. Západočeská univerzita, Plzeň, 117 s.

FALTÝSKOVÁ, P. (2011): Kláštery a jejich využívání v současnosti. Vybrané příklady z jižní Moravy. Magisterská práce. Masarykova univerzita v Brně, Filosofická fakulta, Ústav hudební vědy, 105 s.

FOLTÝN, D. a kol. (2005): Encyklopedie moravských a slezských klášterů. Libri, Praha, 878 s.

FRAJER, V. (1997): Úvod do religiální geografie. In: Gardavský, V.: Otázky geografie 4. Česká geografická společnost, Praha, 5-32 s.

FRIDRICHOVSKÁ, Š. (2016): Analýza vlivu kláštera na současnou míru religiozity na Slovensku. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra geografie, s. 70.

FUNDA, A. O. (1993): Rozdíl mezi teologem a religionistou. Religio: revue pro religionistiku., 1, č. 2, s. 177-179.

HELLER, J. (1993): Ještě jednou teologie a religionistika. *Religio: revue pro religionistiku*, 1, č. 2, s. 190-191.

HORYNA, B. (1994): Úvod do religionistiky. Oikoymenh, Praha, 131 s.

CHALUPA, J. (2011): Reliktní česko-moravská zemská hranice v historicko-geografických souvislostech. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 39s.

ISAAC, E. (1965): Religious geography and the geography of religion. In.: *Man and the Earth. University of Colorado Studies*, 3, s. 1-14.

JACKOWSKI, A. (2002): Geography of Religion. In.: Jackowski, A., Soljan, I.: *Peregrinus Cracoviensis*, 13, s. 25-33.

JEŽKOVÁ, A. (2013): Tichá srdce. Kláštery a jejich lidé. Práh, Praha, 445 s.

JIRÁSKO, L. (1991): Církevní řády a kongregace v českých zemích. Fénix, Praha, 176 s.

HAMPLOVÁ, D. (2001): Institucionalizované a neinstitucionalizované náboženství v českém poválečném vývoji. *Soudobé dějiny*, 8, č. 2-3, s. 294-311.

HAMPLOVÁ, D. (2011): Náboženství a pohlaví: Proč jsou ženy zbožnější než muži? *Sociologický časopis*, 47, č. 2, s. 297-323.

HAMPLOVÁ, D., ŘEHÁKOVÁ, B. (2009): Česká religiozita na počátku 3. tisíciletí. Výsledky Mezinárodního programu sociálního výzkumu ISSP 2008 - Náboženství. Sociologický ústav AV ČR, Praha, 139 s.

HAVLÍČEK, T., HUPKOVÁ, M., SMRŽOVÁ, K. (2009): Changes in the geographical distribution of religious heterogeneity in Czechia during the transformation period. *Geographica*, 40, č. 1, s. 31-47.

HOPKINS, P., KONG, L., OLSON, E. (2013): Religion and Place. Landscape, Politics and Piety. Springer, New York, London, 222 s.

JELEČEK, L. (2000): Územněsprávní reformy v Česku v letech 1848-2000. *Geografické rozhledy*, 9, č. 5, s. 136-137.

KADLECOVÁ, E. (1965): Výzkum religiozity Severomoravského kraje (Metoda a technika). *Sociologický časopis*, 1, č. 1, s. 13-23.

KLÍMOVÁ, V. (2014): Religiózní struktura jihozápadních Čech. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra geografie, 77 s.

- KOKAISL, P. (2009): Geografie náboženství. Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, Praha, 264 s.
- KOPECKÁ, D., MAREŠ, P. (2014): Řeholní život v českých zemích. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 398 s.
- KUDLÁČEK, M. (2005): Vývoj česko-německých vztahů ve Znojmě v letech 1918-1938. Rigorózní práce. Masarykova univerzita v Brně, Filosofická fakulta, Historický ústav, Brno, 209 s.
- LUŽNÝ, D., NEŠPOR, Z. (2007): Sociologie náboženství. Portál, Praha, 232 s.
- MADEJA, O. (2009): Kulturní život Premonstrátského kláštera v Nové Říši v letech 1848-1948 a jeho působení na širokou veřejnost. Magisterská práce. Jihočeský univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Historický ústav, 126 s.
- MALACH, V. (2009): Dějiny kapucínského kláštera v Třebíči. Magisterská práce. Univerzita Karlova v Praze, Katolická teologická fakulta, Ústav dějin křesťanského umění, 120 s.
- MAREK, P. (2015): Vnímání reliktní hranice na příkladu severní části česko-moravské zemské hranice. Magisterská práce. Masarykova univerzita v Brně, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav, 89 s.
- MATLOVIČ, R. (2001): Geografia religii, Náčrt problematiky. FHPV PU, Prešov, 375 s.
- MATLOVIČ, R. (2011): Geography of religion in Slovakia since 1990. In: Jackowski, A., Bilska-Wodecka, E., Sołjan, I.: Peregrinus Cracoviensis, 22, 356 s.
- MIKOS, K. (1988): Geografia religii w perspektywie historycznej. Studia religiologica, 19, s. 49-66.
- MIŠOVIČ, J. (2001): Víra v dějinách zemí Koruny české. Sociologické nakladatelství, Praha, 193 s.
- MORÁVKOVÁ, Š. (2004): Metodologie zjišťování náboženského vyznání při SLDB 2001. Demografie, 46, č. 2, s. 116-120.
- NEŠPOR, Z. (2004): Česká sociologie náboženství v letech 1948-1989. Sociologický časopis, 43, č. 4, s. 675-698.
- NEŠPOR, Z. (2004): Dvojí tradice české sociologie náboženství. Sociologický časopis, 40, č. 4, s. 447-468.

NEŠPOR, Z. (2010): Příliš slábi ve víře. Česká ne/religiozita v evropském kontextu. Kalich, Praha, 214 s.

NEŠPOR, Z. (2007): Ústřední vývojové trendy současné české religiozity. In: Nešpor, Z. (ed.): Jaká víra? Současná česká religiozita/spiritualita v pohledu kvalitativní sociologie náboženství. Sociologické ústav AV ČR, Praha, 115 s.

NEŠPOR, Z., VÁCLAVÍK, D. a kol. (2008): Příručka sociologie náboženství. Sociologické nakladatelství, Praha, 449 s.

NOVOTNÁ, M. (2014): Teoretická geografie. Západočeská univerzita, Plzeň, 40 s.

NOVOTNÁ, M. a kol. (2014): Modul: Geografie-teoretický a metodologický základ. Západočeská univerzita, Plzeň, 45 s.

NOWAKOVÁ, M. (2008): Odsun a osídlování severomoravského pohraničí v letech 1945-1950 (se zaměřením na město Krnov). Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, Katedra historie, 67 s.

NOWAKOVSKI, S. (1938): Geografia jako nauka i dzieje odkryć geograficznych (Geography as a Science and the History of Geographical Discoveries). Trzaska, Evert i Michalski, Warszawa, 400 s.

PARK, Ch. C. (1994): Sacred worlds: An introduction to geography and religion. Routledge, London, 346 s.

RULÍŠEK, H. (2007): Dějiny a kulturní vliv augustiniánů na území Čech a Moravy. Magisterská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, Katedra církevních dějin, 180 s.

RYŠAVÝ, J. (2008): Jan Heller-český teolog a religionista. Magisterská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filosofická fakulta, Katedra religionistiky a teologie, 74 s.

SOPHER, D. E. (1967): Geography and religion. Progress in Human Geography, 5, 510-524 s.

SVOBODOVÁ, H., VĚŽNÍK, A. (2014): Úvod do geografie venkova. Elportál, Brno, 66 s.

ŠIMKOVÁ, L. (2008): Z dějin františkánského kláštera a kostela sv. Víta v Jemnici. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, Katedra historie, 54 s.

ŠINDELÁŘOVÁ, T. (2016): Analýza vlivu lokace kláštera na současnou míru religiozity v Čechách. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, Katedra geografie, 81 s.

VAŠÍČEK, F. (2011): Vysídlení Němců ze Šumperka v letech 1945-1946. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně, Filosofická fakulta, Historický ústav, 49 s.

VÁCLAVÍK, D. (2010): Náboženství a moderní česká společnost. Grada, Praha, 243 s.

VLČEK, V. (2011): Perzekuce mužských řádů a kongregací komunistickým režimem 1948-1964. Karmelitánské nakladatelství, Praha, 598 s.

VLČEK, V. (2005): Ženské řehole za komunismu (1948-1989): sborník příspěvků z konference pořádané Konferencí vyšších představených ženských řeholí v ČR a Českou křesťanskou akademií dne 1. října 2003 v kostele sv. Voršily v Praze. Matice cyrilometodějská, Olomouc, 536 s.

VYČICHLOVÁ, K. (2008): Životní pouť Konstantina-Cyrila a Metoděje v zrcadle moravsko-panonských legend. Magisterská práce. Masarykova univerzita v Brně, Filosofická fakulta, Katedra českého literatury a knihovnictví, 78 s.

ZRŮSTOVÁ, P. (2012): Sociálně-ekonomické důsledky odsunu Němců na území Svitavska. Magisterská práce. Masarykova univerzita v Brně, Přírodovědecká fakulta, Geografický ústav, 93 s.

SLDB 1991. Český statistický úřad Praha.

SLDB 2001. Český statistický úřad Praha.

SLDB 2011. Český statistický úřad Praha.

Centrum Dominika Kokory (2005): Historie, <http://www.dominikakokory.cz/> (5. 10. 2015)

Česká provincie Kongregace sester sv. Cyrila a Metoděje (2010): Velehrad, <http://www.cyrilky.cz/cinnost-velehrad> (5. 10. 2015)

Českomoravská provincie Kongregace sester premonstrátek (2010): Historie Kongregace sester premonstrátek, http://www.premonstratky.cz/prem_old/historie_ksp.htm (4. 11. 2015)

ČSÚ (2013): Veřejná databáze, Vše o území, <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi> (30. 11. 2016)

ČSÚ (2014a): Náboženská víra obyvatel podle výsledků sčítání lidu, <https://www.czso.cz/documents/10180/20551795/17022014.pdf/c533e33c-79c4-4a1b-8494-e45e41c5da18?version=1.0> (30. 9. 2015)

ČSÚ (2014b): Národnostní struktura obyvatel, <https://www.czso.cz/documents/10180/20551765/170223-14.pdf> (14. 6. 2016)

ČSÚ (2014c): Věková struktura obyvatel podle dat sčítání lidu, <https://www.czso.cz/documents/10180/20551781/170217-14.pdf/9f50d576-fb17-4b2a-a221-01b0ff96ee3b?version=1.0> (10. 6. 2016)

Dědictví Vysočiny (2011): Klášter paulánský, Brtnice, <http://www.dedictvivysociny.cz/kultura/pamatky-50/cirkevni-3/?id=1278> (5. 10. 2015)

Domov pro seniory Červenka (2006): Historie budovy Domova pro seniory Červenka, http://www.ddcer.cz/Historie_budovy.html (6. 10. 2015)

Domov sv. Anežky (2015): Domov sv. Anežky, <http://dsvanezky.cz/kontakty> (4. 10. 2015)

Duchovní Centrum Vranov u Brna (2004): Konvent Narození Panny Marie, <http://www.dc-vranov.cz/index.php/konvent-narozeni-panny-marie> (5. 10. 2015)

Farnost Bruntál (2009): Naše farnost, http://www.farnostbruntal.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=9&Itemid=9 (5. 10. 2015)

Farnost Fulnek (2014): Farní budova-bývalý augustiniánský klášter, <http://www.farnostfulnek.cz/node/14> (5. 10. 2015)

Farnost Laškov (2009): Dějiny farnosti, <http://www.farnost-laskov.cz/info.aspx?page=historie-laskov> (5. 10. 2015)

Františkáni (2002): Kontakty, <http://www.ofm.cz/kontakty-3/uherske-hradiste/> (5. 10. 2015)

Hrad Bouzov (2016): O hradu, <https://www.hrad-bouzov.cz/cs/o-hradu> (8. 3. 2016)

Katolik (2009): Arcidiecéze olomoucká, <http://farnost.katolik.cz/detail.asp?c=2> (5. 10. 2015)

Klášter mnišek Kazatelského řádu ve Znojmě (2015): Historie komunity, <http://mnisky.op.cz/cs/historie/> (5. 10. 2015)

Klášter Nová Říše (2007): Historie, http://www.klaster.novarise.cz/historie_cz.php (5. 10. 2015)

Klášter Porta coeli (2008): Historie, <http://www.portacoeli.cz/informace/historie> (5. 10. 2015)

Klášter sester klarisek-kapucínek (2011): Kontakty, <http://www.kapucinky.kapucini.cz/subdom/kapucinky/index.php/kontakty> (5. 10. 2015)

Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského (2006): Dům sv. Antonína, <http://www.boromejky.cz/25.htm> (4. 10. 2015)

Kongregace sester Těšitelék Božského Srdce Ježíšova (2016): Rajhrad, <http://www.sestrytesitelky.eu/rajhrad/> (4. 11. 2015)

Konvent minoritů v Krnově (2012): Přítomnost minoritů v Krnově, <http://krnov.minorite.cz/?m=2&idc=t-13> (5. 10. 2015)

Město Bruntál (2010): Bývalý piaristický klášter s kostelem Panny Marie Těšitelky, http://www.mubruntal.cz/byvaly-piaristicky-klaster-s-kostelem-panny-marie-tesitelky/g-28819/id_obrazky=63065&typ_sady=1 (5. 10. 2015)

Město Dolní Kounice (2015): Klášter Rosa Coeli, <http://www.dolnikounice.cz/klaster-rosa-coeli/d-78777> (4. 10. 2015)

Město Jemnice (2006): Kostel sv. Víta, <http://www.mesto-jemnice.cz/kostel-sv-vita/d-5337/p1=1327> (5. 10. 2015)

Město Moravský Krumlov (2015): Památky města Moravský Krumlov, <http://www.mkrumlov.cz/pamatky-mesta.html> (5. 10. 2015)

Město Příbor (2007): Piaristický klášter, kolej a gymnázium, <http://www.pribor.cz/www/cz/piaristicky-klaster-kolej-a-gymnazium> (5. 10. 2015)

Město Uherský Brod (2009): Dominikánský klášter a kostel a kostel Nanebevzetí Panny Marie, <http://www.ub.cz/pages.aspx?rp=5&ID=151> (5. 10. 2015)

Město Veselí nad Moravou (2009): Kostel Svatých Andělů strážných a klášter servitů, <http://www.veseli-nad-moravou.cz/kostel-svatych-anelu-straznych-a-klaster-servitu/d-581402> (9. 10. 2016)

Mikroregion Litovelsko (2007): Červenka, <http://www.litovelsko.eu/dr-cs/18-cervenka.html> (10. 10. 2015)

Mikroregion Litovelsko (2014): Klášter sv. Alfonse v Července, <http://www.litovelsko.eu/dr-cs/232-klaster-sv-alfonse-v-cervence.html> (10. 10. 2015)

Milosrdné sestry III. řádu sv. Františka v Opavě (2011): Kontakty, <http://www.smfo.cz/cs/kontakty> (5. 10. 2015)

Milosrdné sestry sv. Kříže (2014): Naše společenství, <http://www.klaster-km.cz/web/index.php/ceska-provincie/spolecenstvi> (5. 10. 2015)

Milosrdní bratři (2014): Paměť řádu, <http://www.milosrdni.cz/o-nas/pamet-radu/> (6. 10. 2015)

Muzeum Novojičínka (2015): Kostel sv. Josefa při Kapucínském klášteře,
<http://www.muzeumnj.cz/kostel-sv-josefa-pri-kapucinskem-klastere/aktualni-akce-10/> (7. 9. 2015)

Muzeum Vysočiny Třebíč (2015): Pro školy a děti, <http://www.muzeumtr.cz/pro-skoly-a-deti.html> (5. 10. 2015)

Nemocnice Milosrdných bratří Vizovice (2013): Historie nemocnice,
<http://www.nmbvizovice.cz/duchovni-sluzba/> (5. 10. 2015)

Obec Zašová (2004): Historie obce, <http://www.zasova.cz/obec/historie-obce/> (5. 10. 2015)

Poutní a exerciční dům Stojanov (2002a): Historie Stojanova,
<http://www.stojanov.cz/historie-stojanova.html> (5. 10. 2015)

Poutní a exerciční dům Stojanov (2002b): Historie Velehradu,
<http://www.stojanov.cz/historie-velehradu.html> (5. 10. 2015)

Poutní místo Zašová (2016): Trinitářský řád a klášter, <http://www.zasova-poutni-misto.estranky.cz/clanky/trinitarsky-rad-a-klaster/> (20. 9. 2016)

Prostějovský Večerník (2015): Klášter Milosrdných bratří už je prodán,
<http://www.vecernikpv.cz/co-se-stalo/zpravodajstvi/10869-klaster-milosrdnych-bratri-je-uz-prodan> (5. 10. 2015)

Rozhlas (2016): Klášter v Lipníku nad Bečvou má šanci na záchranu,
http://www.rozhlas.cz/olomouc/zpravy/_zprava/1572461 (20. 9. 2016)

Rozhlas (2014): Zanikající zámek v Dlouhé Loučce,
http://www.rozhlas.cz/olomouc/kraj/_zprava/zanikajici-zamek-v-dlouhe-loucce--1313607 (5. 10. 2015)

Římskokatolická farnost Nanebevzetí Panny Marie ve Žďáře nad Sázavou (2008): Historický vývoj kláštera,
<http://www.zdarskefarnosti.cz/kategorieklasterpage.aspx?IDKategorieKlaster=6> (5. 10. 2015)

Římskokatolická farnost Přerov (2014): Klášter na Šíravě,
<http://www.farnostprerov.cz/node/2506> (9. 10. 2016)

Římskokatolická farnost Šternberk (2005): Klášter svaté Anežky České,
<http://farasternberk.sweb.cz/klarisky.htm> (5. 10. 2015)

Římskokatolická farnost Uherské Hradiště (2007): Historie,
<http://www.farnostuh.cz/Historie/Default.aspx> (5. 10. 2015)

Římskokatolická farnost Uherský Brod (2012): Dominikánský kostel Nanebevzetí Panny Marie, <http://www.farnostuherskybrod.cz/index.php/historie/kostely-ve-farnosti/dominikansky-kostel> (5. 10. 2015)

Sv. Hostýn (2013): Historie Hostýna, <http://www.hostyn.cz/historie.html> (5. 10. 2015)
Turistický informační portál města Příbor (2015): Historie piaristického kláštera, <http://turista.pribor.eu/piaristicky-klaster/z-historie/> (5. 10. 2015)

Základní škola a Mateřská škola Andělská Hora (2013): Historie školy, <http://www.zsandel.net> (4. 11. 2015)

Zámek Žďár nad Sázavou (2015): Programy pro školy, <http://www.zamekzdar.cz/pro-skoly/> (5. 10. 2015)

9. Seznam příloh

Seznam grafů

Graf 1: Změna podílu věřících v kategoriích vybraných obcí s kláštery mezi lety 1991 a 2011

Graf 2: Změna podílu věřících ve velikostních kategoriích vybraných obcí s kláštery mezi lety 1991 až 2011

Seznam tabulek

Tabulka 1: Míra religiozity v krajích Česka (Morava a Slezsko) v roce 2011

Tabulka 2: Rozdělení vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich využití k roku 2016

Tabulka 3: Míra religiozity ve vybraných obcích na Moravě v kategoriích podle využití k roku 2011

Tabulka 4: Rozdělení obcí podle jejich velikosti v Česku, na Moravě a ve vybraných obcích s kláštery v roce 2011

Tabulka 5: Rozdělení vybraných obcí s kláštery a všech obcí v Kraji Vysočina podle jejich velikosti v roce 2011

Tabulka 6: Rozdělení vybraných obcí s kláštery a všech obcí v Jihomoravském kraji podle jejich velikosti v roce 2011

Tabulka 7: Rozdělení vybraných obcí s kláštery a všech obcí ve Zlínském kraji podle jejich velikosti v roce 2011

Tabulka 8: Rozdělení vybraných obcí s kláštery a všech obcí v Olomouckém kraji podle jejich velikost v roce 2011

Tabulka 9: Rozdělení vybraných obcí s kláštery a všech obcí v Moravskoslezském kraji podle jejich velikosti v roce 2011

Tabulka 10: Index změny podílu věřících a katolíků ve vybraných obcích s kláštery mezi roky 1991 a 2011

Seznam map

Mapa 1: Podíl věřících obyvatel v okresech na Moravě v letech 1991, 2001 a 2011

Mapa 2: Rozdělení vybraných kláštery na Moravě podle jejich stavu k roku 2016

Mapa 3: Podíl věřících obyvatel ve všech obcích na Moravě v roce 2011

Seznam příloh

Příloha 1: Funkční stav vybraných klášterů na Moravě k roku 2016

Příloha 2: Míra religiozity a podíl katolického obyvatelstva ve vybraných obcích na Moravě v roce 2011

Příloha 3: Míra religiozity a podíl katolického obyvatelstva ve vybraných obcích na Moravě v roce 2001

Příloha 4: Míra religiozity a podíl katolického obyvatelstva ve vybraných obcích na Moravě v roce 1991

Příloha 5: Rozdělení vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich velikostí v roce 2011

Příloha 6: Rozdělení vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich velikostí v roce 2001

Příloha 7: Rozdělení vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich velikostí v roce 1991

Příloha 8: Míra religiozity v krajích na Moravě v roce 2011

Příloha 9: Míra religiozity v okresech na Moravě v roce 2011

Příloha 10: Míra religiozity v krajích na Moravě v roce 2001

Příloha 11: Míra religiozity v okresech na Moravě v roce 2001

Příloha 12: Míra religiozity v krajích na Moravě v roce 1991

Příloha 13: Míra religiozity v okresech na Moravě v roce 1991

Příloha 14: Míra religiozity v jednotlivých ORP v Kraji Vysočina roce 2011

Příloha 15: Míra religiozity v jednotlivých ORP v Jihomoravském kraji v roce 2011

Příloha 16: Míra religiozity v jednotlivých ORP ve Zlínském kraji v roce 2011

Příloha 17: Míra religiozity v jednotlivých ORP v Olomouckém kraji v roce 2011

Příloha 18: Míra religiozity v jednotlivých ORP v Moravskoslezském kraji v roce 2011

Příloha 19: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Jihlava v roce 2011

Příloha 20: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Třebíč v roce 2011

Příloha 21: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Žďár nad Sázavou v roce 2011

Příloha 22: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Blansko v roce 2011

Příloha 23: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Břeclav v roce 2011

Příloha 24: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Hodonín v roce 2011

Příloha 25: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Brno-venkov v roce 2011

Příloha 26: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Vyškov v roce 2011

Příloha 27: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Znojmo v roce 2011

Příloha 28: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Kroměříž v roce 2011

Příloha 29: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Uherské Hradiště v roce 2011

Příloha 30: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Zlín v roce 2011

Příloha 31: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Vsetín v roce 2011

Příloha 32: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Jeseník v roce 2011

Příloha 33: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Olomouc v roce 2011

Příloha 34: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Prostějov v roce 2011

Příloha 35: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Přerov v roce 2011

Příloha 36: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Šumperk v roce 2011

Příloha 37: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Bruntál v roce 2011

Příloha 38: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Frýdek-Místek v roce 2011

Příloha 39: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Karviná v roce 2011

Příloha 40: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Nový Jičín v roce 2011

Příloha 41: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Opava v roce 2011

Příloha 42: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Ostrava v roce 2011

- Příloha 43: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Kraji Vysočina v roce 2011
- Příloha 44: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Jihomoravském kraji v roce 2011
- Příloha 45: Rozdělení obcí podle jejich velikostí ve Zlínském kraji v roce 2011
- Příloha 46: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Olomouckém kraji v roce 2011
- Příloha 47: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Moravskoslezském kraji v roce 2011
- Příloha 48: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Česku v roce 2011
- Příloha 49: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Česku (Morava a Slezsko) v roce 2011
- Příloha 50: Míra religiozity vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich využití v roce 1991
- Příloha 51: Míra religiozity vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich využití v roce 2001
- Příloha 52: Míra religiozity vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich využití v roce 2011
- Příloha 53: Rozdělení obcí Moravy a Slezska podle jejich velikosti v roce 2011
- Příloha 54: Rozdělení obcí Moravy a Slezska podle jejich velikosti v roce 2001
- Příloha 55: Rozdělení obcí Moravy a Slezska podle jejich velikosti v roce 1991
- Příloha 56: Změna religiozity velikostních kategoriích všech obcí na Moravě mezi lety 1991 až 2011
- Příloha 57: Podíl katolicky věřících v ORP na Moravě v roce 2011
- Příloha 58: Podíl věřících v ORP na Moravě v roce 2011
- Příloha 59: Podíl věřících v okresech na Moravě v roce 2011
- Příloha 60: Podíl věřících ve všech obcích na Moravě v roce 2011
- Příloha 61: Podíl katolicky věřících ve všech obcích na Moravě v roce 2011

Příloha 1: Funkční stav vybraných klášterů na Moravě k roku 2016

Klášter	Funkční období	Funkčnost	Současné využití	Majitel objektu
Andělská Hora	1843-1945, 1945-1950	neslouží původnímu účelu	školní účely	Obec Andělská Hora
Bouzov	1696-1939	vyvíjí duchovní činnost	turistická památka	Česká republika
Brtnice	1629-1784	neslouží původnímu účelu	bytové účely	Město Brtnice
Bruntál	1946-1950	neslouží původnímu účelu	školní účely	Město Bruntál
Červenka	1859-1950	neslouží původnímu účelu	domov důchodců	Olomoucký kraj
Dlouhá Loučka	1860-1950	zrušený	bez využití	Obec Dlouhá Loučka
Dolní Kounice	1183-1526, 1698-1808	neslouží původnímu účelu	turistická památka	Biskupství brněnské
Fulnek	1668-1950	neslouží původnímu účelu	bez využití	Moravskoslezský kraj
Chvalčov	1887-1950, 1968, 1990-	aktivní	slouží účelu	Tovaryšstvo Ježíšovo
Jaroměřice nad Rokytnou	1679-1784	neslouží původnímu účelu	bytové účely	Město Jaroměřice nad Rokytnou
Jemnice	1455-1558, 1673-1785	zrušený	bez využití	Město Jemnice
Kojatice	1935-1950	vyvíjí duchovní činnost	slouží účelu, sociální ústav	Kongregace. Milosrdných sester
Kokory	1901-1960	neslouží původnímu účelu	domov důchodců	Olomoucký kraj
Krnov	1273-1950, 1991	aktivní	slouží účelu	Minorité
Laškov	1683-1784	neaktivní	městský řad	Obec Laškov
Lipník nad Bečvou	1634-1884	zrušený	bez využití	Město Lipník nad Bečvou
Moravské Budějovice	1935-1942, 1945-1948, 1992-	aktivní	slouží účelu	Milosrdné sestry sv. Karla Boromejského
Moravský Krumlov	1355-1500, 1637-1647, 167-1784	neslouží původnímu účelu	městský úřad	Město Moravský Krumlov
Nová Říše	1211-1596, 1641-1942, 1945-1950, 1991-	aktivní	slouží účelu	Premonstráti
Prostějov	1727-2005	vyvíjí duchovní činnost	bez využití	Olomoucké arcibiskupství
Předklášteří	1233-1782, 1901-1950, 1990-	aktivní	slouží účelu	Cisterciáci
Příbor	1694-1870	vyvíjí duchovní činnost	školní účely, muzeum, knihovna	Město Příbor
Rajhrad	1048-1619- 1620-1950, 1990-	aktivní	slouží účelu	Benediktini
Rýmařov	1872-1957	neslouží původnímu účelu	školní účely	Město Rýmařov
Šternberk	1990-	aktivní	slouží účelu	Klarisky
Třebíč	1684-1950	vyvíjí duchovní činnost	školní účely	Město Třebíč
Uherské Hradiště	1491-1950, 1990-	aktivní	slouží účelu	Františkáni
Uherský Brod	1262-1950, 1990-	aktivní	slouží účelu	Dominikáni
Velehrad	1205-1784, 1890-1950, 1990-	aktivní	slouží účelu	Tovaryšstvo Ježíšovo
Vizovice	1781-1951	vyvíjí duchovní činnost	nemocniční účely	Hospitálský řád sv. Jana z Boha
Vranov	1633-1784, 1992-	aktivní	slouží účelu	Pauláni
Žašová	1725-1783, 1913-1920, 1920-1948	neslouží původnímu účelu	ústav pro mentálně postiženou mládež	Obec Žašová
Znojmo	1230-1950, 1989-2014	aktivní	slouží účelu	Dominikáni
Žďár nad Sázavou	1252-1614, 1638, 1784	neslouží původnímu účelu	zámek	Rodina Kinských

Zdroj: Foltýn a kol. 2005

Příloha 2: Míra religiozity a podíl katolického obyvatelstva ve vybraných obcích na Moravě v roce 2011

obec	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Kraj Vysočina				
Brtnice	3 625	32,4	70,2	22,8
Jaroměřice nad Rokytnou	4 147	27,4	67,2	18,4
Jemnice	4 293	32,6	67,4	21,9
Kojatice	272	42,6	82,8	35,3
Moravské Budějovice	7 541	29,6	66,2	19,6
Nová Říše	834	44,1	71,7	31,7
Třebíč	36 998	24,2	56,0	13,5
Žďár nad Sázavou	22 328	27,3	60,1	16,4
Jihomoravský kraj				
Dolní Kounice	2 436	19,5	54,2	10,6
Moravský Krumlov	5 778	25,6	61,8	15,8
Předklášteří	1 443	31,0	64,7	20,0
Rajhrad	3 277	31,7	60,0	19,0
Vranov	755	28,5	69,8	19,9
Znojmo	34 122	22,6	52,2	11,8
Zlínský kraj				
Chvalčov	1 637	29,1	56,0	16,3
Uherské Hradiště	25 818	36,1	62,5	22,6
Uherský Brod	16 758	47,0	76,8	36,1
Velehrad	1 276	40,1	77,7	31,2
Vizovice	4 673	33,6	55,4	18,6
Zašová	2 913	40,9	73,5	30,3
Olomoucký kraj				
Bouzov	1 501	27,0	62,0	16,7
Červenka	1 437	28,1	73,0	20,5
Dlouhá Loučka	1 868	19,3	40,0	7,7
Kokory	1 133	24,4	57,8	14,1
Laškov	563	29,7	71,3	21,1
Lipník nad Bečvou	7 969	25,5	57,6	14,7
Prostějov	44 857	22,1	51,0	11,2
Šternberk	13 574	18,8	49,7	9,4
Moravskoslezský kraj				
Andělská Hora	362	17,4	54,0	9,4
Bruntál	16 625	16,1	37,3	6,0
Fulnek	5 720	26,7	60,1	16,1
Krnov	24 008	17,9	42,1	7,5
Příbor	8 366	21,3	56,7	12,1
Rýmařov	8 195	18,7	43,8	8,2

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 3: Míra religiozity a podíl katolického obyvatelstva ve vybraných obcích na Moravě v roce 2001

obec	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Kraj Vysočina				
Brtnice	3 656	53,2	93,0	49,5
Jaroměřice nad Rokytnou	4 106	45,5	94,9	43,2
Jemnice	4 307	50,5	94,9	47,9
Kojatice	370	81,4	89,4	72,7
Moravské Budějovice	8 004	45,3	94,8	42,9
Nová Říše	798	60,2	93,8	56,4
Třebíč	39 021	31,4	87,2	27,4
Žďár nad Sázavou	24 289	36,0	85,7	30,8
Jihomoravský kraj				
Dolní Kounice	2 306	35,4	89,5	31,7
Moravský Krumlov	6 102	39,7	90,7	36,0
Předklášteří	1 337	51,4	87,9	45,2
Rajhrad	2 713	48,7	91,7	44,6
Vranov	595	41,5	88,3	36,6
Znojmo	35 758	33,1	89,2	29,5
Zlínský kraj				
Chvalčov	1 644	46,1	86,9	40,1
Uherské Hradiště	26 876	46,8	90,6	42,4
Uherský Brod	17 592	60,5	95,5	57,8
Velehrad	1 471	51,9	97,6	50,6
Vizovice	4 501	54,4	74,0	40,3
Zašová	2 750	62,9	93,9	59,1
Olomoucký kraj				
Bouzov	1 476	45,2	92,5	41,8
Červenka	1 314	46,4	85,9	39,9
Dlouhá Loučka	1 876	33,5	82,6	27,7
Kokory	1 106	44,8	94,3	42,2
Laškov	587	56,6	85,5	48,4
Lipník nad Bečvou	8 575	39,4	90,0	35,4
Prostějov	48 159	32,1	88,1	28,3
Šternberk	14 144	29,8	83,5	24,9
Moravskoslezský kraj				
Andělská Hora	383	41,5	84,9	35,2
Bruntál	17 627	22,4	81,2	18,2
Fulnek	6 053	44,8	91,5	41,0
Krnov	25 764	27,0	82,2	22,2
Příbor	8 754	33,7	89,1	30,0
Rýmařov	9 167	30,1	88,9	26,7

Zdroj: ČSÚ 2001

Příloha 4: Míra religiozity a podíl katolického obyvatelstva ve vybraných obcích na Moravě v roce 1991

obec	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Kraj Vysočina				
Brtnice	3 529	67,3	96,4	64,8
Jaroměřice nad Rokytnou	3 982	67,1	98,1	65,8
Jemnice	4 282	64,5	98,1	63,3
Kojatice	424	84,9	100,0	84,9
Moravské Budějovice	7 884	58,4	97,2	56,8
Nová Říše	776	74,7	98,4	73,6
Třebíč	38 355	41,3	93,8	38,7
Žďár nad Sázavou	23 191	47,4	92,6	43,9
Jihomoravský kraj				
Dolní Kounice	2 195	55,9	94,0	52,5
Moravský Krumlov	6 103	53,4	96,0	51,2
Předklášteří	1 282	66,1	97,5	64,5
Rajhrad	2 763	57,8	95,6	55,2
Vranov	629	49,3	93,9	46,3
Znojmo	36 134	43,9	95,8	42,1
Zlínský kraj				
Chvalčov	1 713	58,8	90,6	53,3
Uherské Hradiště	26 765	57,6	96,6	55,6
Uherský Brod	17 721	70,0	97,1	68,0
Velehrad	1 623	44,8	99,2	44,4
Vizovice	4 355	66,7	77,4	51,6
Zašová	2 645	75,9	96,3	73,1
Olomoucký kraj				
Bouzov	1 474	63,5	95,0	60,3
Červenka	1 275	59,0	88,7	52,3
Dlouhá Loučka	1 862	51,3	88,6	45,5
Kokory	1 110	58,7	98,3	57,7
Laškov	623	74,6	89,7	66,9
Lipník nad Bečvou	8 736	54,8	93,5	51,3
Prostějov	50 074	45,9	93,4	42,9
Šternberk	14 611	43,6	88,9	38,8
Moravskoslezský kraj				
Andělská Hora	384	56,5	97,7	55,2
Bruntál	16 800	31,8	92,3	29,4
Fulnek	6 225	55,4	94,8	52,5
Krnov	25 436	37,9	90,9	34,5
Příbor	8 887	46,0	95,7	44,1
Rýmařov	9 405	45,1	93,4	42,1

Zdroj: ČSÚ 1991

Příloha 5: Rozdělení vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich velikostí v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	2	634	28,2	72,6	20,5
500-1 999	10	12 447	29,2	64,3	18,8
2 000-4 999	7	25 364	31,5	64,6	20,3
5 000-9 999	6	43 569	24,3	58,2	14,2
10 000-19 999	3	46 957	27,9	63,4	17,7
20 000-39 999	5	143 274	25,4	55,9	14,2
40 000-50 000	1	44 857	22,1	51,0	11,2
Kraj Vysočina					
0-499	1	272	42,6	82,8	35,3
500-1 999	1	834	44,1	71,7	31,7
2 000-4 999	3	12 065	30,7	68,2	21,0
5 000-9 999	1	7 541	29,6	66,2	19,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	2	59 326	25,4	57,7	14,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Jihomoravský kraj					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	2	2 198	30,1	66,3	20,0
2 000-4 999	2	5 713	26,5	58,2	15,4
5 000-9 999	1	5 778	25,6	61,8	15,8
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	34 122	22,6	52,2	11,8
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Zlínský kraj					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	2	2 913	34,0	67,2	22,8
2 000-4 999	2	7 586	36,4	63,2	23,0
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	16 758	47,1	76,8	36,1
20 000-39 999	1	25 818	36,1	62,5	22,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Olomoucký kraj					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	5	6 502	24,8	60,1	14,9
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	7 969	25,5	57,6	14,7
10 000-19 999	1	13 574	18,8	49,7	9,4
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	1	44 857	22,1	51,0	11,2
Moravskoslezský kraj					
0-499	1	362	17,4	54,0	9,4
500-1 999	/	/	/	/	/
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	3	22 281	21,8	53,7	11,7
10 000-19 999	1	16 625	16,1	37,3	6,0
20 000-39 999	1	24 008	17,9	42,1	7,5
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Příloha 6: Rozdělení vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich velikostí v roce 2001

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	2	753	61,1	87,8	53,7
500-1 999	10	12 204	46,4	89,8	41,7
2 000-4 999	7	24 339	50,6	89,6	45,3
5 000-9 999	6	46 655	38,2	91,0	34,8
10 000-19 999	3	49 363	38,1	89,8	34,2
20 000-39999	5	151 708	34,5	87,5	30,2
40 000-50 000	1	48 159	32,1	88,1	28,3
Kraj Vysočina					
0-499	1	370	81,4	89,4	72,7
500-1 999	1	798	60,2	93,8	56,4
2 000-4 999	3	12 069	49,6	94,3	46,8
5 000-9 999	1	8 004	45,3	94,8	42,9
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39999	2	63 310	33,2	86,6	28,7
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Jihomoravský kraj					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	2	1 932	48,3	88,0	42,5
2 000-4 999	2	5 019	42,6	90,8	38,7
5 000-9 999	1	6 102	39,7	90,7	36,0
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39999	1	35 758	33,1	89,2	29,5
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Zlínský kraj					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	2	3 115	48,8	92,3	45,1
2 000-4 999	2	7 251	57,6	82,3	47,4
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	17 592	60,5	95,5	57,8
20 000-39999	1	26 876	46,8	90,6	42,4
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Olomoucký kraj					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	5	6 359	43,0	88,3	37,9
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	8 575	39,4	90,0	35,4
10 000-19 999	1	14 144	29,8	83,5	24,9
20 000-39999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	1	48 159	32,1	88,2	28,3
Moravskoslezský kraj					
0-499	1	383	41,5	84,9	35,2
500-1 999	/	/	/	/	/
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	3	23 974	35,1	89,8	31,5
10 000-19 999	1	17 627	22,4	81,2	18,2
20 000-39999	1	25 764	27,0	82,2	22,2
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2001

Příloha 7: Rozdělení vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich velikostí v roce 1991

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	2	808	71,4	99,1	70,8
500-1 999	10	12 349	58,5	93,8	54,9
2 000-4 999	7	23 814	65,4	93,2	61,0
5 000-9 999	6	47 231	51,7	95,1	49,2
10 000-19 999	3	49 132	49,1	93,9	46,1
20 000-39 999	5	149 881	45,2	94,3	42,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	50 074	45,9	93,4	42,9
Kraj Vysočina					
0-499	1	424	84,9	100	84,9
500-1 999	1	776	74,7	98,4	73,6
2 000-4 999	3	11 856	66,2	97,6	64,6
5 000-9 999	1	7 884	58,4	97,2	56,8
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	2	61 546	43,6	93,3	40,7
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Jihomoravský kraj					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	2	1 911	60,6	96,5	58,5
2 000-4 999	2	4 958	56,9	94,9	54,0
5 000-9 999	1	6 103	53,4	96,0	51,2
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	36 134	43,9	95,8	42,1
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Zlínský kraj					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	2	3 336	52,0	94,2	49,0
2 000-4 999	2	7 000	70,2	85,1	59,7
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	17 721	70,0	97,1	68,0
20 000-39 999	1	27 765	57,6	96,6	55,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Olomoucký kraj					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	5	6 326	59,3	92,0	54,6
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	8 736	54,8	93,5	51,3
10 000-19 999	1	14 611	43,6	89,0	38,8
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	50 074	45,9	93,4	42,9
Moravskoslezský kraj					
0-499	1	384	56,5	97,7	55,2
500-1 999	/	/	/	/	/
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	3	24 508	48,1	94,6	45,5
10 000-19 999	1	16 800	31,8	92,3	29,4
20 000-39 999	1	25 436	37,9	90,9	34,5
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 1991

Příloha 8: Míra religiozity v krajích na Moravě v roce 2011

kraje	počet obyvatel	věřící hlásící se + nehlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Vysočina	505 565	148 145	29,3	65,8	19,3
Jihomoravský kraj	1 163 508	333 995	28,7	59,5	17,1
Zlínský kraj	579 944	214 825	37,0	66,5	24,6
Olomoucký kraj	628 427	150 583	24,0	56,2	13,5
Moravskoslezský kraj	1 205 834	313 847	26,0	50,7	13,2
Morava a Slezsko	3 917 258	1 120 015	28,6	58,7	16,8
ČR celkem	10 436 560	2 168 952	20,8	49,9	10,4

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 9: Míra religiozity v okresech na Moravě v roce 2011

okresy	počet obyvatel	věřící hlásící se + nehlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Kraj Vysočina					
Jihlava	110 522	27 244	24,7	61,9	15,3
Třebíč	111 693	34 739	31,1	68,3	21,1
Žďár nad Sázavou	117 219	44 776	38,2	69,9	26,7
Jihomoravský kraj					
Blansko	105 708	33 138	31,3	64,7	20,3
Brno-město	385 913	100 151	26,0	48,3	12,5
Brno-venkov	206 300	58 423	28,3	61,7	17,5
Břeclav	112 828	32 453	28,8	62,4	18,0
Hodonín	153 225	59 004	38,5	71,4	27,5
Vyškov	88 245	23 089	26,2	60,9	16,0
Znojmo	111 380	27 743	24,9	59,7	14,9
Zlínský kraj					
Kroměříž	105 569	32 342	30,6	62,9	19,3
Uherské Hradiště	141 467	64 887	45,9	75,3	34,7
Vsetín	142 420	50 530	35,5	58,2	20,7
Zlín	190 488	67 066	35,2	65,6	23,1
Olomoucký kraj					
Jeseník	38 779	7 226	18,6	44,2	11,4
Olomouc	230 408	52 634	22,8	53,2	12,2
Prostějov	107 859	27 413	25,4	60,5	15,4
Přerov	130 082	35 373	27,2	60,1	16,4
Šumperk	121 299	27 937	23,0	55,9	12,9
Moravskoslezský kraj					
Bruntál	92 693	16 065	17,3	43,7	7,6
Frýdek-Místek	207 756	71 897	34,6	48,4	16,8
Karviná	256 394	61 930	24,2	42,1	10,2
Nový Jičín	148 074	36 502	24,7	56,3	13,9
Opava	174 899	61 425	35,1	67,7	23,8
Ostrava-město	326 018	66 028	20,3	44,2	8,9

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 10: Míra religiozity v krajích na Moravě v roce 2001

kraje	počet obyvatel	věřící hlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Vysočina	519 211	240 669	46,4	90,3	41,8
Jihomoravský kraj	1 127 718	492 323	43,7	89,1	38,9
Zlínský kraj	595 010	328 516	55,2	88,5	48,9
Olomoucký kraj	639 369	236 441	37,0	87,6	32,4
Moravskoslezský kraj	1 269 467	510 281	40,2	80,9	32,5
Morava a Slezsko	3 982 751	1 736 341	43,6	74,6	32,5
ČR celkem	10 230 060	3 288 088	32,1	83,4	26,8

Zdroj: ČSÚ 2001

Příloha 11: Míra religiozity v okresech na Moravě v roce 2001

okresy	počet obyvatel	věřící hlásící se + nehlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Kraj Vysočina					
Jihlava	108 413	42 013	38,8	89,6	34,7
Třebíč	117 367	55 780	47,5	93,2	44,3
Žďár nad Sázavou	125 407	70 985	56,6	88,1	49,8
Jihomoravský kraj					
Blansko	107 702	53 636	49,8	90,1	44,9
Brno-město	376 172	134 399	35,7	83,1	27,9
Brno-venkov	159 169	71 957	45,2	90,9	41,1
Břeclav	124 274	56 609	45,6	90,9	41,4
Hodonín	159 886	92 091	57,6	92,4	53,4
Vyškov	86 467	36 703	42,4	91,8	39,0
Znojmo	114 048	46 928	41,1	91,9	37,8
Zlínský kraj					
Kroměříž	108 053	49 267	45,6	89,6	40,8
Uherské Hradiště	144 517	92 844	64,2	95,1	61,1
Vsetín	147 064	82 685	56,2	79,4	44,6
Zlín	195 376	103 720	53,1	89,4	47,5
Olomoucký kraj					
Jeseník	42 413	12 281	29,0	83,9	24,3
Olomouc	224 613	76 538	34,1	84,1	28,7
Prostějov	109 890	45 461	41,4	91,3	37,8
Přerov	135 886	57 772	42,5	91,8	39,0
Šumperk	126 567	44 389	35,1	85,3	29,9
Moravskoslezský kraj					
Bruntál	105 139	28 809	27,4	85,3	23,4
Frydek-Místek	226 818	118 115	52,1	70,6	36,8
Karviná	279 436	103 659	37,1	74,8	27,7
Nový Jičín	159 925	62 506	39,1	88,3	34,5
Opava	181 405	103 792	57,2	93,2	53,3
Ostrava-město	316 744	93 400	29,5	81,0	23,9

Zdroj: ČSÚ 2001

Příloha 12: Míra religiozity v krajích na Moravě v roce 1991

kraje	počet obyvatel	věřící hlásící se + nehlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Vysočina	521 068	310 397	59,6	95,6	55,0
Jihomoravský kraj	1 136 832	637 391	56,1	94,1	52,7
Zlínský kraj	596 903	393 340	65,9	92,5	60,9
Olomoucký kraj	642 796	329 295	51,2	92,6	47,4
Moravskoslezský kraj	1 283 271	657 635	51,2	86,2	44,2
Morava a Slezsko	4 010 140	2 231 152	55,6	91,3	50,8
ČR celkem	10 302 215	4 523 734	43,9	88,9	39,0

Zdroj: ČSÚ 1991

Příloha 13: Míra religiozity v okresech na Moravě v roce 1991

okresy	počet obyvatel	věřící hlásící se + nehlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Kraj Vysočina					
Jihlava	108 449	57 110	52,7	95,1	50,1
Třebíč	117 105	71 251	60,8	97,1	59,1
Žďár nad Sázavou	124 787	85 762	68,7	91,6	65,5
Jihomoravský kraj					
Blansko	107 809	67 837	62,9	94,8	59,6
Brno-město	388 296	184 548	47,5	90,6	43,1
Brno-venkov	156 189	93 139	59,6	95,4	56,9
Břeclav	123 337	71 344	57,8	92,7	55,0
Hodonín	161 118	109 848	68,2	95,5	65,1
Vyškov	86 575	48 608	56,1	96,3	54,0
Znojmo	113 508	62 067	54,7	95,9	52,5
Zlínský kraj					
Kroměříž	107 988	63 821	59,1	94,5	55,9
Uherské Hradiště	145 188	107 557	74,1	98,3	72,8
Vsetín	146 898	97 520	66,4	82,9	55,0
Zlín	196 829	124 441	63,2	93,8	59,3
Olomoucký kraj					
Jeseník	42 583	17 982	42,2	90,8	38,3
Olomouc	223 436	108 520	48,6	89,7	43,6
Prostějov	112 208	63 216	56,3	95,7	53,9
Přerov	138 379	78 583	56,8	96,1	54,6
Šumperk	126 190	60 994	48,3	90,5	43,8
Moravskoslezský kraj					
Bruntál	104 415	41 763	40,0	92,3	36,9
Frýdek-Místek	227 522	141 849	62,3	75,0	46,8
Karviná	284 558	138 554	48,7	80,7	39,3
Nový Jičín	158 767	82 737	52,1	93,2	48,5
Opava	180 638	121 074	67,0	97,5	65,4
Ostrava-město	327 371	131 027	40,0	88,0	35,2

Zdroj: ČSÚ 1991

Příloha 14: Míra religiozity v jednotlivých ORP v Kraji Vysočina roce 2011

ORP	počet obyvatel	věřící hlásící se + nehlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva (ze všech věřících) [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Okres Žďár nad Sázavou					
Bystřice n. Pernštejnem	19 866	7 458	37,5	63,8	23,9
Nové Město n. Moravě	19 004	7 828	41,2	65,1	26,8
Velké Meziříčí	35 312	14 894	42,2	75,4	31,8
Žďár nad Sázavou	43 037	14 594	33,9	70,1	23,8
Okres Jihlava					
Jihlava	97 486	22 924	23,5	59,9	14,0
Telč	13 036	4 320	33,1	73,6	24,4
Okres Třebíč					
Moravské Budějovice	23 632	8 484	35,9	73,0	26,2
Náměšť nad Oslavou	13 636	4 125	30,3	69,5	21,0
Třebíč	74 425	22 130	29,7	66,2	19,7

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 15: Míra religiozity v jednotlivých ORP v Jihomoravském kraji v roce 2011

ORP	počet obyvatel	věřící hlásící se + nehlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva (ze všech věřících) [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Okres Blansko					
Blansko	55 153	15 601	27,3	61,6	16,8
Boskovice	50 556	18 067	35,7	67,2	24,0
Okres Brno-město					
Brno	385 913	100 151	26,0	48,3	12,5
Okres Brno-venkov					
Ivančice	23 708	4 773	20,1	57,5	11,6
Kuřim	22 522	5 751	25,5	54,6	13,9
Pohořelice	13 167	3 345	25,4	55,8	14,2
Rosice	24 467	5 587	22,8	57,8	13,2
Šlapanice	63 070	19 749	31,3	63,9	20,0
Tišnov	29 278	9 975	34,1	67,6	23,0
Židlochovice	30 088	9 243	30,7	61,7	19,0
Okres Břeclav					
Břeclav	58 778	16 262	27,7	61,4	17,0
Hustopeče	34 816	12 243	35,2	63,5	23,7
Mikulov	19 234	3 948	20,5	51,1	10,5
Okres Hodonín					
Hodonín	60 141	19 480	32,4	66,9	21,6
Kyjov	54 980	21 663	39,4	72,9	28,7
Veselí nad Moravou	31 804	17 861	46,9	74,9	35,1
Okres Vyškov					
Bučovice	15 672	4 094	26,1	63,1	16,5
Slavkov u Brna	21 658	6 474	29,9	63,7	19,1
Vyškov	50 824	12 521	24,6	58,8	14,5
Okres Znojmo					
Moravský Krumlov	21 799	6 283	28,8	64,4	18,6
Znojmo	89 581	21 460	24,0	58,3	14,0

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 16: Míra religiozity v jednotlivých ORP ve Zlínském kraji v roce 2011

ORP	počet obyvatel	věřící hlásící se + nehlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva (ze všech věřících) [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Okres Kroměříž					
Bystřice p. Hostýnem	15 408	5 144	33,4	62,8	21,0
Holešov	21 228	7 665	36,1	67,8	24,5
Kroměříž	68 933	19 533	28,3	61,0	17,3
Okres Uherské Hradiště					
Uherské Hradiště	89 405	37 338	41,8	71,9	30,0
Uherský Brod	52 062	27 549	52,9	80,9	42,8
Okres Vsetín					
Rožnov pod Radhoštěm	34 817	12 455	35,8	64,9	23,2
Valašské Meziříčí	41 341	13 618	32,3	60,6	19,6
Vsetín	65 487	24 261	37,0	52,9	19,6
Okres Zlín					
Luhačovice	18 754	8 403	44,8	73,2	32,8
Otrokovice	34 394	8 936	26,0	57,2	14,9
Valašské Klobouky	22 991	13 241	57,6	84,5	48,6
Vizovice	16 565	6 531	39,4	60,1	23,7
Zlín	98 559	30 420	30,9	59,4	18,3

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 17: Míra religiozity v jednotlivých ORP v Olomouckém kraji v roce 2011

ORP	počet obyvatel	věřící hlásící se + nehlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva (ze všech věřících) [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Okres Jeseník					
Jeseník	38 779	7 226	18,6	44,2	8,2
Okres Jeseník					
Litovel	23 152	5 853	25,3	62,8	15,9
Olomouc	161 641	37 762	23,4	52,2	12,2
Šternberk	23 288	4 470	19,2	51,2	9,8
Uničov	22 327	4 552	20,4	51,3	10,5
Okres Prostějov					
Konice	10 773	3 804	35,3	71,9	25,4
Prostějov	97 086	23 609	24,3	58,7	14,3
Okres Přerov					
Hranice	33 804	10 482	31,0	63,6	19,7
Lipník nad Bečvou	14 890	4 150	27,9	61,9	17,3
Přerov	81 388	20 741	25,5	58,0	14,8
Okres Šumperk					
Mohelnice	18 671	3 765	20,2	51,8	10,4
Šumperk	69 405	14 777	21,3	52,2	11,1
Zábřeh	33 223	9 395	28,3	63,3	17,9

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 18: Míra religiozity v jednotlivých ORP v Moravskoslezském kraji v roce 2011

ORP	počet obyvatel	věřící hlásící se + nehlásící se k církvi, náb. společnosti	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva (ze všech věřících) [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Okres Bruntál					
Bruntál	36 924	6 011	16,3	41,1	6,7
Krnov	40 269	7 135	17,7	44,4	7,8
Rýmařov	15 500	2 919	18,8	47,5	8,9
Okres Frýdek-Místek					
Frýdek-Místek	107 481	29 075	27,1	54,5	14,7
Frýdland nad Ostravicí	23 434	6 709	28,6	57,5	16,5
Jablunkov	22 214	12 712	57,2	61,3	35,6
Třinec	54 627	23 401	42,8	30,8	13,2
Okres Karviná					
Bohumín	28 749	6 273	21,8	42,3	9,2
Český Těšín	25 516	10 123	39,7	42,5	16,9
Havířov	91 092	20 299	22,7	37,1	8,4
Karviná	68 024	16 638	24,5	48,3	11,8
Orlová	43 020	8 258	19,2	41,8	8,0
Okres Nový Jičín					
Bílovec	25 156	5 534	22,0	54,7	12,0
Frenštát p. Radhoštěm	18 823	5 042	26,8	56,8	15,2
Kopřivnice	40 221	8 963	22,3	54,7	12,2
Nový Jičín	46 884	12 822	27,3	57,6	15,8
Odry	16 990	4 141	24,4	56,8	13,8
Okres Opava					
Hlučín	39 465	16 769	42,5	74,3	31,6
Kravaře	20 919	11 111	53,1	82,3	43,7
Opava	101 046	30 154	29,8	60,1	17,9
Vítkov	13 469	3 391	25,2	56,1	14,1
Okres Ostrava-město					
Ostrava	326 018	66 028	20,3	44,2	8,9

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 19: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Jihlava v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Jihlava					
0-499	59	13 731	28,6	69,7	19,9
500-1 999	14	14 274	24,5	64,5	15,8
2 000-4 999	3	8 535	30,7	66,9	20,5
5 000-9 999	2	10 871	25,5	64,5	16,5
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	50 075	20,2	51,0	10,3
ORP Telč					
0-499	40	4 537	36,7	79,0	29,0
500-1 999	4	2 959	33,3	71,4	23,8
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	5 540	30,1	69,6	21,0
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 20: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Třebíč v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Moravské Budějovice					
0-499	41	8 181	43,1	79,8	34,3
500-1 999	4	3 617	36,7	72,5	26,6
2 000-4 999	1	4 293	32,6	67,4	21,9
5 000-9 999	1	7 541	29,6	66,2	19,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Náměšť nad Oslavou					
0-499	20	4 060	35,8	76,3	27,3
500-1 999	6	4 580	33,9	67,3	22,8
2 000-4 999	1	4 996	22,5	63,6	14,3
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Třebíč					
0-499	73	15 960	39,6	77,6	30,7
500-1 999	17	15 295	33,5	70,5	23,6
2 000-4 999	2	6 127	28,3	64,4	18,2
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	36 998	24,2	56,0	13,5
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 21: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Žďár nad Sázavou v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Bystřice nad Pernštejnem					
0-499	29	5 356	46,9	67,3	31,6
500-1 999	9	6 231	39,5	64,4	25,4
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	8 279	30,0	59,6	17,9
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Nově Město na Moravě					
0-499	23	4 332	46,4	66,6	30,9
500-1 999	6	4 683	49,2	67,7	33,3
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	9 989	35,2	62,5	22,0
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Velké Meziříčí					
0-499	45	9 624	51,2	81,6	41,8
500-1 999	10	8 966	44,0	77,6	34,2
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	5 042	36,8	70,3	25,9
10 000-19 999	1	11 680	35,7	68,4	24,4
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Žďár nad Sázavou					
0-499	33	6 944	45,7	81,4	37,2
500-1 999	14	13 765	38,7	74,7	28,9
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	22 328	27,3	60,1	16,4
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 21: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Třebíč v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Moravské Budějovice					
0-499	41	8 181	43,1	79,8	34,3
500-1 999	4	3 617	36,7	72,5	26,6
2 000-4 999	1	4 293	32,6	67,4	21,9
5 000-9 999	1	7 541	29,6	66,2	19,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Náměšť nad Oslavou					
0-499	20	4 060	35,8	76,3	27,3
500-1 999	6	4 580	33,9	67,3	22,8
2 000-4 999	1	4 996	22,5	63,6	14,3
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Třebíč					
0-499	73	15 960	39,6	77,6	30,7
500-1 999	17	15 295	33,5	70,5	23,6
2 000-4 999	2	6 127	28,3	64,4	18,2
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	36 998	24,2	56,0	13,5
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 22: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Blansko v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Blansko					
0-499	20	5 214	32,0	68,3	21,9
500-1 999	19	18 405	31,7	68,2	21,6
2 000-4 999	3	10 904	24,4	58,9	14,9
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	20 629	23,2	52,8	12,2
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Boskovice					
0-499	54	12 372	41,0	71,5	29,3
500-1 999	15	13 573	38,5	69,3	26,7
2 000-4 999	2	6 472	31,9	66,3	21,1
5 000-9 999	1	6 637	32,0	63,0	20,2
10 000-19 999	1	11 502	31,2	61,2	19,1
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 23: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Břeclav v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Břeclav					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	9	11 084	29,8	64,3	19,1
2 000-4 999	8	22 957	31,4	65,6	20,6
5 000-9 999					
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	24 737	23,2	54,4	12,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Hustopeče					
0-499	4	1 481	25,5	40,3	10,3
500-1 999	20	20 146	38,8	73,5	28,5
2 000-4 999	3	7 443	35,7	59,6	21,3
5 000-9 999	1	5 746	24,2	56,4	13,7
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Mikulov					
0-499	7	2 753	19,8	48,0	9,5
500-1 999	9	9 194	22,2	55,6	12,3
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	7 287	18,7	45,7	8,5
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 24: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Hodonín v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Hodonín					
0-499	4	1 233	43,9	74,5	32,7
500-1 999	5	6 608	39,3	73,5	28,9
2 000-4 999	7	21 131	42,9	75,3	32,3
5 000-9 999	1	6 208	26,0	58,1	15,1
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	24 961	22,7	51,4	11,7
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Kyjov					
0-499	13	4 129	38,9	76,2	29,6
500-1 999	21	18 168	46,0	78,5	36,1
2 000-4 999	7	21 221	38,5	71,1	27,3
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	11 462	30,8	62,1	19,1
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Veselí nad Moravou					
0-499	5	1 696	54,9	81,0	44,5
500-1 999	11	9 506	57,4	79,8	45,8
2 000-4 999	4	9 933	49,9	77,1	38,4
5 000-9 999	1	5 703	43,8	74,5	32,6
10 000-19 999	1	11 266	35,7	64,2	22,9
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 25: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Brno-venkov v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Ivančice					
0-499	8	2 710	27,5	64,3	17,7
500-1 999	6	4 475	23,6	59,8	14,1
2 000-4 999	2	7 055	16,2	52,1	8,5
5 000-9 999	1	9 468	19,3	56,7	10,9
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Kuřim					
0-499	1	258	28,3	54,8	15,5
500-1 999	7	7 639	27,2	60,5	16,5
2 000-4 999	1	3 085	29,1	58,6	17,1
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	11 540	23,4	48,7	11,4
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Pohorelice					
0-499	3	906	20,8	57,4	11,9
500-1 999	8	5 547	27,3	61,5	16,8
2 000-4 999	2	6 714	24,5	50,4	12,3
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Rosice					
0-499	10	2 895	27,3	66,5	18,2
500-1 999	11	9 639	26,9	63,9	17,2
2 000-4 999	2	6 193	16,8	47,6	8,0
5 000-9 999	1	5 740	20,2	47,3	9,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Šlapanice					
0-499	2	718	36,1	65,6	23,7
500-1 999	27	26 634	32,6	66,4	21,7
2 000-4 999	10	28 609	30,4	62,2	18,9
5 000-9 999	1	7 109	29,7	60,0	17,8
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Tišnov					
0-499	46	8 653	39,3	75,1	29,5
500-1 999	12	11 845	33,6	66,6	22,4
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	8 780	29,6	59,4	17,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Židlochovice					
0-499	5	1 600	33,3	68,6	22,8
500-1 999	15	16 150	32,6	63,6	20,8
2 000-4 999	4	12 338	27,9	57,8	16,1

5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 26: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Vyškov v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Bučovice					
0-499	13	3 687	28,6	67,6	19,4
500-1 999	6	5 589	28,1	65,6	18,5
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	6 396	22,9	57,1	13,1
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Slavkov u Brna					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	17	15 451	30,9	65,0	21,0
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	6 207	27,5	60,2	16,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Vyškov					
0-499	21	6 358	29,2	66,8	19,5
500-1 999	17	12 595	26,4	63,0	16,6
2 000-4 999	2	5 165	27,1	62,4	17
5 000-9 999	1	5 315	26,1	60,8	15,9
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	21 391	21,3	50,7	10,8
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 27: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Znojmo v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Moravský Krumlov					
0-499	22	6 146	33,2	69,4	23,1
500-1 999	9	7 013	28,8	67,2	19,4
2 000-4 999	1	2 862	25,9	47,8	12,4
5 000-9 999	1	5 778	25,6	61,8	15,8
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Znojmo					
0-499	73	17 253	27,9	66,7	18,7
500-1 999	35	32 762	24,0	59,9	14,3
2 000-4 999	2	5 444	20,1	52,0	10,5
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	1	34 122	22,5	52,2	11,8

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 28: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Kroměříž v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Bystřice pod Hostýnem					
0-499	7	2 388	39,6	74,2	29,4
500-1 999	6	4 834	32,9	62,4	20,5
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	8 186	31,8	58,9	18,7
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Holešov					
0-499	10	3 128	43,3	77,3	33,4
500-1 999	8	6 345	45,0	74,3	33,5
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	11 755	29,4	58,6	17,2
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Kroměříž					
0-499	25	7 332	33,4	66,3	22,1
500-1 999	14	10 689	33,1	67,7	22,4
2 000-4 999	5	14 862	25,0	57,7	14,4
5 000-9 999	1	6 896	26,8	62,0	16,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	1	29 154	27,4	57,8	15,8

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 29: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Uherské Hradiště v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Uherské Hradiště					
0-499	14	4 195	44,5	74,9	33,4
500-1 999	26	30 578	45,8	76,7	35,1
2 000-4 999	5	16 625	43,0	74,9	30,5
5 000-9 999	2	12 189	40,8	70,8	28,9
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	25 818	36,1	62,5	22,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Uherský Brod					
0-499	7	1 848	55,4	82,7	45,9
500-1 999	16	14 280	55,6	83,4	46,3
2 000-4 999	6	19 179	55,8	81,9	45,7
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	16 758	47,0	76,8	36,1
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 30: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Zlín v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Luhačovice					
0-499	6	1 959	49,0	78,0	38,2
500-1 999	7	5 012	50,8	78,1	39,7
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	2	11 783	41,6	69,7	29,0
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Otrokovice					
0-499	3	1 010	32,1	69,8	22,4
500-1 999	4	5 361	31,6	66,0	20,9
2 000-4 999	1	2 434	26,6	60,7	16,1
5 000-9 999	1	7 246	25,6	54,6	14,0
10 000-19 999	1	18 343	24,1	53,5	12,9
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Valašské Klobouky					
0-499	8	2 248	62,3	86,4	53,8
500-1 999	9	8 012	60,7	87,3	52,9
2 000-4 999	2	7 129	58,2	84,4	49,1
5 000-9 999	1	5 602	50,6	78,4	39,8
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Vizovice					
0-499	7	2 368	39,3	64,2	74,4
500-1 999	7	6 600	42,9	59,2	25,4
2 000-4 999	2	7 597	36,4	59,5	21,7
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Zlín					
0-499	10	3 114	41,2	71,8	29,6
500-1 999	18	16 434	41,3	73,2	30,2
2 000-4 999	1	3 693	36,0	64,6	23,2
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	75 318	27,9	53,8	15,0

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 31: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Vsetín v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Rožnov pod Radhoštěm					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	5	8 014	40,6	71,7	29,3
2 000-4 999	2	4 653	37,3	69,6	37,3
5 000-9 999	1	5 422	35,9	67,9	24,4
10 000-19 999	1	16 728	33,0	58,3	19,2
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Valašské Meziříčí					
0-499	4	1 529	41,9	60,5	25,3
500-1 999	9	7 728	33,7	59,2	20,0
2 000-4 999	2	5 500	43,6	76,8	33,5
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	26 584	28,9	56,1	16,2
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Vsetín					
0-499	3	1 108	45,6	52,5	23,9
500-1 999	21	21 165	45,8	55,6	25,5
2 000-4 999	7	16 576	41,0	61,2	25,1
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	26 638	27,3	41,6	11,3
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 32: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Jeseník v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Jeseník					
0-499	5	1 766	20,6	46,4	9,6
500-1 999	13	11 808	18,3	41,5	7,6
2 000-4 999	5	13 741	19,2	49,1	9,4
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	11 465	18,0	40,4	7,3
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 33: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Olomouc v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Litovel					
0-499	9	2 535	32,2	67,9	21,9
500-1 999	10	10 898	26,9	67,1	18,1
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	9 719	21,6	54,9	21,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Olomouc					
0-499	5	1 621	29,4	65,1	19,1
500-1 999	30	33 444	25,0	60,6	15,2
2 000-4 999	9	25 573	21,6	54,8	11,8
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	101 003	23,2	48,3	11,2
ORP Šternberk					
0-499	14	3 629	21,6	55,9	12,1
500-1 999	5	3 081	21,3	56,6	12,0
2 000-4 999	1	3 004	15,9	43,4	6,9
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	13 574	18,8	49,7	9,4
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Uničov					
0-499	2	429	32,9	63,1	20,7
500-1 999	7	10 239	21,1	47,0	9,9
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	11 659	19,3	48,3	9,3
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 34: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Prostějov v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Konice					
0-499	14	3 688	34,7	71,0	24,6
500-1 999	6	4 293	38,7	74,8	29,0
2 000-4 999	1	2 792	30,9	67,7	20,9
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Prostějov					
0-499	37	12 142	29,7	66,9	19,8
500-1 999	36	34 914	25,5	63,7	16,2
2 000-4 999	2	5 173	23,6	60,0	14,2
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	1	44 857	22,1	51,0	11,2

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 35: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Přerov v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Hranice					
0-499	21	6 546	38,9	72,4	28,1
500-1 999	9	8 861	36,2	70,0	25,3
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	18 397	25,7	54,6	14,0
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Lipník nad Bečvou					
0-499	7	1 682	37,0	75,1	27,8
500-1 999	6	5 239	28,6	62,3	17,8
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	7 969	25,5	57,6	14,7
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Přerov					
0-499	36	8 876	31,5	67,7	21,3
500-1 999	18	15 381	31,3	65,3	20,4
2 000-4 999	3	6 600	26,5	63,1	16,8
5 000-9 999	1	6 170	24,0	50,6	12,2
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	1	44 361	22,3	52,0	11,6

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 36: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Šumperk v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Mohelnice					
0-499	7	1 876	20,4	51,6	10,5
500-1 999	5	4 399	20,8	55,9	11,6
2 000-4 999	1	2 968	24,4	57,1	13,9
5 000-9 999	1	9 428	18,5	47,5	8,8
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Šumperk					
0-499	11	2 266	26,2	58,3	15,3
500-1 999	16	17 180	22,9	59,4	13,6
2 000-4 999	8	23 222	21,1	53,1	11,2
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	26 737	20,0	45,3	9,1
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Zábřeh					
0-499	10	3 268	40,2	72,9	29,3
500-1 999	15	10 791	27,6	63,1	17,4
2 000-4 999	2	5 163	26,1	61,3	16,5
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	14 001	26,8	60,2	16,1
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 37: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Bruntál v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Bruntál					
0-499	20	5 934	17,3	46,3	8,0
500-1 999	8	6 731	16,0	44,6	7,2
2 000-4 999	1	2 299	17,1	40,2	6,9
5 000-9 999	1	5 335	15,6	42,8	6,7
10 000-19 999	1	16 625	16,1	37,3	6,0
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Krnov					
0-499	13	3 436	21,0	51,5	10,8
500-1 999	10	9 366	15,8	47,4	7,5
2 000-4 999	1	3 459	18,4	45,4	8,3
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	24 008	17,9	42,1	7,5
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Rýmařov					
0-499	5	1 363	18,1	58,7	10,6
500-1 999	4	2 720	19,5	46,4	9,0
2 000-4 999	1	3 222	18,9	53,7	10,1
5 000-9 999	1	8 195	18,7	43,8	8,2
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 38: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Frýdek-Místek v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Frýdek-Místek					
0-499	6	1 938	36,2	58,8	21,3
500-1 999	22	24 589	31,9	58,3	18,6
2 000-4 999	8	24 598	27,9	61,4	17,1
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	56 365	24,2	48,6	11,8
ORP Frýdlant nad Ostravicí					
0-499	1	290	34,8	53,5	18,6
500-1 999	6	6 533	28,9	62,1	17,9
2 000-4 999	3	6 944	27,8	55,2	15,3
5 000-9 999	1	9 967	28,9	56,2	16,2
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Jablunkov					
0-499	3	1 028	61,6	80,7	49,7
500-1 999	6	7 881	58,3	58,2	33,9
2 000-4 999	2	7 573	56,6	58,1	32,9
5 000-9 999	1	5 732	55,7	69,5	38,7
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Třinec					
0-499	3	1 130	50,3	16,9	8,5
500-1 999	6	7 900	51,6	30,5	15,7
2 000-4 999	1	4 147	50,2	35,2	17,7
5 000-9 999	1	5 197	48,0	22,1	10,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	36 263	39,1	32,3	12,7
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 39: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Karviná v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Bohumín					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	/	/	/	/	/
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	1	7 093	20,9	37,0	7,7
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	21 649	22,1	43,9	9,7
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Český Těšín					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	1	1 222	50,9	48,2	24,5
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	24 394	39,2	42,2	16,5
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Havířov					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	/	/	/	/	/
2 000-4 999	4	14 398	34,5	46,7	16,1
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	76 694	20,4	34,0	6,9
ORP Karviná					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	1	1 728	32,3	56,2	18,2
2 000-4 999	1	3 953	22,9	49,7	11,4
5 000-9 999	1	5 446	28,4	64,1	18,2
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	56 897	24,0	46,1	12,2
ORP Orlová					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	1	1 310	18,4	38,6	7,1
2 000-4 999	1	4 966	28,2	61,7	17,4
5 000-9 999	1	6 848	18,7	40,9	7,7
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	29 896	17,8	36,9	6,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 40: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Nový Jičín v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Bílovec					
0-499	1	415	30,8	61,7	19,0
500-1 999	9	7 760	24,4	58,6	14,3
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	2	16 981	20,7	52,4	10,8
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Frenštát pod Radhoštěm					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	4	5 647	32,7	64,6	21,1
2 000-4 999	1	2 261	27,6	54,9	15,2
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	10 915	23,5	51,7	12,2
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Kopřivnice					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	7	6 352	22,3	59,2	13,2
2 000-4 999	1	3 329	30,3	17,0	56,1
5 000-9 999	1	8 366	21,3	56,7	12,1
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	22 174	21,4	52,3	11,2
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Nový Jičín					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	11	14 197	31,0	59,8	18,6
2 000-4 999	4	9 485	32,9	64,8	21,3
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	23 202	22,8	51,6	11,8
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Odry					
0-499	4	1 037	28,4	66,8	19,0
500-1 999	4	2 959	27,9	60,4	16,9
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	2	12 994	23,2	54,7	12,7
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 41: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Opava v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Hlučín					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	10	12 181	47,1	79,0	37,2
2 000-4 999	4	13 367	46,5	77,5	36,1
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	13 917	34,6	64,5	22,3
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Kravaře					
0-499	1	206	35,9	60,8	21,8
500-1 999	4	3 520	52,9	84,4	44,7
2 000-4 999	3	10 623	55,2	84,6	46,7
5 000-9 999	1	6 570	50,8	77,5	39,0
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
ORP Opava					
0-499	9	2 702	33,8	64,1	21,7
500-1 999	29	31 362	35,8	69,3	24,8
2 000-4 999	1	3 249	28,6	58,9	16,8
5 000-9 999	1	5 832	31,5	66,5	20,9
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	58 351	26,4	52,5	13,8
ORP Vítkov					
0-499	7	2 001	24,7	48,1	11,9
500-1 999	3	2 711	41,4	77,4	32,1
2 000-4 999	1	2 938	19,5	45,5	8,9
5 000-9 999	1	5 819	20,6	44,6	9,2
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 42: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v okrese Ostrava v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
ORP Ostrava					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	7	7 622	26,8	62,1	16,7
2 000-4 999	3	9 417	24,4	55,6	13,6
5 000-9 999	2	12 755	23,9	52,7	12,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	296 222	19,8	42,6	8,4

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 43: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Kraji Vysočina v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Okres Jihlava					
0-499	98	18 268	30,6	72,5	22,2
500-1 999	18	17 233	26,0	66,0	17,2
2 000-4 999	3	8 535	30,7	66,9	20,5
5 000-9 999	3	16 411	27,1	66,4	18,0
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	50 075	20,2	51,0	10,3
Okres Třebíč					
0-499	134	28 210	40,0	78,1	31,3
500-1 999	27	23 492	34,1	70,2	23,9
2 000-4 999	4	15 461	27,6	65,2	18,0
5 000-9 999	1	7 541	29,6	66,2	19,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	36 998	24,2	56,0	13,5
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Žďár nad Sázavou					
0-499	130	26 256	48,1	76,3	36,7
500-1 999	39	33 645	41,7	72,6	30,3
2 000-4 999	/	/	/	/	/
5 000-9 999	3	23 310	33,7	63,4	21,4
10 000-19 999	1	11 680	35,7	68,4	24,4
20 000-39 999	1	22 328	27,3	60,1	16,4
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 44: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Jihomoravském kraji v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Okres Blansko					
0-499	74	17 586	38,3	70,7	27,1
500-1 999	34	31 978	34,6	68,7	23,8
2 000-4 999	5	17 376	27,8	62,1	17,2
5 000-9 999	1	6 637	32,0	63,0	20,2
10 000-19 999	1	11 502	31,2	61,2	19,1
20 000-39 999	1	20 629	23,2	52,8	12,2
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Brno-venkov					
0-499	75	17 740	33,7	70,8	23,9
500-1 999	86	81 929	30,7	64,5	19,8
2 000-4 999	21	63 994	26,3	58,4	15,4
5 000-9 999	4	31 097	24,8	57,4	14,1
10 000-19 999	1	11 540	23,4	48,7	11,4
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Břeclav					
0-499	11	4 234	21,8	44,9	9,8
500-1 999	38	40 424	32,5	68,4	22,3
2 000-4 999	11	30 400	32,5	64,0	20,8
5 000-9 999	2	13 033	21,1	51,1	10,8
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	24 737	23,2	54,4	12,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Hodonín					
0-499	22	7 058	43,6	33,7	77,3
500-1 999	37	34 282	47,9	78,2	37,4
2 000-4 999	18	52 285	42,4	74,2	31,5
5 000-9 999	2	11 911	34,5	68,1	23,5
10 000-19 999	2	22 728	33,2	63,2	21,0
20 000-39 999	1	24 961	22,7	51,4	11,7
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Vyškov					
0-499	34	10 045	29,0	67,1	19,4
500-1 999	40	33 635	28,7	64,4	18,5
2 000-4 999	2	5 165	27,1	62,4	16,9
5 000-9 999	3	17 918	25,4	59,4	15,1
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	21 391	21,3	50,7	10,8
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Znojmo					
0-499	95	23 399	29,3	67,5	19,8
500-1 999	44	39 775	24,8	61,4	15,2
2 000-4 999	3	8 306	22,1	50,3	11,1
5 000-9 999	1	5 778	25,6	61,8	15,8
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	34 122	22,5	52,2	11,8
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 45: Rozdělení obcí podle jejich velikostí ve Zlínském kraji v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Okres Kroměříž					
0-499	42	12 848	37,0	71,0	26,2
500-1 999	28	21 868	36,5	69,0	25,2
2 000-4 999	5	14 862	24,9	57,7	14,4
5 000-9 999	2	15 082	29,5	60,1	17,8
10 000-19 999	1	11 755	29,4	58,6	17,2
20 000-39 999	1	29 154	27,4	57,8	15,8
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Uherské Hradiště					
0-499	21	6 040	47,9	77,7	37,2
500-1 999	42	44 858	48,9	79,1	38,7
2 000-4 999	11	35 804	49,9	79,1	39,5
5 000-9 999	2	12 189	40,8	70,8	28,9
10 000-19 999	1	16 785	47,0	76,8	36,1
20 000-39 999	1	25 818	36,1	62,5	22,6
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Vsetín					
0-499	8	2 912	44,7	61,2	27,4
500-1 999	36	37 407	42,4	59,1	25,5
2 000-4 999	11	26 729	40,8	66,0	27,0
5 000-9 999	1	5 422	35,9	67,9	24,4
10 000-19 999	1	16 728	33,0	58,3	19,2
20 000-39 999	2	53 222	28,1	49,0	13,8
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Zlín					
0-499	33	10 424	45,5	75,1	34,1
500-1 999	44	40 919	45,0	74,5	33,5
2 000-4 999	6	20 853	42,6	72,0	30,7
5 000-9 999	4	24 631	38,9	69,4	27,0
10 000-19 999	1	18 343	24,1	53,5	12,9
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	75 318	27,9	53,8	15,0

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 46: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Olomouckém kraji v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Okres Jeseník					
0-499	5	1 766	20,6	46,4	9,6
500-1 999	13	11 808	18,3	41,5	7,6
2 000-4 999	5	13 740	19,2	49,1	9,4
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	1	11 465	18,0	40,4	7,3
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Olomouc					
0-499	30	8 214	27,0	62,8	16,9
500-1 999	52	57 662	24,5	60,7	14,9
2 000-4 999	10	28 577	21,0	53,9	11,3
5 000-9 999	1	9 719	21,6	54,9	11,9
10 000-19 999	2	25 233	19,1	49,1	9,3
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	101 003	23,2	48,3	11,2
Okres Prostějov					
0-499	51	15 830	30,8	68,0	21,0
500-1 999	42	39 207	26,9	65,5	17,6
2 000-4 999	3	7 965	26,2	63,2	16,5
5 000-9 999	/	/	/	/	/
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	1	44 857	22,1	51,0	11,2
Okres Přerov					
0-499	64	17 104	34,8	70,4	24,5
500-1 999	33	29 481	32,3	66,4	21,4
2 000-4 999	3	6 600	26,5	63,1	16,8
5 000-9 999	2	14 149	24,9	54,6	13,6
10 000-19 999	1	18 397	25,7	54,6	14,0
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	1	44 361	22,3	52,0	11,6
Okres Šumperk					
0-499	28	7 410	30,9	65,6	20,3
500-1 999	36	32 370	24,2	60,4	14,6
2 000-4 999	11	31 353	22,2	55,5	12,3
5 000-9 999	1	9 428	18,5	47,5	8,8
10 000-19 999	1	14 001	26,8	60,2	16,1
20 000-39 999	1	26 737	20,0	45,3	9,1
40 000-50 000	/	/	/	/	/

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 47: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Moravskoslezském kraji v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Okres Bruntál					
0-499	38	10 733	18,6	49,7	9,2
500-1 999	22	18 817	16,4	46,2	7,6
2 000-4 999	3	8 980	18,2	47,2	8,6
5 000-9 999	2	13 530	17,5	43,4	7,6
10 000-19 999	1	16 625	16,1	37,3	6,0
20 000-39 999	1	24 008	17,9	42,1	7,5
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Frýdek-Místek					
0-499	13	4 386	45,7	53,6	24,5
500-1 999	40	46 903	39,3	52,5	20,6
2 000-4 999	14	43 252	35,0	56,1	19,7
5 000-9 999	3	20 596	41,2	51,2	21,1
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	1	36 263	39,1	32,3	12,7
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	56 356	24,2	48,6	11,8
Okres Karviná					
0-499	/	/	/	/	/
500-1 999	3	4 160	33,0	49,7	16,4
2 000-4 999	6	23 317	31,3	50,0	15,6
5 000-9 999	3	19 387	22,2	47,9	10,6
10 000-19 999	/	/	/	/	/
20 000-39 999	3	75 939	25,9	41,2	10,7
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	2	133 591	21,9	39,6	8,7
Okres Nový Jičín					
0-499	5	1 452	29,1	65,2	19,0
500-1 999	35	36 915	28,1	60,4	17,0
2 000-4 999	6	15 075	31,5	61,6	19,4
5 000-9 999	5	38 341	21,7	54,1	11,7
10 000-19 999	1	10 915	23,5	51,7	12,2
20 000-39 999	2	45 376	22,1	51,9	11,5
40 000-50 000	/	/	/	/	/
Okres Opava					
0-499	17	4 909	30,2	58,6	17,7
500-1 999	46	49 774	40,1	73,9	29,6
2 000-4 999	9	30 177	45,0	78,0	35,1
5 000-9 999	3	17 771	34,9	68,1	23,8
10 000-19 999	1	13 917	34,6	64,5	22,3
20 000-39 999	/	/	/	/	/
40 000-50 000	/	/	/	/	/
50 000 a více	1	58 351	26,4	52,5	13,8

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 48: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Česku v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	3 528	843 865	23,0	60,4	13,9
500-1 999	2 056	1 942 245	23,3	59,1	13,8
2 000-4 999	402	1 228 315	22,4	56,8	12,7
5 000-9 999	135	933 230	20,9	51,8	10,8
10 000-19 999	68	956 108	18,1	46,7	8,5
20 000-39 999	36	955 201	20,8	45,9	9,5
40 000-50 000	8	373 801	14,6	36,6	5,4

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 49: Rozdělení obcí podle jejich velikostí v Česku (Morava a Slezsko) v roce 2011

velikost obcí	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	1 028	256 815	35,6	70,8	25,2
500-1 999	842	816 164	33,8	66,9	22,6
2 000-4 999	173	518 223	32,7	65,1	21,3
5 000-9 999	51	346 626	28,4	59,8	17,0
10 000-19 999	17	231 587	27,9	59,1	16,5
20 000-39 999	19	501 683	25,8	49,1	12,7
40 000-50 000	2	89 218	22,2	51,4	11,4

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 50: Míra religiozity vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich využití v roce 1991

kategorie	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Kategorie 1	12	137 337	50,5	95,0	48,0
Kategorie 2	8	128 946	46,0	92,8	42,7
Kategorie 3	11	52 196	48,9	94,6	46,2
Kategorie 4	3	14 880	57,2	94,5	54,0
Morava a Slezsko	-	4 010 140	55,6	91,3	50,8
ČR celkem	-	10 302 215	43,9	88,9	39,0

Zdroj: ČSÚ 1991

Příloha 51: Míra religiozity vybraných obcí s kláštery na Moravě podle jejich využití v roce 2001

kategorie	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolické ho obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Kategorie 1	12	136 696	39,5	90,0	35,6
Kategorie 2	8	128 876	33,9	86,7	29,4
Kategorie 3	11	52 851	35,9	89,3	32,1
Kategorie 4	3	14 758	41,9	91,0	38,1
Morava a Slezsko	-	3 982 751	43,6	74,6	32,5
ČR celkem	-	10 230 060	32,1	83,4	26,8

Zdroj: ČSÚ 2001

Příloha 52: Míra religiozity vybraných obcí s kláštéry na Moravě podle jejich využití v roce 2011

kategorie	počet obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
Kategorie 1	12	131 043	28,3	60,6	17,1
Kategorie 2	8	121 431	24,1	55,3	13,3
Kategorie 3	11	50 498	23,0	56,5	13,0
Kategorie 4	3	14 130	26,8	59,5	16,0
Morava a Slezsko	-	3 917 258	28,6	58,7	16,8

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 53: Rozdělení obcí Moravy a Slezska podle jejich velikosti v roce 2011

velikost obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	256 815	35,6	70,8	25,2
500-1 999	816 164	33,8	66,9	22,6
2 000-4 999	518 223	32,7	65,1	21,3
5 000-9 999	346 626	28,4	59,8	17,0
10 000-19 999	231 587	27,9	59,1	16,5
20 000-39 999	501 683	25,8	49,1	12,7
40 000-50 000	89 218	22,2	51,4	11,4
50 000 a více	1 156 831	23,5	46,8	11,0

Zdroj: ČSÚ 2011

Příloha 54: Rozdělení obcí Moravy a Slezska podle jejich velikosti v roce 2001

velikost obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	266 397	59,1	92,1	54,5
500-1 999	791 243	54,9	89,5	49,2
2 000-4 999	502 945	51,8	88,5	45,8
5 000-9 999	323 327	43,8	90,0	39,2
10 000-19 999	262 886	40,6	87,8	35,7
20 000-39 999	538 602	37,3	78,3	29,2
40 000-50 000	96 494	32,8	88,7	29,1
50 000 a více	1 200 857	33,5	82,3	27,6

Zdroj: ČSÚ 2001

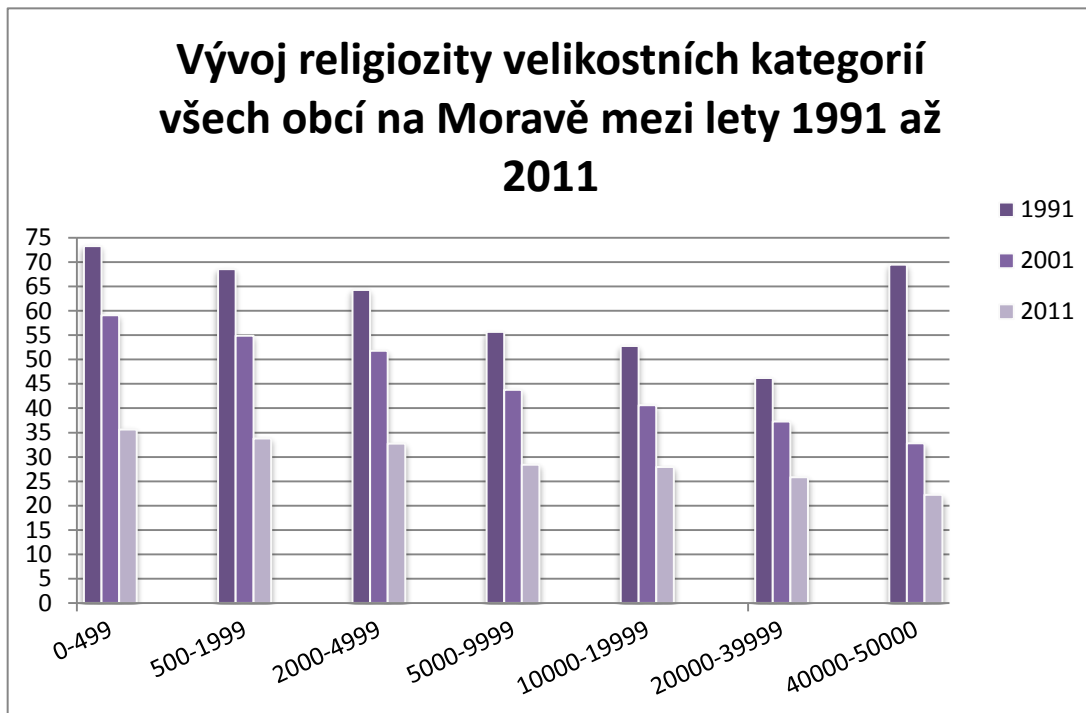
Příloha 55: Rozdělení obcí Moravy a Slezska podle jejich velikosti v roce 1991

velikost obcí	počet obyvatel	míra religiozity [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech věřících [%]	podíl římskokatolického obyvatelstva ze všech obyvatel [%]
0-499	271 761	73,3	95,2	69,9
500-1 999	780 157	68,6	92,9	63,7
2 000-4 999	494 641	64,3	92,5	59,5
5 000-9 999	318 797	55,7	93,9	52,3
10 000-19 999	245 104	52,8	92,9	49,0
20 000-39 999	523 265	46,2	89,3	41,3
40 000-50 000	40 309	69,5	48,0	33,3
50 000 a více	1 336 109	45,1	89,6	40,4

Zdroj: ČSÚ 1991

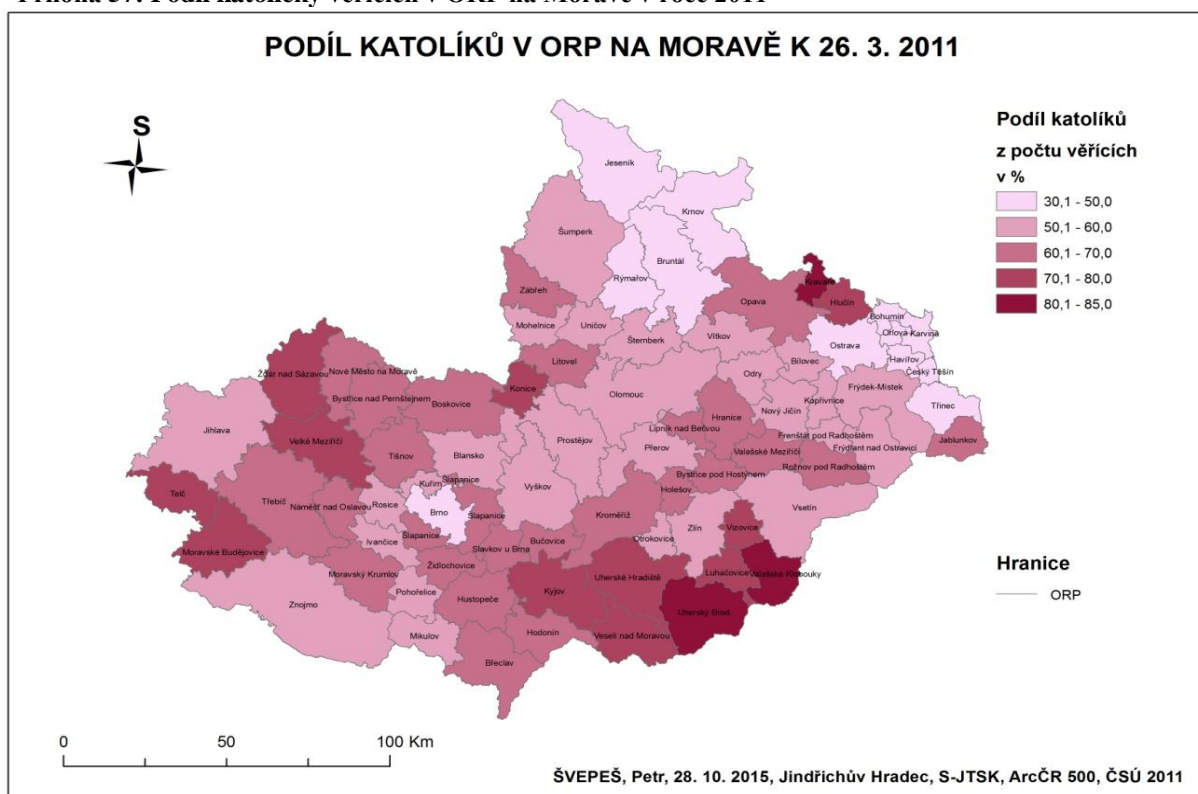

Příloha 56: Změna religiozity ve velikostních kategoriích všech obcí na Moravě mezi lety 1991 až 2011

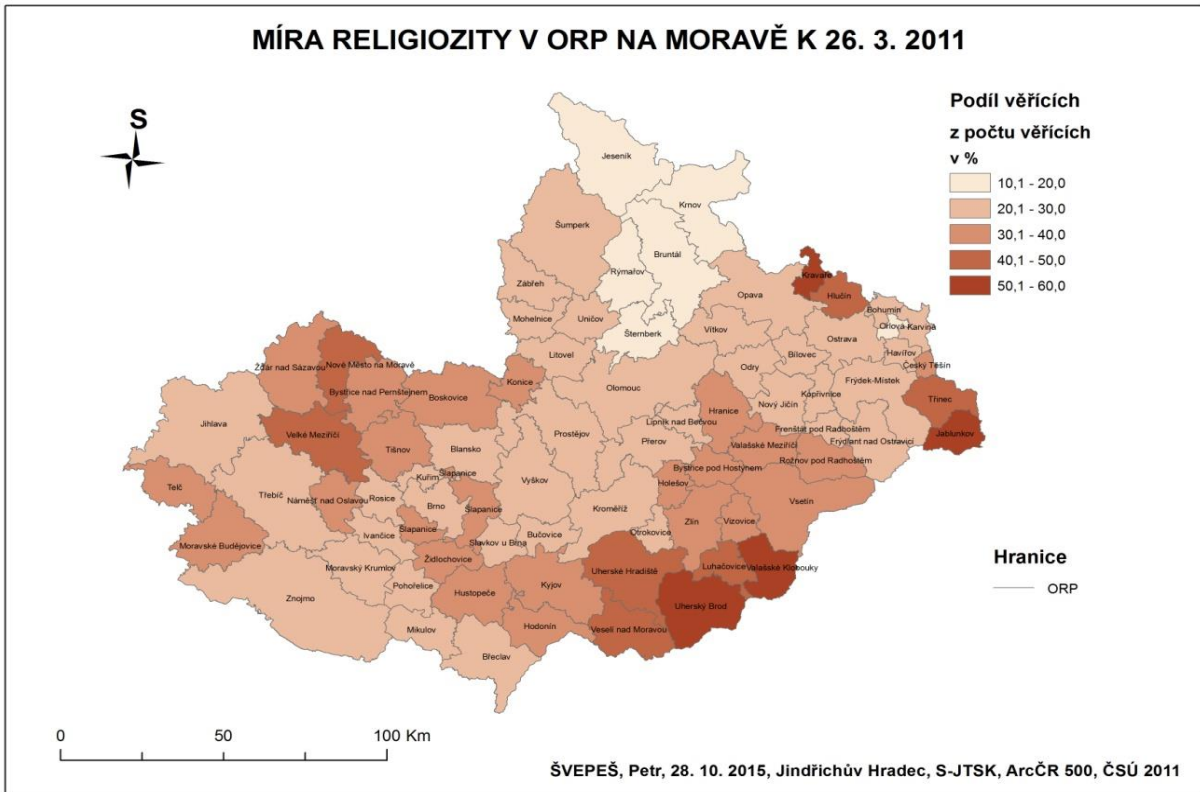

Zdroj: ČSÚ 1991, 2001, 2011

Příloha 57: Podíl katolíků věřících v ORP na Moravě v roce 2011

Příloha 58: Podíl věřících v ORP na Moravě v roce 2011

Příloha 59: Podíl věřících v okresech na Moravě v roce 2011

